

Keresztesi Béla - Királyi Ernő

Beszámoló

a IX. Erdészeti Világkongresszusról

Mexikó, Mexikóváros 1985. június 29-július 10.

OEE Könyvtár
Áll. Ell. 2021

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	277/219
Csoport szám:	2
Raktári jelzet:	S-VI-11

Budapest

A IX. Erdészeti Világkongresszus emblémája két fő részből áll: az elipszis az esemény egyetemeségét, a benne látható, az egyik aztók kódexből vett fa pedig az erdősitett területeken található vegetációk három típusát jelképezi: a baloldali ágon levő kaktusz a sivatagi és félsivatagi zónákat, a központi ágon levő fenyő a mérsékeltén hideg zónákat, s a jobboldali ág a trópusi zónák fáit mutatja. Utóbbi levelei az erdővagyonnal közvetlen kapcsolatban levő vizesebb formájuk. Az ősi mexikóiak számára a törzsön levő gyűrű a gyökérzet és a föld feletti növény-rész határát jelentette.

A Kongresszus emblémája

A IX. Erdészeti Világkongresszus emblémája két fő részből áll: az elipszis az esemény egyetemességét, a benne látható, az egyik azték kódexből vett fa pedig az erdősített területeken található vegetációk három típusát jelképezi: a baloldali ágon levő kaktusz a sivatagi és félsivatagi zónákat, a központi ágon levő fenyő a mérsékelt hideg zónákat, s a jobboldali ág a trópusi zónák fáit mutatja. Utóbbi levelei az erdővagyonnal közvetlen kapcsolatban levő vizcsepp formájúak. Az ősi mexikóiak számára a törzsön levő gyűrű a gyökérzet és a föld feletti növény-rész határát jelentette.

T a r t a l o m

1. Dr. Királyi Ernő:	
Jelentés a IX. Erdészeti Világkongresszusról	1.old.
2. Eduardo Pessqueira Olea:	
A Szervező Bizottság elnökének ünnepi beszéde	5.old.
3. Edouard Saouma:	
A FAO vezérigazgatójának ünnepélyes nyilatkozata	13. old.
4. Günter Haiden:	
A levegőszennyezés világméretű hatásai az erdőkre	25.old.
5. Az Osztrák Szövetségi Kormány proklamációja 'Az erdők éve' alkalmából	35.old.
6. Dr. Királyi Ernő:	
Erdőterület növelés és földhasznosítás Magyarországon	37. old.
7. Keresztesi Béla:	
A magyar erdészet fejlesztése 1950-1980.	45.old.
8. Alexe Alexe - Ion Milescu:	
A tölgypusztulás	64.old.
9. Mexikó erdészete	74.old.
10. Erdészeti tevékenységek Mexikó-államban	88.old.
11. Emlékfák ültetése	97.old.
12. A világkongresszus általános következtetései és ajánlásai	119.old
13. A Mexikói Nyilatkozat	134.old.
14. A nők részvétele az erdészetben	143.old.
15. Keresztesi Béla - Királyi Ernő:	
Az erdők jövője az emberiség jövőjének központi kérdése	145.old.
16. Keresztesi Béla:	
A IX. Erdészeti Világkongresszus	151.old.

J E L E N T É S

a IX. Erdészeti Világkongresszusról

A IX. Erdészeti Világkongresszust Mexikó City-ben rendezték 1985. június 30. és július 10. között. A kongresszus fő célkitűzését felmondatta a következőképpen határozta meg:

"Az erdőforrások /erdővagyon/ szerepe a társadalom integrált fejlesztésében".

A kongresszus iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. Mintegy 102 ország 2200 fővel képviseltette magát.

A kongresszuson a Magyar Népköztársaságot Dr. Királyi Ernő, a MÉM Erdészeti és Faipari Hivatal vezetője és Dr. Keresztesi Béla akadémikus, az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója képviselte.

A kongresszust M. Miguel de la Madrid Hurtado államelnök nyitotta meg.

1. A kongresszust a maguk problémáival és felkészültségükkel a fejlődő országok uralták. /Mexikó, India és az afrikai országok/
2. A megnyitó két előadásából -- amelyeket a FAO vezérigazgatója, M. Edouard Saouma, valamint a mexikói mezőgazdasági és vízügyi miniszter, M. Edouardo Pesqueira Olea tartott --, továbbá a plenáris ülések előadásaiából egyértelműen kitűnt, hogy az erdészeti szektornak a szerepe a világ fejlődésében fokozódik. Rövid idő alatt a Föld népessége egy milliárd fővel

nőtt. Ennek ellátásához sok termőföld, víz, energia és fa szükséges. A problémákat tovább nehezíti a természeti környezet gyors romlása, az Afrikában jelentkező óriási aszály és az ezekkel járó nagy erdőpusztulások. E problémák megoldásában nagy szerepe lehet az erős és felett erdésznek. Ugyanakkor a fejlődő országok eladósodtak, ami a fejlesztés visszaesését hozta magával. Így ezen országok vidéki körzeteiben tovább nő az abszolút szegények száma. Száz millió ember számára kell a túlélés feltételeit megteremteni. A legnagyobb nyomás az erdőkre nehezedik /élelmiszertermelés, nyersanyagkitermelés kivételre/. Ma is két milliárd ember energia ellátása a faenergiára van alapozva, azon nyugszik. Ez a helyzet szükségessé teszi az erdészet izoláltságának a feloldását. Szükséges ezen országokban az erdészet, a földművelés, az állattenyésztés, a közoktatás és közegészségügy összefogása, összehangolása. Csak így lehet a szegénység további fokozódását megakadályozni. Ilyen integráció esetén csökkenthető az erdőirtás. A fakitermelés helyett előtérbe kerül az erdőben az élelmiszertermelés. Az erdészet szerepe fokozódik a talajvédelemben. Ezen keresztül ösztönözheti az erdészet a többi szektor fejlődését, prosperitását. Így az erdészet több munkaalkalmat és több jövedelmet biztosíthat a lakosoknak. A falusi lakásépítésben is előtérbe kerül az olcsó faház-előállítás.

A gyógyszergyártás egyre inkább számottevően eltolódik a növényi alapanyagok felé. A trópusi erdők a növényi gyógyszerek fő rezeroárjai a Földön. Jelenleg 1300 növényt, növényfajt hasznosítanak erre a célra.

A világnak és elsősorban a fejlődő országoknak új fejlesztési stratégiára van szüksége. Ebben szá-

mottevő a Föld erdővagyonra jobb hasznosításának a jelentősége. A mexikói kongresszus fő mondanivalója, hogy az erdővagyonnal az erdészetnek jobban hozzá kell járulni a világ jólétéhez.

3. A 12 fő előadás mondanivalóját a plenáris ülések indiai elnöke foglalta össze felcsillantva a hallgatóság előtt az indiai erdészeti filozófia lényegét: Az erdőnek nincs arra szüksége, hogy kitermeljék, hogy felújítsák, hogy gondozzák. Ha azonban az erdőt nem védjük meg a levegőszennyezéstől, a szárazságtól, az éhes parasztok erdőégetésétől, gyorsuló ütemben pusztulnak az erdők. Ha pedig az erdők elpusztulnak, nem lesz oxigén, kedvezőtlené válik az életkörnyezet, veszélybe kerülhet a növény- és állatvilág, s az ember élete. Ezért kell megváltoztatni magatartásunkat az erdővel szemben. Fokozni kell az erdővel való törődést, fokozni kell az erdőművelést és az erdő védelmét.

4. A fejlődő, trópusi országokban folyó erdőirtás a Föld éghajlatát alapvetően megváltoztathatja. A fejlődött országokban viszont az erdők pusztulása a világ ökológiai problémájává vált. Ezért a politikai vezetésnek, a mezőgazdasági és erdészeti vezetésnek mélyrehatóan elemezni kell az erdészeti politikát, mivel az erdőpusztulások, az élet- és a természeti környezet minőségét veszélyeztetik.

Az erdészeti kutatásnak vizsgálnia kell az erdészeti fejlesztés limitáló tényezőit. Az integrált fejlesztés problémáját világíthatja meg, hogy a fejlődött országokban a földhasznosítás kérdéseit egyre inkább összehangolják a vízhasznosítás kérdéseivel. A problémák súlyosságát mutatja, hogy általános a megítélés, nem az erdőigazgatás és fogalkozás reformjára van szükség, mindinkább a meglévők alkalmazásá-

ra, betartására.

5. A kongresszusra mindkét magyar küldött előadással jelentkezett, melyeket a küldötteknek írásban kiadtak. A felszólalásra nem került sor, mert beütemezett időpontjára /1985. július 9-én 10.20 óra/ a magyar küldöttség hazatért.
6. A kongresszuson beszélgetést folytattam E. Saouma FAO főtitkárral, átadva Váncsa Jenő MM miniszter üdvözlését; Marco A. Flores Rhodas FAO főtitkár-helyettessel, a FAO Erdészeti Vezetőjével, az ez év októberében Magyarországon megrendezésre kerülő Európai Erdészeti Bizottság üléséről; valamint a szovjet, a lengyel, a német /NDK/, a csehszlovák, a bolgár, a román, az osztrák, a finn, a norvég, az olasz erdészeti delegációk miniszteri, illetve miniszterhelyettesi szintű vezetőivel és egyes delegációk tagjaival.

Eduardo Pesqueira Olea, a Szervező Bizottság elnöke
ünnepi beszéde

Mexikó, egy tapasztalatokban és természeti erőforrásokban gazdag föld, a legmelegebb és legszívesebben üdvözlettel fogadja a FAO és országunk által közösen rendezett IX. Erdészeti Világkongresszust.

A Dzsakartában, Indonéziában 1978. októberében "Az erdő a közösségek szolgálatában" témakörben tartott VIII. Erdészeti Világkongresszus nagy alapossgal tárta fel az erdészet szerepét a társadalom helyzetének javításában általában, és különösen a legjobban elszegényedett területek vonatkozásában.

Ennek a mai nappal kezdődő IX. Erdészeti Világkongresszusnak a témája "Erdészeti erőforrások a társadalom integrált fejlesztésében", amivel világsszerte főképpen arra a tényre utal, hogy az erdők minden szempontból hozzátartoznak az emberi élethez.

Tudomásul kell vennünk, hogy az erdei erőforrások megvalósítható alternatívát képviselnek a fejlődés előremozdításához a fejlődésben visszamaradt vagy fejlődő országokban, ezenkívül az erdők közvetett stratégiai szerepet töltenek be az élelem termelésben, és még mindig az erdők jelentik az energia forrást a világ lakossága többsége számára.

A történelem során és az egész világon mindig élő kapcsolat létezett az ember és a környezet között. Az ember az erdőben fejlődött ki, ahol élelmet és védelmet talált. Az idők folyamán az ember átalakította az erdőt, formálta keze munkájával és újratertette.

Az erdő nyújtotta a tüzelőanyagot, az erdő volt első takarója, első fegyvere, első eszköze. De mezőgazdasági szerszámaikat, háztartási eszközeit, há-

zát és később zenéjét is az erdő szolgáltatta; a fűrlya vagy a fák levelei az ember ajkai között. A dobok, gitárok, xylofónok ugyancsak az erdőből kerültek elő.

Noha a vidék és a város egymást kizáró tényezőknak látszanak, egyetlen nagy város sem létezhet erdő nélkül. Ezért és nem az oktatás miatt ülésezünk itt Mexikó City nemzeti előadótermében, a Chapottepec-i évenredes erdő közepén.

A VIII. Erdészeti Világkongresszust két évvel ezelőtt tartották és sajnos, az erdei erőforrások pusztulására akkor tett előrejelzések most valósággá váltak. Most jobban mint bármikor van szükség a kormányok, nemzetközi testületek és szakértők határozott politikai állásfoglalására, a világ erdei esztelen pusztításának megfékezésére és a folyamat megfordítására.

Az erdők az emberiség öröksége; stratégiai szerepet töltenek be az ökológiai egyensúlyban, a vidéki területek társadalmi-gazdasági helyzetének változásában és a nemzetek előrehaladásában.

Az az ütem, ahogyan az erdőket letermelik messze meghaladja a természetes vagy mesterséges felújítás mértékét. Gondosan tanulmányozni kell azokat a gazdasági és politikai tényezőket, amelyek előidézhetik ezt a folyamatot, annak érdekében, hogy globálisan újra meg lehessen határozni az ezzel kapcsolatos politikát és eszközöket.

Az erdők a gazdaság más ágazatai számára erőforrásul szolgálnak. Ez a körülmény világosan észlelhető, amikor a campesinók /erdők közelében lakó földművelők/, az alacsony áraknak és béreknek tulajdoníthatóan, az erdőkhez fordulnak és azt a gyakorlatot követik, hogy az erdőket levágják és felégetik, hogy mezőgazdasági területeket nyerjenek és így kiegészít-

sék jövedelmüket; ez a gyakorlat összefügg a fejlődő országok vidéki területeinek ősi hátramaradottságával.

Olyan mértékben leszünk képesek megelőzni a környezeti katasztrófát és lehetővé tenni azt, hogy az erdők az emberek számára munkaalkalmat és jólétet nyújtsanak, amilyen mértékig az erdőtulajdonosok számára pénzügyi alapot, infrastruktúrát, berendezéseket, ipart, technológiát és szervezetet tudunk biztosítani.

Ugyanakkor az erdők lényeges anyagi bázisul szolgálnak a gazdaság más területein folytatott tevékenységhez; így például a papírgyártáshoz, vegyiparhoz és gyógyszeriparhoz, utépitéshez, épületekhez, hajók és házak építéséhez, bányászathoz, bútorgyártáshoz, kézműipari termeléshez, mezőgazdasághoz és állatállomány neveléséhez.

A fejlődésben visszamaradt országokban az iparosítás hibás lépései a környezeti egyensúly megbomlásához, az erdős területeken lakók hátramaradottságához és marginális helyzetbe kerülésükhöz, a meglévő és jövőbeni erdei erőforrások károsodásához vezetnek. Ez a jelenség tapasztalható az iparilag fejlett országokban is, ahol az ipari szennyezés és a savas eső veszi körül halálos szorítással az erdőket. Mindenesetre, ha az erdők a társadalmat kell szolgálják, hasznosításukat integrált módon kell megoldani. Ezért ezzel a paradox helyzettel kell szembenéznünk, hogy kitermelésükkel egyidejűleg megőrzésükről kell gondoskodnunk.

Szervezet, pénzügyi fedezet, **infrastruktúra**, kutatás, technológia és iparosítás az erdei erőforrások ésszerű hasznosítása szempontjából egymástól elválaszthatatlan tényezők.

Ezen a IX. Erdészeti Világkongresszuson az erdők jövőjében érdekelt nemzetközi közösségnek javaslatokat kell tennie a probléma megoldására. Ki fogjuk cserélni tapasztalatainkat, technológiai ismereteinket és keresni fogjuk alkalmazásukat a társadalom egészének javára és a "campesinók" életszínvonalának javítására.

Ez az, amiért mi itt vagyunk. Ez az, amiért mi itt összegyűttünk. A világ magáévá teszi a FAO felhívását a változás elősegítésére.

Hálásak vagyunk Dr. Edouard Saouma Urnak, a FAO vezérigazgatójának és méltányoljuk élénk érdeklődését.

Abban a helyzetben, amivel az erdei erőforrások szembe találják magukat, Mexikó, hazai célkitűzéseivel összhangban és a nemzetközi közösséggel kapcsolatos kötelezettségeiként, mélyreható megoldást tervezett a meglévő erőforrások kezelésére és bővítésére és hozzá is fogott a vidéki területek integrált fejlesztésére kidolgozott világos és jól megfogalmazott politikára alapozottan. Olyan politika alapján, amelyik áthidalja a vidék és a város közötti szakadékot; ez a politika hozzájárul a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségekhez is.

A legmagasabb nemzetközi fórumok deklarálták, hogy "Egészséges és haladó szellemű társadalmat nem lehet felépíteni a vidéki társadalom romjain".

Mexikóban az országos vidék-fejlesztési program az erőforrások teljes hasznosítását a vidéki területeken irányozza elő. A termelő tevékenységet összekapcsolja egy gazdasági és társadalmi infrastruktúra létesítésével azért, hogy a campesinók közvetlenül hozzájuthassanak az egészségügyi szolgáltatáshoz, lakáshoz, oktatáshoz, üdüléshez és élelemhez, a campesinók saját felelősségén és teljesértékű rész-

vételén felépített rendszer alapján.

Ami az erdőket illeti, a program a termelési, társadalmi és a környezetvédelmi szempontok harmónikus összehangolását javasolja.

Ennek a politikának összehangolása a következőket eredményezte: 1984-ben a hasznosítható fakitermelés 8 %-kal emelkedett egy ötéves stagnálási időszak után és 1985. elejétől kezdve a mai napig a növekedési ráta 17 %-kal meghaladta az előző évit. 1983-tól 1984-ig a tűz által érintett terület 20 %-kal és 1984-től 1985-re 30 %-kal csökkent.

A trópusi erdőket Mexikó délkeleti részén most megújítható erőforrásoknak tekintik. Ezért az erdők pusztulási trendje egyes területeken megfordult.

Két új vállalatot alapítottak, amelyek a cellulóz importot 60 %-kal fogják csökkenteni, és egy erdészeti export-központ és bútorközpont üzembe helyezése van folyamatban.

Az erdészet fejlesztésének előremozdítása nagymértékben függ az adók és pénzügyi ösztönzők megfelelő szerkezetétől és az olyan árpolitikától, amely összhangban van az országos realitásokkal.

Ezért az erdészet integrált fejlesztése érdekében az adóügyi hatóságokkal összehangoltan egy törvény tervezet készült ösztönzőkben való részesítésre, amelyet rövidesen Mexikó elnöke elé terjesztenek.

Ez a dokumentum elősegíti erdők telepítését, előmozdítja az erdővédelmet, talajvédelmet és a termelő beruházásokat felszerelések, gépek vásárlásával a fakitermelés első munkafázisának racionális elvégzéséhez, és előre lendíti az erdei erőforrásokhoz kapcsolódó ipari tevékenység kiszélesítését. Végül növeli a kereső munkahelyeket és szál itó be rendezések vásárlására ösztönöz.

Összegezve, a cél megoldást nyújtani a hibás és féktelen fakitermelésre és az erdei erőforrások kezelésére, hogy elkerüljük azokat a hibákat, amelyek hosszú időszakon át felhalmozódtak és amelyek következtében a védelemre irányult politika valójában az erdők pusztulására vezetett.

Az erdők megfelelő kezelésének hiánya végül is olyan tevékenységek jelentkezését idézte elő, amelyek kiszorították az erdőket: szegényes földművelés, ideig-óráig tartó bányászat és kiterjedt állatállomány tenyésztés illegális termény termesztéssel. Integrált fejlesztési programmal foglalkozunk.

Hasonlóképpen, egyes előzőleg erdővel borított területeket most kávé-, cukor-, dohány-termesztési célra használnak; összegezve az árukat a világpiacnak rendelték alá. Ilyen körülmények között a versengés kényszerűen alacsony árakhoz és bérekhez vezet és így közvetve tekintélyes mennyiségű tőkét visz át, amely a kereskedelmi mechanizmusok mögött rejtve marad.

Ilyen helyzet figyelmenbevételel a termelő tevékenységeket a mezőgazdasági és erdei zónákban át kell rendezni. Ha nem a tényleges okokat, hanem csak a látszólagosakat akarjuk megszüntetni, nem lesznek elérhetők azok a célkitűzések és célok, amelyeket ennek a problémának nemzetközi gondozása részeként jelölünk meg.

Erőforrásaink kihasználásának nem kielégítő hatékonyságára leginkább a hasznosított potenciális erőforrásoknak a nagymennyiségű hulladékhoz viszonyított csökkenő aránya világít rá, ami arra kényszeríti a fejlődő országokat, hogy olyan nyersanyagokat importáljanak, amelyekkel már rendelkeznek ugyan, de amelyeket nem hasznosítanak. A közvetlen feladat ennek az importnak a helyettesítése és az

integrált ipari termelés elkezdése annak érdekében, hogy ki lehessen elégíteni a társadalom igényeit.

Kongresszusi résztvevők! De la Madrid elnök ur mostanában tért vissza a békével és fejlesztéssel kapcsolatos hosszú utjáról. Európai jelenléte kifejezése hagyományos békére törekvő magatartásunknak és szolidáris külpolitikánknak.

Az elkerülhetetlen egymásra utaltságnak ebben a világában Mexikó elnöke hangsúlyozta a tisztességes és egyenrangúságot biztosító nemzetközi rend szükségességét és felismerte a nemzetek közti viszony enyhülésének szükségességét.

Mexikó számára a IX. Erdészeti Világkongresszus házigazdájának lenni nemcsak kötelezettség. Ez a kongresszus alkalom arra is, hogy tanuljunk a világ többi részétől, megosszuk tapasztalatainkat és gondjainkat, hogy az erdészeti vonatkozású tájékoztatást fokozzuk az országban és az ágazat számára új dinamikus lendületet adjunk.

Ebben a témakörben szakértők és tudósok gyűltek össze itt; munkájuk az erdészeti problémákkal összefüggő sok erőfeszítést és odaadást képvisel. Szervezett tapasztalatcsere rendszer keretén belül, a kongresszus alatt ezek a szakemberek idejük zömét tapasztalataik megosztásának, megoldási módoknak és koncepcióknak vizsgálatára és a megválaszolandó fő kérdésekre vonatkozó gyakorlati értékű megoldási javaslatoknak fogják szentelni.

Ez a kongresszus megfelelő keretet nyújt világ-, régió- vagy helyi-szintű javaslatok előterjesztésére ahhoz, hogy így segítséget nyújtsanak kormányoknak és társadalomnak az erdészeti fejlesztés új közelítési módjainak megtalálásához, amelyek a jólét, munkaalkalom, élelem, béke, haladás és szabadság forrásai lesznek és amelyek a világ népei kö-

zötti jobb megértéshez fognak vezetni.

Mi biztosak vagyunk abban, hogy ha Önök elhagyják országunkat, világos követendő utat fognak maguk mögött tudni.

Elnök Ur! Mint kabinetjének egyik tagja és a IX. Erdészeti Világkongresszus Szervező Bizottságának elnöke, valamennyi résztvevő nevében megköszönöm Önnek, hogy ezen az eseményen megjelent, megköszönöm támogatását a kongresszus megtartásához, valamint a mexikói és az egész világ erdészete iránt élénk érdeklődését.

Fordította:

Cornides György

1851

/1866/

Edouard Saouma, a FAO vezérigazgatója ünnepélyes
nyilatkozata

Az erdő a fejlődés hajtóereje és egyuttal áldozata. Az emberiség történetében az erdő sohasem nyújtott annyi és olyan sokféle hasznat, mint napjainkban: hasznosítható energiaforrásként, ipari nyersanyagként, üdülési célra és munkaalkalmat nyújt. És az erdő pusztta fenntartását sem fenyegette soha olyan nagy veszély, olyan nagy kiterjedésű területeken, mint jelenleg. Az ember és erdei öröksége közötti kapcsolatot mind szorosabbá és ugyanakkor mind labilisabbá válik. Új egyensúlyi helyzet keresése az alapvető témája ennek a IX. Erdészeti Világkongresszusnak.

Elismerés Mexikó számára

Mi valóban szerencsések vagyunk, hogy módunk van ennek az összetett és nehezen megfogható problémának megtárgyalására itt Mexikóban: egy olyan országban, amelynek gazdag a történelme, amely tevékeny erdészeti politikával és hatékony erdészeti szervezettel rendelkezik és az erdei ökoszisztémák nagy változatosságaival van megáldva, a mérsékeltövi-ektől a trópusokéig terjedően. És mi kétszeresen szerencsések vagyunk Elnök Ur, hogy Ön üdvözölt minket a megnyitó ünnepségen. Az Ön szavainak, mint a világ egyik kulcs-nemzete vezetője szavainak kivételesen nagy súlya van. Az Ön szavait hallani ebből a történelmi alkalomból mindannyiunk számára nagy megtiszteltetés.

Szeretném kifejezni mexikói vendéglátóink számára hálás szavaimat, amelyekkel biztos, hogy valamennyi résztvevő egyetért. Azok az erőfeszítések,

amelyeket ennek a kongresszusnak megszervezése terén kifejtettek éppen olyan emlékeztetésekké maradtak, mint a részükről megnyilvánult szívélyes vendégfogadás. Várakozással tekintünk ez elé a jelentős kongresszus elé.

Az erdők nemzetközi éve

Elnök Úr, a válságos helyzetre utal az, hogy a FAO tanácskozó testülete az elmúlt novemberben úgy döntött, hogy az 1985-ös esztendőt az erdők nemzetközi évévé nyilvánítja. A testület határozata azon a meggyőződése alapul, "hogy az erdők megőrzése vált a környezetvédelem egyik legfontosabb problémájává és hogy a társadalom már nem engedheti meg a világ erdeinek további károsítását és pusztulását". A tanácskozó testület mindenekelőtt azt ajánlotta a kongresszusnak, hogy "szenteljen különleges figyelmet az erdei erőforrások megőrzésének és megfelelő hasznosításának".

Szegénység-válság

Azok a nagy problémák, amelyekkel a világ erdeinek szembe kell néznie és amelyek a FAO tanácskozó testületét fenti döntés meghozatalához vezették, nem az erdészeti ágazaton belülről származnak: a problémák az erdőkre kívülről ható nyomások következményei. Az iparilag fejlett világban a környezet-szennyezés új veszélyek egész sorát hozta létre, amelyek még nem teljesen megértettek. Mindazonáltal a trópusi erdők azok, amelyek a legtöbb zavaró problémával találják magukat szemben.

Vizsgáljuk meg ezeket a problémákat egyenként. Azok a problémák, amelyek az erdők jövőjét illetően olyan sok fejlődő országban megoldásra várnak, csak látszólag eltérőek egymástól. Csak a felszínen tűn-

nek különbözőknek. Valójában csak egyetlen, de különböző arculatú válsággal néznek szembe. Ezt a válságot én szegénység-válságnak nevezem.

Ennek a válságnak legdrámaibb megnyilvánulása a tűzifa probléma. Az alapvető tények jól ismertek, de szeretném ezeket emlékezetükben felidézni.

A tűzifa probléma

Mintegy 2 milliárd ember léte függ a fától, mint alapvető energia-forrásuktól. Ezeknek több mint a fele "kibányássza" a rendelkezésre álló készleteket: gyorsabb ütemben vágják ki az erdőt, mint ahogy az pótlódik.

A tűzifa források elterülhetetlenül mind ritkábbá válnak és távolabb esnek, és ezért el kell következzen az a nap, amikor a "bányák" kimerülnek. Afrika és Ázsia egyes területeiről már most tűzifa hiányról számolnak be. A következmények rendkívül lesújtóak. A napi kétszeri főtt étellel való táplálkozást egyre kénytelenek csökkenteni. A könnyű megfőzhetőség fő tényezője lett az élelem megválasztásának. A táplálkozás színvonala hanyatló és a megbetegedések előfordulása növekvő arányú. A szegénység ördögi köre bezárul.

A fejlődő világ egészét tekintve a hiány minden évben egyre nagyobb lesz. A jelenlegi trendekre alapozott előrejelzések szerint az évszázad végére a fahiány 2000-ben összesen több mint 900 millió m^3 -t fog kitenni. Más formában kifejezve, ez a mennyiség nem kevesebb, mint a napi négy millió hordó olaj energiával egyenértékű. De a legszegényebb emberek, a legszegényebb országok, távol élő közösségek semmiképpen sem lesznek képesek az olaj-alapu tüzelőanyagokra való áttérésre, ha a tűzifa beszerzési lehetősége kimerül. Hát akkor honnan lesz majd előteremthető a hiányzó energia?

Az Egyesült Nemzetek által 1981-ben "Új és megújítható energiaforrások" témakörben tartott konferencia szembenézett ezzel a problémával és logikus választ adott. Egyetértés alakult ki abban, hogy a megoldáshoz háromféle megközelítési mód van: a fa-termelés növelése; a rendelkezésre álló faanyagának hatékonyabb hasznosítása; és fokozatos áttérés más típusu energiákra. A konferencia megtartása óta eltelt négy év alatt a probléma növekvő mértékben vált tudatossá sok kormány részéről.

De egyes ritka esetektől eltekintve, nem tettek tanubizonyosságot az erőforrások megfelelő felhasználásáról, elosztásáról, sem a szükséges nagyságrendű gyakorlati cselekvés bátorító elindításáról. Így például, a konferencia azt javasolta, hogy az éves faültetés mértékét 2000-re emeljék ötszörösre. Enn aggódom, az előrehaladás e cél felé ezideig nagyon csekély mérvű volt.

Az erdő irtása élelem termelés céljából

Mielőtt tovább folytatnók a tűzifa probléma vizsgálatát, vessünk egy pillantást a szegénység-válság egy másik arculatára. Amennyire sürgető a tűzifa probléma megoldása, ugyanannyira égető gondot jelent az élelem-szükséglet biztosítása. Az élelem termelését legalább olyan mértékben kell fokozni, mint amilyen arányban nő a lakosság száma. Azokon a vidéki területeken, ahol nincs földterület-hiány, a farmerek általában növelik megművelt területeik nagyságát. Ezeknek a területeknek nagy részét az erdők-ből szakítják ki.

A FAO becslései szerint évente több mint 11 millió hektár trópusi erdő tűnik el. Ennek legfőbb oka a mezőgazdasági művelés céljára történő erdőszítés és tűzifacélú fakivágás.

Ellentétben azzal, amit néha igaznak vélnek, a trópusi erdők fokozatos pusztulása csak mellékterméke a szegénység-válságnak. Ez a folyamat elsősorban nem a kereskedelmi célú tulzott fakitermeléseknek tulajdonítható. Az ipari felhasználás érdekébeni fakitermelés csak egyes fafajok tultermeléséhez vezethet, de nem befolyásolja magának az erdőnek fennmaradását. Évente átlagosan mintegy 1400 millió m³ fát vágnak ki a trópusokon. Messze a tűzifa a legfontosabb végtermék: csak kb. 15 %-át használják fel ipari alapanyagként, vagy egyéb nem energia jellegű céllal.

Környezeti hatások

A trópusi erdőövezetek zsugorodása hosszútávon kedvezőtlen hatásokat fejtethet ki földünk klímájára és ezért az egész világot érintő ügyé vált. Hangsúlyoznom kell, hogy ez a tény zömmel nem az érintett országok által meggondolatlanul végrehajtott kitermelési politika következménye. Ez a szegénység-válság, a fejlődés-válság szimptomája, amellyel a szegényebb nemzetek egész sora és végülis az egész világ találja magát szemben.

Különösen drámai hatások jelentkeznek a harmadik világ főlészáras és hegyvidéki területein. A fával borítotttság megszűnése utat nyit az erózió számára, amelyet ezután nagyon gyorsan követhet az elsivatagosodás. Ez az egyik tényező, amely okozója a tragikus etiópiai éhínségnek. Afrika Saheli-övezetének nagy területén, és a Himalája hegyvidéken, az erdők pusztulása romboló hatással van a mezőgazdaság bázisául szolgáló erőforrásokra.

Kevésbé sebezhető régiókban lehet, hogy lassabban érvényesülnek a hatások, de álattomosabbak lehetnek. A hagyományos földművelési módok lehetővé tet-

ték a föld termőképességének helyreállítását hosszú ugar időszak közbeiktatásával. A jelenkori élet nyomása alatt az ugarolási időszakok azonban a biztonságot nyújtó határ alá rövidülnek. Súlyos annak a veszélye, hogy az erdőktől elvett terület jelentős része néhány évtizeden belül olyan mértékben fog degradálódni, hogy tovább már nem lesz művelhető.

A probléma összetettsége

Elnök Ur, már hangsúlyoztam, hogy mindezek a problémák, amelyeket gyakran egymástól elkülönítetten vizsgálnak, valójában egyetlen válságnak különböző megnyilvánulásai. Ennek a ténynek nagyon jelentős és nagyon súlyos következményei vannak. Ez azt jelenti, hogy a problémákkal nem lehet egymástól elszigetelten megbirkózni. Nem törekedhetünk arra, hogy az egyiket a többi figyelembe vétele nélkül oldjuk meg. Így pl. hogyan beszélhetjük rá a vidéki közösségeket több fa ültetésére a holnap tűzifájának megtermelése érdekében, ha ők azzal vannak elfoglalva, hogy erdőt irtsanak a ma számára szükséges több táplálék megtermelésének lehetővé tétele érdekében?

Másrészről annak sincs értelme, hogy az egyik szélsőségből a másikba essünk és valamennyi problémát együtt vitassuk meg nagyon összetett gazdálkodási rendszerek integrált keretén belül. Ez valószínűleg meghaladta a világ legtöbb nemzetének igazgatási kapacitását, és egyszerűen nem valósítható meg a képzett munkaerőbeni jelentős hiány, a szegényes kommunikációs lehetőségek és a hatalmas területeken szétszóródó lakosság miatt.

Bizonyos fapta középutat kell választani és így nincsenek készre-szabott megoldások. Azért talán javaslatot tehetek néhány általános jellegű megközelítési módra.

Az erdészet helye a fejlesztésben

Szeretnék visszatérni példaként a tűzifa problémához. A tűzifa "kibányászásáról" a tűzifa termesztésre való áttérés kevesebb nehézséggel valósítható meg, ha az emberek azt látják, hogy a fák sokféle célt fognak szolgálni. Ezt úgy lehet elősegíteni, ha egyidejűleg erőfeszítéseket teszünk a mezőgazdálkodás javítására és így csökkentjük a földterületekre ható nyomást. Más szavakkal, az erdészeti problémákkal akkor lehet legjobban megküzdeni, ha ezeket szélesebb körű fejlesztési programok keretébe illesztjük.

A haszon két vonalon jelentkezik. Az erdészeti problémákkal való hatékony foglalkozás jelentősen hozzájárulhat a vidéki területek általános fejlődéséhez. És fordítva, sok erdészeti program és projekt sikerére sokkal nagyobb az esély, ha azokat integrálják a mezőgazdasággal és a fejlesztendő ágazatokkal. Az a mód, ahogyan az erdészet egybefonódik az általános fejlesztéssel, jól illusztrálható egy az erdészet és az élelem biztosítását felölelő újabb FAO tanulmánnyal. Az erdő hozzájárulása az élelem-biztonsághoz sokirányú.

Legnyilvánvalóbb, hogy az erdő megőrzi a talajt és a vizet, mint alapfeltételeket a mezőgazdaság és az élelem termelés számára. Ez a megőrzés különösen a hegyvidéki vízgyűjtő medencékben, arid területeken és a trópusi erdőtalajok esetében kritikus.

Második nyilvánvaló tény, hogy az erdő egész sor közvetlen módon járul hozzá a családok boldogulásához. Az erdőből nyerhető táplálék sok ország élelmiszerrendjének fontos része. Az erdő a vidéki területeken forrás munkaalkalom és jövedelem szempontjából, különösen a kis nagyságrendű kézműipar tekintetében. És a tűzifa nélkülözhetetlen az élelem feldolgozásához és megőrzéséhez.

Az erdőnek ezenkívül fontos szerepe van az ipar és a kereskedelem területén. Mindkettő fontos a létbiztonság szempontjából, mivel pénzhez és élelem vásárlásához juttatja az embereket. Az erdőipar-export bevételeket biztosít a fejlődő országok számára és mintegy 2 millió ember részére nyújt közvetlen munkaalkalmat. Mégis, a fejlesztési lehetőség sok esetben nem kerül kihasználásra. Valóban, a fejlődő országok kereskedelmi mérlege az erdők termékeit illetően nagymértékben deficites. Az 1983. évi kb. 7,4 milliárd dollár export bevételük import kiadásainak csak kevesebb mint háromnegyedét fedezte. Ugyanabban az évben a rönk formában exportált faanyaguk értéke 2,6 milliárd dollár volt. Nagyobb arányú hazai feldolgozásra van szükség, ha azt akarják a fejlődő nemzetek, hogy az erdők a teljes lehetőségeknek megfelelő mértékben járuljanak hozzá előrehaladásukhoz.

Végül, a fák egyes mezőgazdasági rendszerek fontos részei. Az ilyen rendszerek kifejlesztési lehetősége a vélemények szerint nagyon nagy mértékű. Így például, a fák egyes területeken az állatállomány számára jobb takarmányt nyújthatnak, mint a gabonafélék. A fákra alapozott rendszerek sokatigérőek a mezőgazdaság számára, különösen a nagy mennyiségű csapadékkal rendelkező trópusi területeken.

A szegénység-válság összetettsége ezért egy előnnyel jár: számos különálló vonalon kínál lehetőséget az erdővel összefüggő problémák megoldásához. Ténylegesen nagyon sokféle olyan program és projekt létezik, amelyekben az erdőszetnek része lehet és része kell legyen. Egy fontos szempontra azonban figyelemmel kell lenni.

Mi meglehetősen hosszú időtávlatról beszélünk. Az erdei környezet rombolásának helyreállítása és a tűzifa hiány trend megfordítása nem fog gyorsan be-

következni. Időközben a legszegényebb néprétegeknek kell elviselniük a hiány és a nélkülözés terhének nehezét. A kormányoknak és a nemzetközi programoknak alkalmasnak kell lenniük arra, hogy kielégítsék a szegény rétegek nyilvánvalóvá váló legégetőbb szükségleteit.

Az erdészeti szolgálat változó szerepe

Ha figyelembe vesszük, és figyelembe kell vevünk, az erdővel kapcsolatos tevékenységek nagyfokú újbóli előretörését, amelyekre én hivatkoztam, kulcs felelősség esik az erdészeti szolgálat vállára. Szerepében jelentős változás kell bekövetkezzen: erdei örökségünk gondozóinak az általános fejlesztési teamok tagjaivá kell lenniük.

Azt a változást figyelembe kell vevőék az erdészeti oktató intézmények tanterveik korszerűsítése során és az intézmények által kialakítandó magatartást illetően. Az erdészeti szakembereknek aktívabban kell résztvenniük a mezőgazdasági és vidék-fejlesztési programokban. Mindenekelőtt meg kell tanulniuk faluszinten dolgozni, támogatniuk kell és elő kell mozdítaniuk a fákkel kombinált mezőgazdálkodást és az erdő-tartalékoknak deklarált területeken kívül folytatandó hasonló tevékenységeket. Röviden megfogalmazva, az erdésznek ki kell lépnie az erdőből a közösségbe.

Az előttünk álló gigantikus feladat sok-szintű tevékenységet követel meg. A tradicionális intézményekben korszerűsítést kell végrehajtani. Jelentős nagyságrendű munkaerő képzésre van szükség. A kutatásnak az új célkitűzések felé kell fordulnia.

Egy példát szeretnék bemutatni. A fakitermelés és az erdők termékeinek feldolgozása során nagyon nagyarányú a hulladék képződés. Ennek a hulladéknak

a felhasználása jelentős mértékben és viszonylag gyorsan járulhatna hozzá a tűzifa hiány csökkentéséhez. Ez a tény egy jelentős kihívás sok fejlődő ország erdészeti szolgálata számára.

FAO akció-programok a trópusi erdészet területén

A FAO készen áll arra, hogy támogassa az országos szervezetek erőfeszítését minden olyan módon, ahogyan erre képesek vagyunk. Csak néhány héttel ezelőtt a Trópusi Erdészeti Fejlesztési Bizottságunk öt olyan akcióprogramot indított el, amelyek a szegénység-válság általam ismertetett és más fontos aspektusaival foglalkoznak. Ezekről a programokról tájékoztatást fogunk adni ennek a kongresszusnak kezdetén.

Ezenkívül meg fogunk tenni minden tőlünk telhetőt a politikai tudatosság fejlesztése érdekében az egyes országokban arra vonatkozóan, hogy valójában mi is forog kockán. Ha egy kormányzat nem ismeri fel legfelső szinten, hogy a szegénység-válság erdészeti vonatkozásait nagyon sürgősen meg kell vitatni, akkor nem sok esélye van a szükséges pénzügyi alap rendelkezésre bocsátására, vagy az energiák kellő mérvű mobilizálásának vállalására.

A mérsékelt égövi erdők problémái

Fentiekben a trópusokról beszéltem. Az iparosodott világ nagy részén is mély az aggodalom az erdők sorsát illetően. A legnagyobb mértékben felismert veszély a savas esőkből származik. De ez csak egy része a szélesebb körű problémának. Ugy ahogy a trópusi erdők a szegénység-válsággal találják magukat szembe, a mérsékelt égövi zónát az előrehaladott fejlődés mellélthatásai sújtják. A környezet szennyezés és erdei tüzek járulnak hozzá a viharok, rovarok és betegségek miatt már hosszú ideje okozott károkhoz.

Az elmúlt szeptemberben a FAO Európai Regionális Konferenciája egy sor lépés megtételét ajánlotta a jelentkező károk csökkentésére. Együttal felkért valamennyi országot, hogy "fokozzák az erdőknek az élet minősége és a környezet megőrzése terén betöltött rendkívüli fontosságával összefüggő politikai tudatosságot".

Mély benyomást keltő reakció tapasztalható azokban az országokban, ahol a veszély a legsúlyosabb. Ez mind a politikai vezetők, mind a közvélemény érdeme. Különösen szembetűnő egyes európai országokban az a tény, hogy az erdők jövője érdekében széles körű támogatásra talált az utakon való közlekedés sebességére vonatkozó hatások bevezetése, illetve azok leszállítása, szigorubbá tétele.

Sok visszamaradt feladat, nem legkevésbé a hosszútávú kutatás és a megfigyelések terén szükséges erőfeszítéseket illetően. A politikai alternatívák a levegőszennyezés csökkentésére sok esetben még kiválasztásra és alkalmazásra várnak. Nem mindegyik ország buzgó azonos módon erdei erőforrásaik fenyegetettségének megvitatásában. Mindazonáltal bátorító a kezdet.

Záró megjegyzések

Elnök Ur, ez az erdészeti világkongresszus a csúcspontját jelenti az Erdők Nemzetközi Évének. Az erdész közösség számára egy eddig példa nélkül álló feladatot hoz.

A világnak az erdők jövőjével kapcsolatos félelmére meg kell találni a megfelelő választ. Igazunk van ugyanakkor, ha azt mondjuk, hogy a pusztulás és a veszteséget olyan tényezők okozzák, amelyek felett az erdészeknek nincsen hatalmuk, ez azonban nem elég. A jövőt irányítani kell, nem csupán hagyni, hogy be-

következzen. A felelősséget meg kell osztani: az erdészek, tervezők, politikusok és mások között.

Ahol konkrét tettek még nincsenek folyamatban, az erdészeknek kell kezdeményezniük. Meg kell állapítani és le kell rögzíteniük a problémákat és nyomást kell gyakorolniuk a kormányokra döntéshozatal céljából. Programjaikat át kell dolgozzák, hogy azok megfeleljenek a ma és holnap legfontosabb követelményeinek. Berkenteniük és lelkesíteniük, ösztönözniük kell.

Az erdők jövője az emberiség jövőjének központi kérdése. Egy pillanatot sem szabad elveszíteni.

Fordította: Cornides György

1851

/1866/

A levegőszennyezés világméretű hatásai az erdőkre

Ausztria Szövetségi Miniszterének beszéde

Dipl. Ing. Günter HAIDEN

A IX. Erdészeti Világkongresszus alelnöke

Mexikó City, 1985. július 2.

A Mexikói Egyesült Államok kormánya meghívott, hogy beszámolót tartsak a IX. Erdészeti Világkongresszus plénuma előtt "A levegőszennyezés világméretű hatásai az erdőkre" címmel. Tudatában annak a nagy megtiszteltetésnek, amiben ezzel a meghívással részesítettek, szeretném üdvözölni a szervezőket az Önök engedelmével és az Önök részéről, s köszönetet mondani nekik azokért az erőfeszítésekért, amelyeket a világ minden részéről jelenlevő erdészek fogadására tettek. Köszönetem mindenekelőtt a Mexikói Egyesült Államok kormányának szól, ebbe a köszöntésbe belefoglalom a szervező bizottságot és valamennyi segítőjét is. De köszönetem szól mindazokhoz a szervezetekhez is, amelyek közvetve vagy közvetlenül hozzájárultak és most is hozzájárulnak a kongresszus sikeréhez. Különösen szeretném kiemelni az Egyesült Nemzetek Elelmezési és Mezőgazdasági szervezetét /FAO/ és az Erdészeti Kutatóintézetek Nemzetközi Szövetségét /IUFRO/.

Földünk hatalmas kiterjedésű régióiban az erdők drámai fegyverettségnek és veszélynek vannak kitéve. Komoly előrejelzések a helyzet aggasztó alakulását jósolják, és az erdőállományokban már eddig fellépett veszteség felrázó figyelmeztetés kell legyen számunkra. Flores-Rodas Ur, a FAO erdészeti vezérigazgató-helyettese az 1970-1980-as tízéves időszak alatti erdőterület veszteséget csak nemrég 110 millió hek-

tárra becsülte. Ez a hatalmas terület és durván Etiópia teljes területével azonos nagyságu. Vagy egy másik összehasonlítás: ez a veszteség Ausztria erdőterülete harmincszorosának felel meg.

Az erdők kitermelése sok régióban gyorsan halad előre anélkül, hogy az állományok újbóli létrehozása érdekében megfelelő gondoskodás történné. Az eső-erdők különösképpen veszélyeztetettek, amíg a pusztító fakitermelés folytatódik.

Az arid zónákban az erdők kitermelése a gyorsan növekvő népesség energiával való ellátása érdekében folyik. Csak tüzelési és főzési célra olyan nagyságrendben termelnek ki fát az erdőkből, hogy az fennmaradásukat fenyegeti. Ezt csak az alábbi tömör megállapítás követheti, "a sivatag felfalja az erdőt".

Az iparilag fejlett országokban az erdő nem kevésbé veszélyeztetett. Az ipari üzemek, hőerőművek és gépjárművek által kibocsátott szennyező anyagok hatásait nagyon hosszú ideig alábecsültük. Az európai erdőket napjainkban a fák és egész erdőtestek beteges hanyatlása veszélyezteteti, amit Európában általában a német "Waldsterben" /erdőelhalás/ szó alatt ismernek. Ez azt jelenti, hogy egyrészt a fejlődő világ régiói erdeinek kitermelésével, másrészt az iparilag fejlett országokban az "erdőelhalással" találjuk magunkat szemben.

Már a FAO 1983. novemberében tartott 22. konferenciája alkalmából utaltam az élelen-termelés és az erdők megőrzése közötti összefüggésre. Az erdők elvesztése nagy területeken elkerülhetetlenül a klíma kedvezőtlenebbé válásához kellett vezessen. Megzavarta a vízháztartás rendjét, a klíma megváltozása hátrányosan befolyásolja az élelem termelését és így a kör bezárul. Ha földünk hatalmas terü-

letén sikeresen akarunk harcolni az éhezés ellen, látnunk kell, hogy erdeinket meg kell őriznünk.

A fejlődő régiókban folyó erdőkitermelését és az iparilag fejlett államokban az ipari üzemek és gépjárműforgalom által kibocsátott légszennyező anyagok okozta erdő-megbetegedéseket szorosan összetartozó problémának kell tekinteni.

A kibocsátott, erdeinket fenyegető légszennyező anyagok éppen úgy átlépik a határokat, mint ahogy a klímát befolyásoló kitermelések hatásai. Ez azt jelenti, hogy olyan létfontosságú kérdésekkel foglalkozunk, amelyek mindannyiunkat érintenek.

Az erdők megbetegedése az iparilag fejlett országokban főképpen Európában, kétségtelenül a levegő által szállított szennyező anyagok következménye.

Az iparosítás kezdetétől fogva légszennyező anyagok kerülnek kibocsátásra a levegőbe. Mióta belsőégésű motorokkal rendelkező gépjárműforgalom létezik, kipufogó gázok jutnak a levegőbe; amióta hőerőműveket üzemeltetünk a levegőt megterheljük az ezekből kibocsátott szennyező anyagokkal.

Azeket a példákat tovább lehetne folytatni. Magas gyárkémények, a belőlük kiáramló füstfelhők a jelei a természeti rend ilyen megsértésének. A természet ezt nagyon sokáig elviselte, majdnem túl soká. De egy nap az előzőleg egyensúlyban volt ökológiai rendszer kezd felborulni. Egy nap a hordó tulcsordul. Nyilvánvaló, hogy napjainkban elértük ezt az állapotot.

Mekünk tudomásunk van az ipari üzemek szomszédságában fekvő erdők beteg állapotáról. De most egy új jelenség lépett fel. Most a kibocsátás középpontjából messze távol fekvő erdőket is káros hatás éri, hasonlóképpen az utak, főutvonalak mentén elterülőket is. A káros hatások távoleső területeken jelentkeznek.

Észak-Skandináviában a halállomány pusztul a tavakban! Közép-Európa hegyvidéki régiói magasan fekvő területein is jelentkezik a károsítás, ahol pedig nincsenek ipari létesítmények. Iparosodott világunk szennyező anyagai a határokat átlépve óriási kiterjedésű területeken terjednek szét. Azokhoz a területekhez, amelyekről tudjuk, hogy már károsítottak, és aminek az okát is tudjuk, újonnan károsított területek csatolódnak, amelyek esetében nem tudjuk határozottan, hogy a szennyező anyagok honnan kerülnek oda.

A kibocsátott szennyező anyagokkal érintett régiókban az erdők területe nem csökken azonnal. Az erdőállományok legyengülnek, míg végül szélső esetben megkezdődik pusztulásuk.

Semmi esetre sem akarom magam olyannak feltüntetni ez előtt a kongresszus előtt, mint aki az erdei károk feltárazásának könyvelője. De azért engedjenek meg nekem néhány megjegyzést a károsítás nagyságrendjére vonatkozóan. Csak néhány héttel ezelőtt fejeztük be Ausztriában az erdők állapotának első átfogó felmérését. Ez a felmérés feltárta, hogy erdeinknek mintegy 30 %-ában jelentkezik tűzhullás, ami kimutatta itt a megbetegedés jeleit. Indikátor fafajként a lucfenyőt vettük figyelembe. Ezek a tünetek nemcsak a szennyező anyagok kibocsátásának következményei. Kártékony rovarok, gombák, vírusok, túlzott létszámú vadállomány, hótörés, széldöntés, szárazság kevés csapadékot hozó években és egyéb okok hozzájárulnak a fenti károsításhoz. A fő ok, mindenestre kétségtelenül a szennyező anyagok kibocsátása, amelyek a légkörben nagy távolságra történő elszállítódás után végül a fák koronáira rakódnak le.

Európában vannak régiók, ahol a károsított terület nagyobb, mint Ausztria. Közép-Európa egyes alacsony hegyvidéki tájain a nagyobb tengerszint feletti

magasságban nagy területeken találhatók tönkrement állományok. Az érthető, hogy a kontinentális régiókban a helyzet határozottan rosszabb, mint Európa tengerpartokhoz közel eső perifériás területein. Ez a tény a tengerek menti országok számára azonban bizonyára nem jelent mást, csak egy lélegzetvételnyi szusszanási lehetőséget. A megbetegedésnek erdeinkben megfigyelhető jelei gyorsan terjednek tovább és a probléma azokon a területeken is jelentkezni fog, ahol ma úgy véljük, nincs szükség a levegő szállított szennyező anyagok elleni intézkedésekre. Arra a kérdésre, hogy mely szennyező anyagokra vezethető vissza elsősorban erdeink egészségi állapotának romlása, a tudósok ezideig még nem adtak megfelelő választ.

Arra, hogy a kéndioxidok, a nitrogénoxidok, vagy tovább oxidálódással átalakult termékeik a fő károsítók - hogy csak a legfontosabbakat említsen - még nem tudunk megfelelő választ adni. De kiindulhatunk abból a tényből, hogy a levegő szállított szennyezők összegeződnek és együttesen hatnak. A tudósok ezt szinergizmusnak nevezik. A tünetekre való tekintettel azonban nincs időnk, hogy megvárjuk amíg a tudósok megtalálják a helyes választ. Cselekednünk kell most és gyorsan és mindent meg kell tennünk, hogy csökkentjük a levegőt szennyező anyagok kibocsátását. A tudósok egy pontban egyetértenek: az erdők megbetegedésének fő oka a légszennyezés azokkal a gázokkal, amelyeket a levegőbe juttatunk.

Az erdők újabb károsítását ezért csak úgy előzhetjük meg, ha radikálisan csökkentjük a levegőt szennyező anyagok kibocsátását. Az olyan erdészeti intézkedések, mint a trágyázás, életerős és termétszerűbb állományok nevelése fontos, de ezek csak a betegségek terjedésének lassítására alkalmasak.

Az erdészeti intézkedések nem akadályozhatják meg a légszennyezés okozta károsítást.

A következő intézkedések alkalmasak arra, hogy csökkentsük a levegőbe juttatott szennyező anyagok mennyiségét:

- energiatakarékosság,
- az energiaforrások, nyersanyagok és termékek kismérvű szennyezést okozó hasznosítása,
- szennyező anyagokat kis mértékben kibocsátó eljárások és berendezések alkalmazása,
- kipufogógázt tisztító berendezések felszerelése, ólommentes benzin használata és szigorú előírások a gépjárműforgalom kipufogó gázaira vonatkozóan,
- és végül, a gépjárműforgalom következtében a levegőbe jutó szennyező anyagok csökkentésére megfelelő gyors és hatékony intézkedésként a sebesség korlátozása.

Mint Önök tudják, a levegőbe kerülő szennyező anyagokat a légáramlatok nagy távolságokra juttatják el. Ennek a nagy távolságra ható kibocsátásnak hátrókat átlépő természete könnyű mentegetőzéshez vezet. Gyakran azon az állásponton vannak, hogy a szennyezés a szomszédos országokból származik. Más országokat hibáztatnak és ez az, amiért a jó szomszédok kell legyenek az elsők az "erdőelhalással" szembeni cselekvésben. Kétségtelen, hogy vannak légszennyező anyagok, amelyek a szomszédos országokból származnak. Nem szabad azonban elmulasztani annak megjegyzését, hogy saját országunk területén kibocsátott szennyező anyagok ugyancsak átlépik a határokat és a szomszédos országokban rontják az adottságokat. Nem vitatható, hogy minden ország bocsát ki szennyező anyagokat, és ezért kötelező megtenni a megfelelő intézkedéseket országokon belül. Azok-

nek az országoknak, amelyek jó példával szolgálnak erkölcsi joguk kell legyen ahhoz, hogy szomszédos országaitól és világ-szinten megkövetelhelessék a szennyező anyagok kibocsátását csökkentő intézkedések megtételét.

Az én országomban, Ausztriában az ipari létesítményektől származó füst okozta károk tanulmányozása az előző századba nyúlik vissza. A kibocsátás által okozott kármegtérítési igényének kérdését már évtizedekkel ezelőtt szabályozták. Az idők folyamán ezek a károk nagyobb méretűvé váltak, a kormány-intézkedéseket jelentősen bővítették az erdőket károsító szennyezés csökkentése érdekében.

Döntő lépés volt az, hogy egy külön az erdők légszennyezés okozta károsítását tárgyaló alfejezet került beépítésre az 1975. évi erdőtörvénybe. Ezzel Ausztria az erdőtörvény eszközével is rendelkezik ahhoz, hogy a károsítást okozókat kényszerítse szűrő berendezések felszerelésére az erdőkre káros hatással levő szennyezések csökkentése céljából.

Az ipari üzemekből és hőerőművekből kikerülő füstgázok megszürése a legszigorubbak a kikötések.

A gépjárművek okozta légszennyezés elleni védekezés területén is drasztikus intézkedéseket tett Ausztria. Ötmentes, megszabott minőségű benzin szolgáltatását vezettük be ebben az évben. 1987. január 1-től meg lesz tiltva az olyan 1,5 liternél nagyobb hengerűrtartalmu új gépkocsik behozatala, amelyek nem felelnek meg az USA-ban a kipufogó gázokra vonatkozóan hozott szigorú előírásoknak. A jelenlegi technológia mellett ez csak a kipufogó-gáz katalizátorok beszerelésével látszik lehetségesnek. 1988. január 1-től ez a tilalom az 1,5 liternél kisebb hengerűrtartalmu gépkocsikra is vonatkozni fog. Katalizátoros gépkocsik vásárlásának neggyorsításához

a kormány ösztönzés céljából állami támogatást fog nyújtani.

Az erdők károsításának gyors előrehaladása és a határokat átlépő légszennyezés problémája - a tudományos együttműködése tulmenően - szükségessé teszi valamennyi érintett ország nemzeti határain át ható közös intézkedések megtételét.

Ezzel kapcsolatban szeretném megemlíteni az Ottawában a savas esők témájában tartott miniszteri konferenciát, amelyen kilenc európai ország - köztük Ausztria - és Kanada elkötelezte magát, hogy a SO_2 kibocsátását 1993-ra 30 %-kal csökkentik. Nagy jelentőségű volt a Münchenben tartott környezetvédelmi konferencia: valamennyi résztvevő kötelezőként fogadta el azt, hogy a következő években egyharmadával csökkenti a szennyező anyagok kibocsátását. A FAO 1984. szeptemberében Reykjavíkban tartott 14. európai regionális konferenciája, az "erdőelhalás" problémát következetesen napirendre tűzte. "Az erdei erőforrások megszerzése és védelme" c. határozatot valamennyi résztvevő keleti és nyugati ország egyhangúlag elfogadta.

Ezt követően a FAO Tanácskozó-testület 1984. novemberében tartott 86. ülésén az 1985-ös esztendőt az "Erdők nemzetközi évének" nyilvánította és azt javasolta, hogy a mexikói Erdészeti Világkongresszuson különös fontosságot tulajdonítson az erdei erőforrások megőrzésének és megfelelő hasznosításának.

Nem szabad, hogy az erdők éve csak deklaráció maradjon következmények nélkül. Egyet kell értsünk egy pontban: a tágabb értelemben vett környezetvédelem és különösen erdeink megőrzése pénzbe kerül. A szennyező anyagok kibocsátásának csökkentése érdekében intézkedéseket finanszírozni kell. Ingyen végrehajtott környezetvédelem nincs.

Ugyanakkor figyelembe kell venni azonban azt, hogy a környezetvédelmi beruházások serkentik a gazdaságot. Az iparosodott országoknak növelni kell a szennyező anyagok kibocsátásának csökkentése érdekében szükséges eszközöket. Ennek a kongresszusnak demonstrálnia kell azt, hogy az egész világról itt megjelent politikusok között, akik felelősek az erdőkért, nagy szövetség alakult ki azzal a céllal, hogy erdeink védelme érdekében realizálják az országos szintű és nemzetközi méretű intézkedéseket.

Nekünk a nyugat-európai iparosodott országokban az olyan régió területén, ahol nagyon erős a gépjárműforgalom, mindenképpen be kell tudni vezetnünk a kipufogógázok szabályozására az amerikai szabvány előírásoknak megfelelő rendelkezéseket; ez lehet a bizonyítéka annak, hogy az iparilag fejlett országok vajon komolyan veszik-e a környezetvédelmet és erdeink védelmét. A környezetvédelem terén a fejlődő országoknak kell nagyobb problémákkal szembesünniük, és a védekezési intézkedések végrehajtásához szükséges finanszírozást tekintve összehasonlíthatatlanul nehezebb helyzetben vannak.

Ezért bátorodom javaslatot tenni arra, hogy hozzunk létre egy környezetvédelmi alapot a FAO keretében amelyből erdő-megőrzési programok, újraerdősítési tevékenység és a fejlődő országok erdőterületeinek csökkenésével kapcsolatos majdnem megoldhatatlan feladatok lennének finanszírozhatók. Ebből az alapból kellene támogatást és kamat nélküli kölcsönöket nyugtani hosszabb időszakra és a pénzügyi fedezet visszafizetéses rendszerrel lenne biztosítható, amellyel az alap képes arra, hogy hosszú távon fenntartsa önmagát.

Mint ahogy bevezető szavaimban már megállapítottam, az erdeinket fenyegető szennyező anyagok kibocsátása határokat átlépő probléma, mint ahogy az

az erdők letermelésének a klímára gyakorolt hatásai. Egészséges erdők, egészséges környezet az előfeltételei életerős erőforrásaink megőrzésének.

Nem sok időnk van elhárítani ezt a fenyegetést erdeinkről. Ez a feladat, mindenestre, szemléletünk alapvető átforgalmazását kívánja meg. A fejlődő országok erdőgazdálkodásának tartamossá kell válnia. Az iparilag fejlett országokban olyan technológiákat kell alkalmazni, amelyekkel elkerülhető a károsító anyagok kibocsátása.

Az erdők megőrzése érdekébeni harc jelentős gazdasági erőfeszítésekkel kötődik össze. Ezért abból a tényből kell kiindulnunk, hogy a gazdasági problémákat is közösösen kell megoldanunk. A fejlődő országok különleges támogatásban kell részesüljenek.

Dr. Saouma, a FAO vezérigazgatója tegnapi ünnepi beszédében nagyon világosan mutatott rá az erdőknek a gazdasági fejlődés és az emberi élet szempontjából betöltött sokoldalú jelentőségére. Ezekre való tekintettel gondot kell fordítsunk erdeink megőrzésére.

A IX. Erdészeti Világkongresszus az erdészeti politika területén egy fordulóponthoz kell vezessen. Segítsen minket ez a konferencia az erdők világnéretű fenyegetettségének megállításához. A kongresszus kidolgozandó záró nyilatkozata erősítse meg erre közös készségünket. Adjon ez a nyilatkozat világos koncepciókat és célkitűzéseket az emberi élet javára.

Fordította: Cornides György

A Szövetségi Kormány proklamációja
az Erdők Úve alkalmából

/Az Osztrák Szövetségi Kormány 1985. július 2-i határozata/

Ausztria erdőkkel jól megáldott ország. Erdeinket szigorú előírások védik, hogy megőrizhessék sokoldalú funkcióikat. Az erdő gazdasági funkciója, azaz a fatermelés ugyanolyan fontos, mint társadalmi funkciója. Az erdő véd a lavina-omlások, vizek lezudulása és földcsuszamlások ellen. Pozitív hatást fejt ki az éghajlatra, vízellátásra és biztosítja ivóvíz tartálék készleteinket. Erdeink felüdülést szolgáló területek. Végül az erdő hozzájárul sok mezőgazdasági létesítmény használható állapotban való fennmaradásához és munkaalkalmat, valamint védelmet nyújt a gazdaság erdészeti és fafeldolgozó ágazataiban dolgozók számára.

Csak az egészséges és stabil erdő tudja betölteni mindezt a funkciót.

Ausztria erdeit, mint a többi iparosodott ország erdeit, növekvő mértékben fenyegeti a levegő szennyezése. A következményként fellépő erdő-megbetegedések tünetjei tovább terjednek. A légszennyező anyagok kibocsátását, tekintet nélkül eredetükre, késlekedés nélkül ellenőrzés alá kell vonni.

A Szövetségi Kormány e célból proklamálta "Az erdők évének" az 1985-ös esztendőt. Noha Ausztria élenjáró Európában az "erdők kipusztulása" elleni intézkedések terén, további cselekvést tart szükségesnek.

Tudatában annak, hogy erdeink megbetegedése napjaink központi környezetvédelmi problémája

a figyelmünket nagymértékben leköti, hogy erdeinknek az immisszió következtében károsítása fenye-

geti a mi és a jövő nemzedék életének minőségét,

határozat született további intézkedések meghozatalára, amelyekkel csökkenthető a légszennyező anyagok száma,

tudatossá lett az, hogy az erdők számára minden más veszélyt, mint a rovarkárosításokat, gombák okozta betegségeket, a túlságosan nagy vadállományt és a túlzott fakitermelést ugyanúgy fel kell ismerni és ellenük védekezni kell,

felismertté vált, hogy az erdőkben a légszennyezés okozta károk nemzetközi problémát jelentenek az iparilag fejlett országok számára, ami nem legkevésbé az immisszió hatások határokat nem ismerő volta miatt nemzetközi együttműködést és nemzetközileg hatékony intézkedéseket kíván meg,

meggyőződött minket arról, hogy erdeink egészséges állapota érdekében küzdelem kitartó cselekvéssel győzelemre vezethet és hogy erdeink nem fognak elpusztulni,

a Szövetségi Kormány üdvözli azt a tényt, hogy az ausztriai példát követve a FAO is az "Erdők nemzetközi évének" nyilvánította az 1985-ös esztendőt.

A Szövetségi Kormány üdvözli azt a tényt, hogy az ezekben a napokban Mexikóban folyó erdészeti világkongresszus az erdők pusztulásának ügyét a mérlegelés központi pontjába helyezte,

és ettől a kongresszustól további impulzusokat vár, amelyek az iparilag fejlett országokban további erőfeszítésekre kell vezessenek a levegőszennyezés csökkentése területén,

és javasolja a nagy távolságra kiható, határokat átlépő levegőszennyezésre vonatkozó genfi konvenció kiegészítését ilyen értelmű cikkelekkel,

és végül felhív valamennyi osztrák állampolgárt, hogy erejükhez mérten tegyenek meg minden tőlük telhetőt erdeink megvédése érdekében.

Fordította: Cornides György

Erdőterület növelés és földhasznosítás

Magyarországon

Dr. Királyi Ernő

Magyarország a Kárpát-medence legmélyebb részén terül el. 9,3 millió ha területének 68 %-a alföld jellegű síkság, 15 %-a alacsony dombság, 14 %-a 200-400 m magas középhegység és csak alig több mint 2 %-a emelkedik a tengerszint feletti 400 m-nél magasabbra. Az ország regionális földrajzi helyzete, mérsékelt kontinentális éghajlata következményeként a síkságokon eredetileg árterekkel tagolt erdősztyepp honolt, a dombsági és hegységi tájakat lombos erdők borították. A földművelés térhódításával az ember erdőket kényszerült irtani, réteket feltörni, mocsarakat lecsapolni, valamint a birtokba vett és megművelt földeket a folyók árviizei és az altalajból feltörő belvizek ellen megvédeni. Vázolt folyamatot a legszenbetűnőbben az erdőterület változása mutatja:

1. ábra

Év	896	1800	1925	1946	1980	2000
Erdőterület						
millió hektár	3,45	2,77	1,09	1,12	1,61	1,86
Erdősültség %	37,2	29,7	11,7	12,1	17,3	20,0

Ezek szerint az ország erdőtakarója 896-tól, a honfoglalástól a XVIII. század végéig /II. József ekkor készítettetett térképeket az erdőkről/, tehát ke-
reken 800 év alatt 680 ezer hektárral csökkent, az
ezt követő 125 év alatt viszont 1 millió 680 ezer hek-
tárral. A népesség szaporodásával és a földművelés

terjedésével tehát óriási erdőterületek pusztultak el. Az erdő /természetes növényzet/ irtásával hasznos energiák /viz, hő, szél, stb./ nem természetes módon használódnak fel, hanem káros hatásokat okoznak. A csapadékvíz nagyobb része az erdőtakarótól megfosztott lejtőkről lefolyik, ami mesterséges "kiszáritást", a lejtők meredekebb szakaszain felgyorsuló talajlehorrást, a lejtőlábakon feliszapolódást okoz. Ez a folyamat 2,3 millió ha szántóföldet érint. A szél 1 millió ha homok- és 0,5 millió ha láptalajon okoz terméseszkkenést. Elsősorban szerkezet nélküli homoktalajon, a szántókon és gyümölcsösökben végez felfokozott homokmozgást, talajpusztítást. Az árvízmentesítéssel, belvízszabályozással összefüggésben megnövekedtek a szikes földek, területek ez idő szerint közel 1,0 millió ha.

Az erdőket és a vizeket tekintve II. József idejében volt még viszonylag kedvező természeti környezet, ami azután a kiterjedt erdőirtások, valamint a nagy vízzszabályozási munkák /folyószabályozások, ármentesítő munkálatok/ következtében egészen II. világháborúig gyorsan és részben előnytelenül megváltozott.

A II. világháború után a földek nacionalizálása, a földreform, illetőleg az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek szervezése következtében, továbbá a nagyüzemi termelés kialakulása, az agrotechnika fejlődése, a műtrágyázás és kemizálás bevezetése eredményeként a termés hozamok jelentősen megnövekedtek, egyes kultúrákra vonatkoztatva megkétszereződtek. Ezzel párhuzamosan beigazolódott, hogy mezőgazdasági földeink 12 %-a olyan "szűkös adottságú", hogy raktuk állami támogatás nélkül a racionális műtratermelés sem biztosítható. Ezért viszonylag korán napirendre került a földhasznosítás felül-

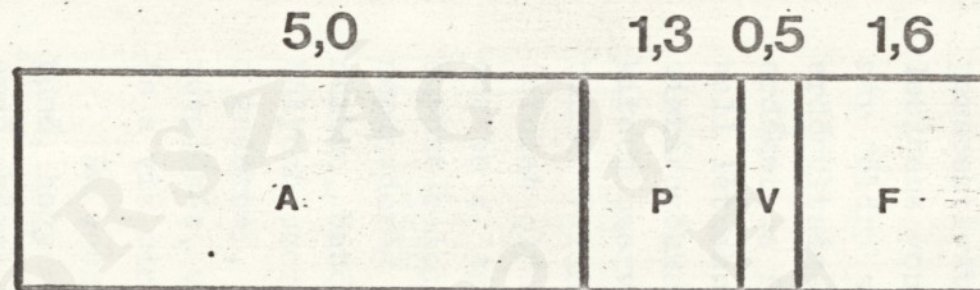
vizsgálata, melynek során 400 ezer ha mezőgazdasági földet jelöltek ki erdősítésre és erdősítettek be. A nagyszabású új erdőtelepitések és fásítások létesítésekor a fahozam túlmenően a környezetminőség javítását - a talaj védelmét, a vízháztartás szabályozását, a helyi klímá javítását, a mezőgazdasági kultúrák védelmét, szép és egészséges tájak kialakítását, illetőleg az üdülés-turizmus és vadászat-halászat szolgálatát - tekintették a legfontosabbnak. Ugyan- ebben az időszakban nagyszabású öntözés-fejlesztés is folyt, melynek eredményeként az öntözhető terület 430 ezer ha-ra növekedett. Mindennek hatására kedvezően megváltozott a természeti környezet.

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium 1973-ban megvizsgálta a racionális földhasználat távlati lehetőségeit. A racionális földhasználat alapelve, hogy minden földterületen a leggazdaságosabban üzemeltethető művelési ág alakuljon ki. Ennek megfelelően minden olyan területet, amelyen a jelenlegi hasznosítás gazdaságos, vagy racionálisan azzá tehető, a jövőben is ebben a művelési ágban marad. A tervezett művelési ág változások jellege "extenzív", ugyanis a szántóból legelő és erdő, a legelőből erdő létesül.

A 2. ábra szerint távlatban a szántóból mintegy 900 ezer ha kerül átminősítésre, amelyből mintegy 740 ezer ha gyeptelepítéssel, 160 ezer ha pedig erdőtelepítéssel hasznosítható. A legelőterület mintegy 650 ezer ha-ral csökken, amely erdősítésre kerül. Mintegy 40 ezer ha-ral csökken a szőlőterület is, ami szintén elsősorban csak erdősítésre alkalmas. Végeredményben tehát összesen mintegy 850 ezer ha kerülhet beerdősítésre. Ebből mintegy 250 ezer ha-on lehet ugynevezett haszonerdőt, tehát elsődlegesen fatermelést szolgáló erdőt létesíteni, 600 ezer ha-on pedig elsődlegesen környezetvédelmi erdőket. A

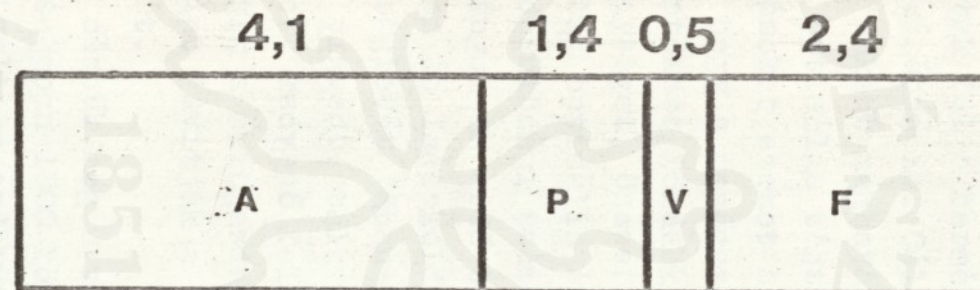
Millions hectares

EN 1971

Millions hectares

EN PERSPECTIVE

A = terre arable

V = vergers, vignobles

P = pâturage

F = forêt

L'UTILISATION DES TERRES EN 1971 ET EN PERSPECTIVE
 (Données de la Division d'Économie du Ministère d'Agriculture et d'Alimentation)

távlati erdőgazdasági fejlesztési tervek készítése során 1990-ig a 850 ezer ha-ból 320 ezer ha beerdősítését tervezik. Hasonló ütemben lehet számítani a fennmaradó terület beerdősítésével. Ezt is figyelembevéve az erdőterület alakulását a 3. ábra tünteti fel.

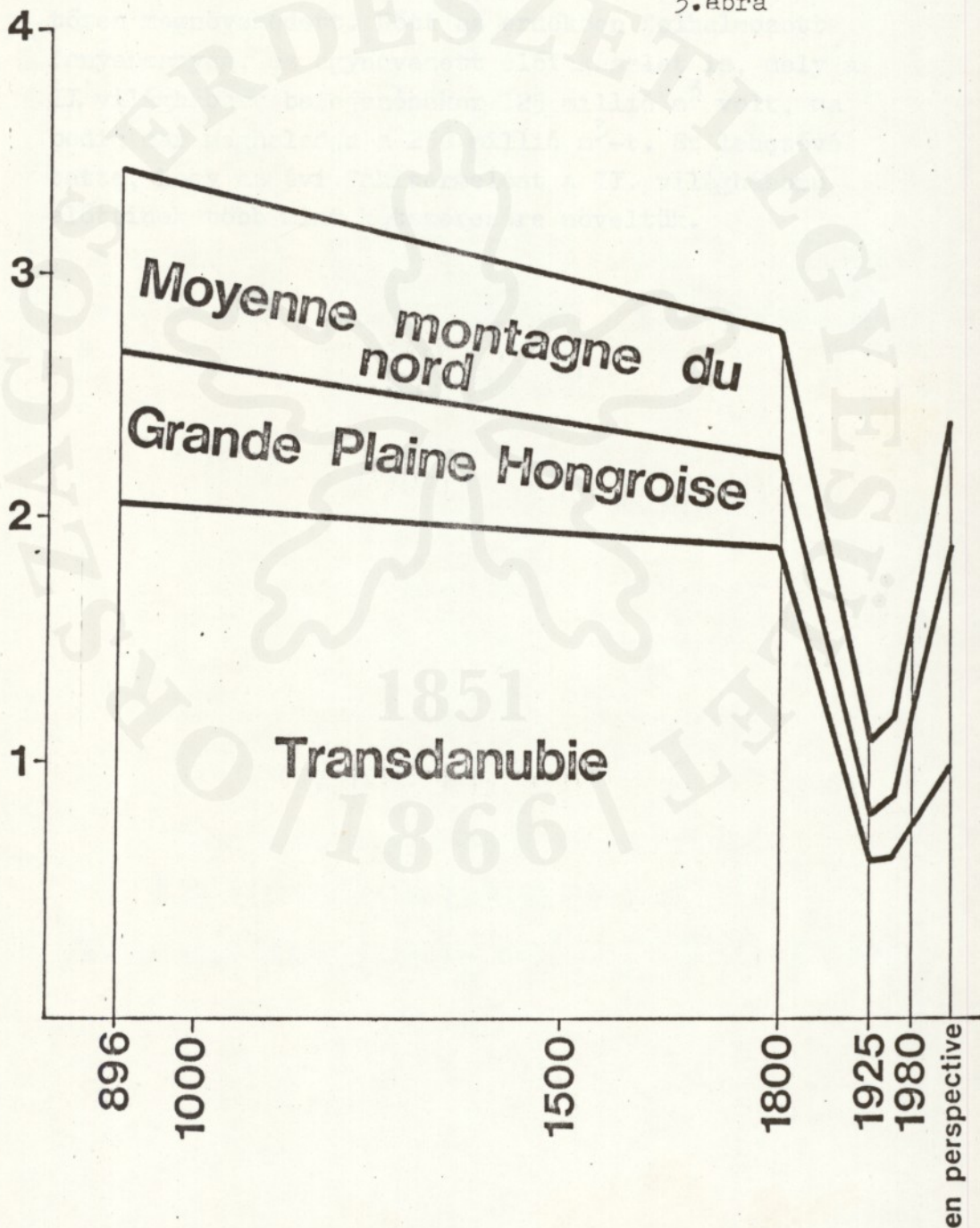
Ezek a hatalmas erdőtelepítési lehetőségek új perspektívát tártak fel a természeti környezet fejlesztése vonatkozásában is. Célszerű ugyanis most már földrajzi tájaként meghatározni az optimális erdősültséget és optimális tájszerkezetet. Az új erdőket és fásításokat ezeket szem előtt tartva úgy kell létrehozni, hogy a mezőgazdasági földekkel, víztározókkal, öntözött földekkel tudatosan kialakított szerves egységet, összefüggő rendszert alkossanak. Valamely táj optimális erdősültségén az adott terület olyan erdősültségi százalékát értjük, mely esetén a faállományok az erdő többi komponensével együtt a legjobban és legsokoldalubban kielégítik a népgazdaság szükségletét fában és az erdő egyéb hasznaiban, betöltik vízvédő, talajvédő és éghajlat szabályozó szerepüket, kedvező feltételeket teremtenek a vadaknak, segítik a mezőgazdasági terméshozamok növelését, valamint javítják a levegő összetételét és a víz minőségét.

Befejezésül nézzük meg újra a 3. ábrát. Szembetűnő, hogy az országban 1800 körül még bőven volt erdő, közel 30 % volt az erdősültség, tehát viszonylag kedvező volt a természeti környezet is, ezután 125 év alatt a nagy erdőirtások következtében az erdősültség 12 %-ra csökkent és 20 éven át így is maradt. Fordulat csak 1945 után következett be, aminek hatására ma már újra több mint 18 % az erdősültség, távlati terveink szerint pedig az ezredforduló táján a 20 %-ot is meghaladja majd. Ha hozzávesszük ehhez a vízgazdálkodás folyamatban lévő

LE CHANGEMENT DE LA SURFACE DES FORÊTS

Millions
hectares

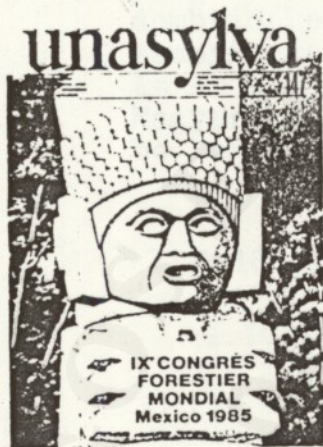
3. ábra

és tervezett fejlesztését is, megállapíthatjuk, hogy nálunk a földek nacionalizálása, a nagyüzemi mezőgazdálkodás, a racionális földhasználat, a vizgazdálkodás fejlesztése és nem utolsó sorban a nagyszabású erdőtelepítés a jövő század közepére lehetővé teszi az 1800 körüli, még viszonylag kedvező természeti környezet rekonstrukcióját.

Erdőterületünk tehát a felszabadulás óta jelentősen megnövekedett. Nőtt az erdőkben felhalmozott fanyersanyag, az ugynevezett élőfakészlet is, mely a II. világháború befejezésekor 125 millió m^3 volt, ma pedig már meghaladja a 250 millió m^3 -t. Ez lehetővé tette, hogy az évi fakitermelést a II. világháború előttinek több mint kétszeresére növeltük.

Az erdők nemzetközi éve alkalmából a FAO nemzetközi erdészeti folyóirata, az *Unasylva* cikket közölt a magyar erdőgazdaság fejlesztéséről a II. világháború utáni időszakban, példaként állítva mások elé hazánkat abban, hogyan szüntetheti meg egy kis ország a fahiányt, és egyidejűleg hogyan képes megjavítani a mezőgazdaság ökológiai adottságait.

Béla Keresztesi est le Directeur général
de l'Institut de recherches forestières,
Budapest, Hongrie.

A la fin de la Première Guerre mondiale, la Hongrie avait perdu 67 pour cent de son territoire, 58 pour cent de sa population et 85 pour cent de ses forêts. La chaîne des Carpates densément boisée avait été détachée du pays. Le nouveau territoire se composait essentiellement de plaines et de collines entrecoupées par le Danube, et le volume annuel des coupes forestières atteignait à peine les 9 pour cent du niveau d'avant-guerre. Une gestion des forêts nationales d'un type nouveau était nécessaire si l'on voulait éviter que la Hongrie ne devienne totalement tributaire des importations de bois. Que pouvait-on faire?

Reboisement sur un territoire réduit Le développement de la sylviculture hongroise, 1950-1980

Béla Keresztesi

A "Nagy Magyar Alföld", ahol az erdészet
újászületett

Az első világháború után Magyarország összes földterületének 67 %-át, népességének 58 %-át, erdeinek 85 %-át elvesztette. Az erősen erdőszült Kárpátokat is elcsatolták. Az új Magyarország a Duna által kettészelt síkságokból és dombvidékekből állt, s az évi fakitermelésnek mennyisége a háború előttinek 9 %-ára csökkent. Az erdészetnek új utakat kellett keresnie, ha Magyarország nem akart teljes import-függőségbe kerülni. Mit lehetett ekkor tenni?

Erdőtelepítés beszűkített határok között

A magyar erdészet fejlesztése, 1950-80

Keresztési Béla

A magyar erdészet /erdőgazdálkodás, elsődleges faipar és fakereskedelem/ tervszerű fejlesztése az első világháború után kezdődött, amikor az osztrák-magyar monarchia felbomlott. A trianoni békeszerződés /1920. június 4./, mely Magyarországnak a háború utáni határait rögzítette, az ország területének csökkentését ratifikálta. Azokat az országrészeket, melyeket többségükben nem magyarok laktak, a szomszédos országokhoz csatolták, vagy a békeszerződéssel létrehozott új államoknak adták. Az ország összes területe /Horvátország nélkül/ 28,3 millió ha-ról 9,3 millió ha-ra, népessége 18 millióról 7,6 millióra csökkent.

Az 1920 előtti Magyarországtól elcsatolt területek nagy része erdővel borított hegység volt. Így az ország erdőszült területe 7,4 millió ha-ról 1,1 millió ha-ra csökkent. A 6,3 millió ha elvesztése súlyos következményekkel járt, mivel az új Magyar-

ország területe a régi ország területén kitermelt fának csak 9 %-át szolgáltatta.

A mai Magyarország síkságainak és dombságainak erdei korábban csak alárendelt szerepet játszottak az ország fenyő-, hengeresfa- és fűrészáru-szükségletét a Kárpátok erdeiből biztosították. Így érthető, hogy a mai Magyarország területén a múlt században, de még századunk elején is még a nagy erdőbirtokok is sarjerdő-üzeműben tűzifa és vékony szerfa termesztésére rendezték be erdeiket. A fenyők a Trianon előtti Magyarország erdőségeinek 24 %-át foglalták el, 1920-ban pedig csak 4,1 %-át. Ennek következtében a fenyőfaszükségletet teljes egészében behozatal után kellett fedezni.

Ez a kedvezőtlen erdőgazdasági helyzet felrázta az erdészeti közvéleményt és az erdőmérnököket, akik Kaán Károly, a jólismert magyar erdész és államtitkár irányításával az adottságoknak megfelelő erdőgazdaságpolitikát dolgoztak ki. Ennek legfontosabb programtervelei az Alföld fásítás, a kopárok újraerdősítése, a tarvágásos erdőgazdálkodás felváltása a felújítógázásos gazdálkodással, és az üzemterv szerinti erdőkezelés törvényerejű kiterjesztése volt a magánerdőkre is. Ez az erdőgazdaság-politika azonban sok tekintetben ellenkezett a magán-erdőbirtokosok érdekeivel. Ezért a két világháború között csak kis részben valósulhatott meg.

Az egész ország közösségének érdekeit szolgáló modern erdőgazdálkodás megvalósítása a második világháború után vált lehetővé. Akkor Magyarország, áttérve a szocialista rendszerre, az erdőket államosította, hogy ezáltal lehetővé váljék egy hosszútávú erdőgazdasági politika végrehajtása. 1954-ben a földművelésügyi miniszter megbízásából tervet dolgoztunk ki az erdészeti tudományos alapokon való fejlesztésé-

re, melyet a Minisztertanácsnak az erdőgazdasági termelés fejlesztéséről 1954-ben hozott 1040/1954. számú, valamint a faipar fejlesztéséről és a fatakarékosságról 1955-ben elfogadott 3009/1955. számú határozata törvényerőű fejlesztési programmá tett.

E határozatokat eredetileg hat évre /1955-1960/ szántunk, irányelveik azonban mostanáig hatottak. Ezek a határozatok foglalták össze nálunk először az erdőgazdálkodás és az elsődleges fafeldolgozás szocialista irányelveit, melynek fő célkitűzései a következők voltak:

- az erdők élőfakészletének bővített újratermelése,
- a termelt fa minőségének javítása,
- az erdővagyon több célú hasznosítása,
- az erdőgazdaság gépesítése, ipari módszerek széles körű alkalmazásával,
- a hazai fanyersanyag-bázisnak megfelelő faipari rekonstrukció és fejlesztés.

Az ötvenes évek kezdetén a túlzott mértékűnek ítélt fakitermelés csökkentésével és az erdőterület nagyarányú növelésével tartották megvalósíthatónak. Az 1040-es határozat ettől főként abban tért el, hogy az erdőterület nagyfokú növelése mellett előtérbe helyezte a meglévő erdők - főként a faellátásban döntő szerepet játszó természetes erdők fenntartását /tisztítás, gyérités, nyesés/ és felújítását, a fakitermelés számottevő növelését.

Az Alföld-fásítási programot korszerű ökológiai alapon országos fásítási programmá szélesítettük.

Az erdőket, az erdészeti ökológiai adottságokat tekintve a XVIII. század végén még viszonylag kedvező állapotok uralkodtak az országban. A helyzet azután a kiterjedt erdőirtások és a nagy vízszabályozási munkák következtében a XIX. században nagyon előnytelenül megváltozott, bár az árvízvédelmi munkák

eredményeként összesen mintegy 2 millió ha vált ármentesítetté. /Európában nekünk van a legnagyobb ármentesített területünk, Hollandiában mintegy 1,4 millió ha, Olaszországban mintegy 0,7 millió ha az ilyen terület./ Az összes erdőterület, mely a XVIII. század végén 2,8 millió ha lehetett, 1920 után 1,1 millió ha-ra csökkent. /1. táblázat/

A két világháború között érdemi változás alig történt. A második világháború után viszont a nagyfokú új erdőtelepítés és fásítás, valamint a vízgazdálkodás fejlesztése következtében előnyösen kezdett változni a természeti környezet. Ez idő szerint az ármentesített területet hatalmas ökoszisztémának tekintjük. A tudatosan formált és folyamatosan szabályozott erdő- és vízgazdálkodás kedvező feltételeket teremtett a mezőgazdasági és erdőgazdasági termelés, valamint a települések és a közlekedés biztonsága számára.

Eredmények. Míg az Alföld-fásítási program idején, 1925-1938-ig az erdőterület 15,2 ezer ha-ral, 1946-1980 között 486 ezer ha-ral növekedett. Az alapvető változás az Alföldön következett be: ennek erdőterülete 1925 és 1938 között csak 4,7 %-kal, az országfásítási program idején, 1946 és 1979 között pedig 134,8 %-kal nőtt.

A Kormányhatározat egy másik következménye a természetes erdőkben egy új erdőművelési rendszer alkalmazása lett. Ezt a rendszert a sárvári gyertyános-tölgyesek övtizedes nagyüzemi kísérleti tevékenységének elemzése alapján dolgoztuk ki. A cél, melyet ezzel el akartunk érni: az értékes faválasztékok termelésének maximalizálása volt. Az új rendszer megvalósítása együtt járt az előhasználati fakitermelés jelentős növelésével.

A legnagyobb teljesítményt 1960-ban érték el, amikor az összes fakitermelés 47,8 %-a került ki az

előhasználatokból. A felújító vágásokat, melyek lehetővé teszik az évezredek alatt kialakult erdei ökoszisztémák és populációk megőrzését, 1945 előtt a magánkézben levő erdőbirtokokon nemigen alkalmazták. Elterjesztésüket az 1954. évi felerlesztési határozat rendelte el. Az 1950-1955 közötti időszakban a természetes felújítás mellett nagy kiterjedésű mesterséges felújítást is tettek végre, de nem tettek különbséget a tuskó- és gyökérsarjokról, valamint a magról történő természetes felújítások között. 1960-1965 között nagy teret kapott a természetes felújítás, megvoltak ugyanis hozzá a szükséges feltételek: pénz, munkaerő, tapasztalt vágásvezető erdészek, valamint a kíméletes vadöntést és a fa erdőből való kihasználását lehetővé tevő gépek, szállítóeszközök.

Az 1960. évi gazdasági reform a 15-30 éves természetes felújítási időszak ilyen feltételeit már kevésbé biztosította. A harmadik időszakban /1970-1980/ háttérbe szorult a jövő erdejével való törődés is, az éves pénzügyi eredmény, a növedelmesség vált a vállalatok egyedüli vagy uralkodó sikermutatójává. Nagy károkat okozott a természetes erdőkben az erdők vadeltartó képességét messze meghaladó vadállomány is. Mindennek következtében a harmadik időszakban újra teret nyert a szarvasztatás.

Az 1950-es évek elején a túlhasználattól kímélték az erdőket. Jelenleg a fakitermelési lehetőséget sem használták ki teljesen.

Magyarország 1 millió hektár mesterséges erdőállományt létesített, melynek számottevő része gyakorlatilag azonos a természetes erdőkkel.

Minőség avítás. A magyar fatermések a nemzetközi piacokon nem nagyon keresettek. A lombosfák, melyeket exportálunk, gyenge minőségűek, a fatermések megmunkáltsága alacsony fokú. Különösen a mostani

válság tapasztalatai alapján világos, hogy a nemzetközi piacon jövője csak a jó minőségű fának lehet. Ezért jobb minőségű fát kell termelnünk.

Az erdészeti nemesítés terén végzett erőfeszítések jó eredménnyel jártak. Az Országos Mezőgazdasági Fajtaminősítő Tanács eddig 10 nyár-, 5 füz-, 10 akác-, 1 erdeifenyő-, 1 lucfenyő- és 1 szilfajtát minősített. A nemesítési célkitűzések között a fő figyelmet a jó törzsalak és a nagy iparifa-kihozatal elérésére fordítottuk. A jövőben nagyobb figyelmet kell szentelnünk a gyors növekedésnek, és a betegségekkel szembeni rezisztenciának.

A magyar Erdészeti Kutató Intézet az ötvenes évek óta elsősorban a gyorsan növő fafajok, a nyárak és az akác nemesítésével foglalkozik. Célszerű itt röviden ismertetni, hogy mi történt az akác-nemesítés /*Robinia pseudacacia* L./ terén.

Az akác ez idő szerint az ország összes erdőterületének 18,2 %-át foglalja el. Ez a fafaj meg-honosítása óta szorosan kötődik a mezőgazdasághoz: az akácerdők 60 %-ában ma is a mgtsz-ek és állami gazdaságok gazdálkodnak. A második világháború előtt az autark kisparaszt gazdaságok kedvelt fafaja volt, melyek fáját jól fel tudták használni legkülönbözőbb szükségleteik kielégítésére. A mezőgazdaság kollektivizálása után a meglévő akácerdők számottevő részben gyenge minőségű fáját a faipari üzemek nem tudták feldolgozni. Az akác nemesítését a faipar és a méhészet egyaránt ösztönözte.

A szelekciós nemesítés során az ország összes akácerdeiben kiválogattuk a legkiválóbb erdőrészeket, majd ezekből a legjobb törzsfákat. Ezután ezek vegetatív utódjaiból fajtakísérleteket, majd az ígéreteseknek bizonyultakból termesztési kísérleteket létesítettünk. A 10 minősített akácsajtát

az alapvető nemesítési célok szerint három csoportba oszthatjuk:

- Fűrészipari feldolgozásra alkalmas rönk termelése: 'Nyírségi', 'Kiskunsági', 'Jászkiséri', 'Appalachia', 'Pénzesdonbi' és 'Üllői' akác.

- Oszlop- és rudfa termelése /bányafa, szőlő- és gyümölcstám, kerítésoszlop, komlóoszlop/: 'Zalai', 'Császártöltési' és 'Szajki' akác.

- Műhlegelő-javítás: 'Rózsaszín AC' akác.

Néhány fajta erdészeti és mérésügyi célra is jó, kettős hasznú. Ilyenek: a 'Kiskunsági', a 'Jászkiséri', a 'Zalai' és a 'Császártöltési' akác.

A felsorolt fajtákat a Gödöllői Arborétumban létesített fajtakísérlet adatai alapján értékeltük és négy minőségi osztályba soroltuk:

1. értékes ipari fát adó, egyenes, hengeres törzsű fa,
2. átlagos minőségű ipari fát adó, egyenes törzsű fa,
3. fegyártmányfát adó, görbe törzsű fa,
4. tűzifát adó, alacsony koronába bomló, erősen görbe törzsű fa.

Az értékelésben meghatározó az első két osztály részaránya. A minőségi osztályokból a vágáskorban kitermelhető iparifá-választékokat Dér földi Antal mértecsoportos iparifatervezési eljárásával számítottuk. Ezen választékok együttes forintértéke adja az ún. összetett fakitermelési értéket, vagyis az erdő vágáskorban várható értékét. Ezt az értéket tekintve a fűrészjelhető fát adó nemesített akác fajták a jelenleg termesztett közönséges akácot 26-54 %-kal, az oszlop- és rudfát termő fajták pedig 37-52 %-kal /kivétel a 'Császártöltési' akác/mulják felül.

Mézttermelés. Magyarországon az árumézttermelés alapját az akác-erdők adják. Az akácvirágzásnak kedvező években az értékesített méznek 50-60 %-a akácméz. A mézexport devizabevétele 1982-ben 16,5 millió dollár volt. A Hungaronektár később virágzó és sok nektárt termő akácfajták kinemesítését anyagilag is támogatja. A 'Rózsaszín AC' akác egy héttel később virágzik mint a közönséges akác. Míg a közönséges akác cukorértéke - egy virág 24 óra alatt termelt nektárjának cukortartalma - 0,8-1,0 mg, a 'Császártöltési'-é 1,8 mg, a 'Kiskunsági'-é 1,56 mg és a 'Jászkiséri'-é 1,48 mg, a 'Rózsaszín AC' akácé pedig eléri az 1,0 mg-ot.

Az Országos Tervhivatal, tekintettel a mézexport gazdasági jelentőségére 1982-től kezdve méhlegelő-javítás céljából célesoportos állami beruházást biztosított évente 1000 ha új erdő telepítésére nemcsitett akácfajtákból.

Erdőtelepítés. Az erdők összes hozamát és különösen a tervszerű fatermelést tekintve, az ember által létrehozott erdők /mesterséges állományok/ adják a legjobb eredményeket. Ezzel kapcsolatban 1967. áprilisában az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Szervezete /FAO/ védnöksége alatt Ausztráliában, Canberrában világ szimpóziumot tartottak a mesterséges faállományokról és azok ipari jelentőségéről. Az értekezlet dokumentumai alapján össze lehet állítani azoknak a mesterséges erdősisítés terén élenjáró országoknak a jegyzékét, melyeknek legalább 0,5 millió ha ilyen erdejük van. A mesterséges faállományoknak az összes erdőterülethez viszonyított aránya alapján végzett rangsorolás szerint Nagy-Britanniával együtt Magyarország áll az első helyen. /2. táblázat/

Magyarországon egy millió hektáron végeztünk

a tornászeti adottságoknak jól megfelelő mesterséges erdősitést, melynek számottevő része a tornászeti erdőkkel gyakorlatilag azonos. A második világháború utáni időszakot a magyar erdőművelés aranykorának tekintjük.

A mesterséges faállományok teljesítő képességének megítélésére alkalmasak lehetnek a 3. táblázatban bemutatott adatok, a KGST-országok egy hektárra eső évi fakitermelésre vonatkozólag. A magyar erdők $4,8 \text{ m}^3/\text{ha}$ -ral a legnagyobb fahozanot produkálták. Az 1930-as évek elején az évi fahozam $2,0 \text{ m}^3/\text{ha}$ volt.

Bár erdőszetfejllesztésünk fő célja több mint fél évszázada a fahiány leküzdése, a fainport csökkentése, már egy korábbi erdőtörvény felvetette az erdők több célú hasznosítását. A szocialista társadalomban az általános jólét a megvalósítandó célkitűzés. Ehhez az erdők és az erdőgazdálkodás számottevő mértékben járul hozzá, különösen a jóléti erdőgazdálkodás révén, mely az erdőt nem csupán fa- és egyéb nyersanyagforrásnak, hanem az ember természeti környezete fontos részének tekinti, s ennek megfelelően a több célú hasznosítás elvei szerint ápolja és hasznosítja. A több célú hasznosítás előnye nyilvánvaló: lehetővé teszi a költségek megosztását, így az egyes hasznosítókra jutó fajlagos költségek csökkennek, ugyanakkor a hatékonyság növekszik. A hasznosításra jogosultak rangsort kapnak. Esetenként előnyöket élveznek, vagy igényeiket korlátozni kénytelenek. A megfelelő feltételrendszer kidolgozása esetén mód van a több célú hasznosítás népgazdasági szintű optimalizálására. Az ilyen erdőhasznosítás tipikusan interdiszciplináris tevékenység és tudomány.

Az Országos Erdőállomány-fejlesztési Terv Ké-

esztése során 1974-ben számba vették az elsődlegesen fáttermelésre, továbbá környezetvédelemre /védőfásítások, zöldövezetek, valamint talajvédő, vízvédő, táj- és természetvédelmi erdők és fásítások/ és üdülésre-turizmusra kijelölt erdőket. /4. táblázat/ E szerint 1965-ben az erdők mindössze 5,9 %-a volt un. különleges rendeltetésű, 1980-ban pedig már 18,8 %-a.

A második világháború után egy sor társadalmi változás, az iparosítás, a városba özönlés és a szolgáltató ipar fejlődése folytán előállt munkaerőhiány, valamint a bérek emelkedése nemcsak Európában, hanem minden országban, ahol erdőkiternelés folyt, növelte az erdőgazdasági munkák gépesítését. A munkák nehézsége és magas költsége elősegítette az erdőgazdasági munka ipari jellegűvé történő átalakítását. A modern technika alkalmazása szükségessé tette az erdők utakkal történő feltárásának meggyorsítását.

Az autonómia előnyei. Az erdészeti kormányhatározatok végrehajtásának elősegítésére az Erdészeti Kutató Intézet részletes irányelveket dolgozott ki a maggazdálkodástól kezdve a fakitermelésig minden tevékenységre. Ez akkor összhangban volt az akkori központi tervutasításos gazdaságirányítási rendszerrel.

Az erdőgazdaságok saját belátásuk szerint alkalmazzák a kutatási eredményeket, választják meg technikai eszközeiket és termelési technológiájukat.

Az 1968. évi gazdasági reform után az erdőgazdaságok nagyfokú önállóságot kaptak, s ma lényegében saját belátásuk szerint alkalmazzák a kutatási eredményeket, választják meg technikai eszközeiket

és a termelési technológiákat. A hetvenes évek közepén az Erdészeti Tudományos Intézet a korszerű mezőgazdasági termelési rendszerekhez hasonló fatermelési rendszerek bevezetését javasolta, s ezt el is fogadták.

Az élelőjáró erdőgazdaságok erre a kezdeményezésre gyorsan felfigyeltek és fatermelési rendszerek kialakítására hosszú távu szerződéseket kötöttek az Erdészeti Kutató Intézettel:

- a Nyugat-Magyarországi Faipari Kombinát iparszerű fenyőtermelési,

- a Dél-alföldi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság erdei fenyő-termelési,

- a Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság akác-, nyár- és fenyőtermelési rendszer kidolgozásával bízta meg az Intézetet.

Elsőnek a nagykunsági akác-fatermelési rendszer készült el, melynek működését a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium 1982. április 1-től engedélyezte.

A rendszer célja az erők koncentrálásával és hosszú távu politika alkalmazásával, a kutatási eredmények felhasználásával, korszerű technológiák alkalmazásával az iparszerű akác-fatermelés megvalósítása, nagyobb mennyiségű, jobb minőségű fa és más termék termelése és a termelés jövedelmezőségének a fokozása.

Ez a termelés javítását célzó hosszú távu rendszer, mert a társult erdőgazdaságok és tsz-ek a korszerű technológiák és gépsorok szakszerű és fegyelmezett alkalmazását jól felfogott saját érdekből vállalják. A rendszerszervező viszont biztosítja a szükséges korszerű gép-ellátást és szervizelést, valamint a szaktanácsadást és a szakmai továbbképzést.

Az akácrendszert egymáshoz kapcsolódó alrendszerekből építettük fel. Ezek a hosszú termelési ciklust rövid szakaszokra tagolják, melyek lényegében erdőgazdasági tevékenység termelési ágainak felelnek meg. A rendszer nem fogja át a teljes termelési ciklust, hanem annak csak mintegy 5-12 éves szakaszát, mely az erdő életében a legmeghatározóbb fakitermelést, facsomete-termelést, vágásfelújítást és az első nevelővágást foglalja magába. Ennek megfelelően a rendszer négy alrendszerből áll. Ezekben gazdaságilag külön-külön is értékelhető termelőmunka folyik.

Falmezipar. Az elsődleges faipar fejlesztéséről és a fatakarékosság érdekében teendő intézkedésekről szóló 3009/1955. számú határozat előírta a meglévő fűrész- és lemezipari üzemek korszerűsítését, a farost- és forgácslapgyártás megindítását, valamint a fának más anyagokkal való helyettesítését. A farost-lemez- és forgácslapgyártást a nyugati országokban a fenyőfahulladék hasznosítása érdekében fejlesztették ki. A magyar szakemberek azonban elhatározták, hogy a tűzifát és vékony méretű lombosfát használnak fel lemezgyártásra. Magyarországon ez volt a legjelentősebb innováció a gyenge minőségű hazai fanyersanyag jobb ipari hasznosítása érdekében.

Átfogó értékelés. Egy negyedszázad után melyek a két eredetileg csak 6 évre szánt határozat végrehajtásának eredményei? Magyarországon már 1945 előtt is nagy multu, nemzetközileg is elismert erdőszeti oktatás és kutatás folyt. Az erdőmérnökök és erdészek korszerű szakismeretekkel voltak felvételezve. Ezek alkalmazását azonban rendkívül megnehezítették az akkori erdőtulajdon-viszonyok. Az 1954. és 1955. évi határozatokat ezért az erdészek nagy lelkesedés-

sel fogadták. A két határozat nagy előrelépés volt. Alapul szolgáltak az erdőkről és vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvényhez, mely sok vonatkozásban azonos célokat tartalmaz és azokat gyakorlatilag azonos szóhasználattal határozta meg.

Negyedsszázados erdészetfejlesztésünk mérlegét a következőképpen vonhatjuk meg. /5. táblázat/

Harminc év elteltével az erdészet fejlesztésének helyzetét az alábbiakban lehet összefoglalni /lásd a táblázatot/. A belterjes erdőművelés és az erdőterület növelése folytán a II. világháború végén meglevő, mintegy 117 millió m^3 élőfakészlettel /az erdőkben lábon álló fakészlettel/ szemben a fatermelésre kijelölt erdők élőfakészlete ma meghaladja a 257 millió m^3 -t. Ennek pénzértéke - a tőrárat egyenlőnek véve az erdőfenntartási járulékkal - 141 milliárd forint.

Az ötvenes évek elején a túlhasználatról féltek erdeinket. 1950-ben például a kitermelhető 2,6 millió m^3 -rel szemben 3,1 millió m^3 -t vágtak ki. Most 30 év múltán nem termeljük ki a lehetséges fatermeget sem. 1980-ban a kitermelhető 7,7 millió m^3 -rel szemben 7,5 milliót vágunk ki. Az elmúlt három évtizedben az összes fafogyasztás csaknem a kétszeresére növekedett. 1950-ben az összes fafogyasztás 54,7 %-át fedeztük hazai forrásból, 1980-ban pedig már a 66,7 %-át. 1950-ben Magyarországnak fakivitelle nem volt. 1980-ban már 1,3 millió m^3 fát exportáltunk.

Ezek az adatok azt mutatják, hogy a magyar erdészet - világviszonylatban is - jelentős fejlődést ért el. Ez olyan eredmény, melyre a jelenlegi erdész-generáció, mely a két világháború és azok által előidézett nehézségeken nem egészen egy fél évszázad alatt urrá lett, büszke lehet.

Angolról fordította: Halász Aladár

IRODALOM

Magyarország erdőterületének változása országgrézzenként

Cehmisztrenko, A. F. - Feofilov V.A. /1979/: A KGST-országok
erdőgazdálkodása fejlesztésének alapvető irányai.

Moszkva, Lesznoje hozjajsztvo, 11. 12-17.

FAO Colloque Mondial sur les Peuplement Artificiels et leur
Importance Industrielle, Unasylva /1967/ Roma, Volume 21.

/34/, Numéros 86-87.

Hóman B. - Szekfü Gy. /1935/: Magyar történet, I-V. kötet,
Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest

Kaán K. /1920/: Erdőgazdaság-politikai kérdések, Budapest,
"Pátria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Rt. 101 old.

Keresztési B. /1971/: Magyar Erdők, Második, bővített kiadás,
Akadémiai Kiadó, Budapest, 432. old.

Keresztési B. /szerk./ /1982/: Magyar erdőszet 1954-1979,
Akadémiai Kiadó, Budapest, 390. old.

Kulcsár K. /1980/: A mai magyar társadalom. Kossuth Könyv-
kiadó, Budapest, 332. old.

Magyarország A táblázatban tárgyalt országok Magyarországa

jelenlegi határain belül van. A trianoni békeszerződés

/1920/ előtt az ország erdőterülete jóval nagyobb volt, mivel
az a Kárpátok több millió hektárt kitevő erdeit is magukba fog-
lalták.

1. táblázat

Magyarország erdőterületének változása országrészenként

/1000 hektár/

Év	Dunántul	Alföld	Észak- Magyarország	Összes
1800	1 878,7	329,5	557,6	2 765,8
1925	591,6	180,6	318,6	1 090,8
1938	598,6	189,1	318,3	1 106,0
1946	607,7	199,1	317,4	1 124,2
1950	619,9	245,0	301,0	1 165,9
1955	644,0	315,3	298,1	1 257,4
1960	665,4	343,0	297,8	1 306,2
1965	729,9	376,8	314,8	1 421,5
1970	745,5	366,6	358,6	1 470,7
1975	743,6	438,0	363,7	1 545,3
1980	769,8	466,5	373,9	1 610,2

Megjegyzés: A táblázatban tárgyalt országrészek Magyarország jelenlegi határain belül vannak. A trianoni békeszerződés /1920/ előtt az ország erdőterülete jóval nagyobb volt, mivel az a Kárpátok több millió hektárt kitevő erdeit is magukba foglalták.

2. táblázat

Mesterséges faállományok az élenjáró országokban

A KGST-országok erdőinek feloszlása

Ország	Területe millió ha	Aránya az erdőterület %-ában
Magyarország	1,00	71,9
Nagy-Britannia	1,27	71,9
Kína ^x	30,00	31,1
Japán	7,09	28,0
Bulgária ^x	1,00	27,6
Dél-Korea	1,63	24,2
Dél-Afrika	0,92	22,5
Olaszország	0,83	13,9
Lengyelország	0,76	9,9
Franciaország ^x	1,10	9,4
Új-Zéland	0,46	6,3
Spanyolország	1,60	6,0
USA	10,35	3,4
Szovjetunió	18,88	2,0
Indonézia ^x	1,28	1,6
India	0,95	1,4
Brazília	0,50	0,1
Együtt	79,62	4,0

^xBecsült terület

3. táblázat

A KGST-országok erdeinek fahozama

Ország	Évi fahozam m ³ /ha
Bulgária	1,5
Magyarország	4,8
NDK	3,2
Mongólia	0,6
Lengyelország	2,8
Románia	2,7
Szovjetunió	0,8
Csehszlovákia	3,3

1851

/1866/

4. táblázat

A többcéluan hasznosított erdők megoszlása
az elsődleges rendeltetés szerint

Elsődleges rendeltetés	1965	1980
	ezer ha	
Fatermelés	1 305,4	1 290,1
Különleges rendeltetésű erdők	82,4	298,3
üdülés	6,3	54,9
környezetvédelem	66,3	174,3
természetvédelem	4,5	24,0
vadászat	2,8	41,9
kísérlet	2,5	3,2
Összes erdő	1 387,8	1 588,4

1851

1866

*gübbenyérték

XXmilliárd folyó Ft

XXXfakitermelés + ipariilag hasznosított fahulladékok

5. táblázat

Három évtized magyar erdészete

	1950	1975	1980
Erdőterület /ezer ha/	1176	1545	1610
Élőfakészlet /millió m ³ /	117	238	257
Kitermelhető fatömeg /millió m ³ /	2,6	7,2	7,7
Kitermelt fatömeg /bruttó millió m ³ /	3,1	6,7	7,5
Ebből ipari fa /millió m ³ /	0,9	3,1	3,7
Feldolgozott fa /millió m ³ /	0,8	3,2	3,6
Iparifa-fogyasztás /millió GFE ^x m ³ /	2,6	7,2	7,0
Tűzifa-fogyasztás /millió m ³ /	2,4	2,1	2,4
Összes fafogyasztás /nettó millió m ³ /	5,0	9,3	9,4
A hazai összes forrás ^{xxx} részaránya /%/	54,7	59,0	66,7
Fabehozatal /GFE ^x m ³ /	2,9	5,6	4,9
Fakivitel /GFE ^x m ³ /		1,5	1,3
Fa-külkereskedelem egyenlege /milliárd DFT/	-0,6	-3,1	-10,3

^x gömbfaegyenérték

^{xx} milliárd folyó Ft

^{xxx} fakitermelés + iparilag hasznosított fahulladék

A tölgypusztulás

Átfogó tanulmány

Alexe Alexe és Ion Milescoiu, Erdészeti
Kutató Intézet, Bukarest, Románia

A *Quercus* genus mintegy 80-140 millió évvel ezelőtt jelent meg a Földön. Fajait Európában és Amerikában a felső kréta-kori, Ausztráliában a harmadkori rétegekben találták meg és azonosították. /Malaev, 1936/ A kréta- és eocén-korból származó európai tölgyek a jelenlegi délkelet-ázsiai és közép-amerikai trópusi fajtáknak, míg az oligocén- és a korai miocén-korból származók a kelet-ázsiai és észak-amerikai fajtáknak felelnek meg /Pantic, 1960/. A tölgyek európai fajtái a Balkántól északra a miocén-korban jelentek meg. Paleontológiai, földrajzi és phylogenetikai szempontból az adatok azt bizonyítják, hogy a tölgyek trópusi-szubtrópusi eredetűek és a névráékelt égvövi előfordulásuk csak elterjedési területük kitolódásának, vagy klimatikus változásnak tulajdonítható /Jovanovic és Tucovic, 1975/. A tölgyek jelenlegi elterjedési területe majdnem kizárólag az északi féltekére korlátozódik, de néhány fajtájuk Új-Guinea hegyes vidékein is előfordul.

A tölgyek által elfoglalt terület - szerintünk - összességében 88 millió hektár, melyből 15 millió hektár Európában, 8,5 millió hektár a Szovjetunióban, 35 millió hektár Afrikában, és legalább 25 millió hektár Észak-Amerikában van. Európában a szárazságtűrő fajok 6 millió hektárt /Spanyolország, Franciaország, Portugália, Olaszország és Görögország/, a szárazságot nem tűrők pedig 9 millió hek-

tárt foglalnak el, melynek 70 %-a Franciaországban, Romániában, Jugoszláviában, Bulgáriában és Nyugat-Németországban van. Délnyugat-Ázsiában a xerophyta tölgyek kb. 20 millió hektárt borítanak /Irán, Irak, Szíria és Törökország/, míg a mezophyta fajok Kína, Korea, a Fülöp-szigetek, India, Japán és Nepál lombos erdeiben fordulnak elő. Afrikában csak szárazságtűrő tölgy-fajok tudnak megélni /Marokkó és Algéria/. Észak- és Közép-Amerikában a tölgyek mintegy 25 millió hektárt foglalnak el, Pinus-, Carya- és egyéb lombos fafajokkal elegyesen /Milesu és Alexe, 1969/.

Jelenleg a *Quercus* genus több mint 300 fajából kb. 50 fajt érint a vágásérzékenység el nem ért állományok pusztulása és az állomány felső koronaszintjében levő, egyébként - a tuskósarjak kivételével - hosszú ideig fenntarthatónak ítélt egyedek száradása /Krahl-Urban, 1959/.

A tölgyerdők pusztulásának jelenségét Európában /Jugoszlávia, Franciaország, Románia, Szovjetunió, Lengyelország, Csehszlovákia, Németország, Hollandia, Anglia, Magyarország, Ausztria, Bulgária/ a múlt század végétől kezdve észlelik, elsősorban a kocsányos és/illetve a vörös tölgy állományokban. A betegséget több tényezőre, szárazságra, levélpusztító rovarokra, crytogám károsítókra /Deltour, 1983/ váltók visszavezetni. Az USA-ban számos, elsősorban a vörös tölgyekhez tartozó tölgy fajnál abnormális mortalitást észleltek /Staley, 1965, Gillespie, 1979/.

Világviszonylatban a mezofil és a gyűrűslikacsu fajok károsodtak a leginkább, míg a szárazságtűrő fajok nem szenvedtek. Ugyanakkor a tölgypusztulás terjedése egybeesik a tölgyerdőket érintő, minden korábbinál nagyobb mértékű emberi beavatkozással és

az ember által előállított fafaj-populációkból létesített mesterséges erdők elterjedésével, melyek gyakran alacsony koronájú egyedekből állnak és a legtöbb esetben srjáról keletkeztek, s így a klimatikus szélsőségek és károsítók ellen a legkisebb ellenállást tanúsítják. Másrészt viszont az a tény, hogy a Quercusok olyan régi időből származnak, a környezeti hatások nagy változásaihoz való alkalmazkodó képességüket bizonyítja. Az ilyen változások azonban csak nagyon hosszú időközökben fordulnak elő, így a tölgyeknek volt idejük az alkalmazkodásra. Az erőszakos és gyakori emberi beavatkozásokkal teremtett sajátos körülmények /nagy erdőterületek felszabadulása, nem megfelelő erdőgazdálkodás, levegő- és vízszennyezés/ azonban alkalmazkodó képességüket számottevően csökkentik, főleg a gyűrűslikaesű fajok esetében. Közismert tény, hogy a faanyag ilyen anatómiai felépítésű fafajok esetében sokkal sebezhetőbb az ásványi tápanyagellátás és a vaszkuláris károsítóknak a növényen belüli terjedése iránt. /Zimmermann, 1983/

Romániában a tölgyerdők 1.181000 hektárt, az erdőterületnek 19 %-át borítják. Ebből 603 000 hektár a vörös tölgy és 133 000 hektár a kocsányos tölgy területe, lévén mindkettő a károsítással leginkább érintett fafaj. A tölgypusztulásról 1930-32 óta vannak pontos adataink. A pusztulás bizonyos rendszerint a száraz, vagy azt követő - időszakokban /1947-49, 1955-61, 1972-77/ volt a legnagyobb mértékű.

1979 és 1985 között Romániában részletes vizsgálatokat folytattak, mind a betegség földrajzi elterjedése, mind az azt kiváltó okok tekintetében. A kutatás a jelenség szisztematikus elonizására összpontosult, két szinten: egyrészt a fa-egyedet mint

nyitott kibernetikus rendszert, másrészt az ökoszisztémát /Tansley, 1935/ tekintve, melynek az egyes fák alkotó elemei.

A kutatási eredmények egy részét már publikálták /Alexe, 1984, a, Alexe 1984, b, Floise és Alexe 1985/, mások pedig nyomdában vannak.

A kutatás eredményeként arra a megállapításra jutottak, hogy a tölgypusztulás komplex jelenség, mely számos környezeti tényező egyidejű és egymást követő hatására keletkezik és amely egyike a kiegyensúlyozatlan ökoszisztémák jellemző vonásainak, melyek antropoklimatikus tényező-sorozat hosszantartó kedvezőtlen hatására keletkeznek, s melyben az emberi tényezők játszik a fő szerepet. Ezek az emberi tényezők, vagyis emberi hatások szénottévoően hozzájárultak a talaj trophicitásának esőklentéséhez, rovarok és más károsítók elterjedéséhez kedvező körülmények kialakulásához. Az ökoszisztéma megbontásának tulajdonítható az is, hogy a tölgy-populációk főleg sarjról fejlődtek, melyekben vannak olyan egyedek, melyekben a fotoszintézist végző élő szövetek és a szintetizált szerves anyagot felhasználó szövetek közötti egyensúly felborult.

A tölgyerdőket érintő káros emberi hatások a következők:

1. Domb- és síkvidéki nagy összefüggő erdőterületek megbontása és az egyedek "szelektív" /válogató/ kitermelése.
2. Tulzott legeltetés.
3. Helytelen, vagy helytelenül alkalmazott erdőművelési módszerek.
4. Helytelen fakitermelési módszerek.
5. Művelési hibák: tölgyek telepítése nem megfelelő termőhelyre.

6. Levélpusztító rovarok elleni vegyszeres védekezés.

7. Levegőszennyezés.

A klimatikus tényezőket illetően arra a megállapításra jutottak, hogy azok a tölgypusztulás terén csak olyan ökoszisztémákban játszanak fontosabb szerepet, melyekben az egyensúlyi állapot emberi hatások következtében felborult. Kiegyensúlyozott ökoszisztémákban a klimatikus tényezők csak olyan egyedek számára jelentenek nagyobb veszélyt, melyek a fajok közötti és a fajon belüli versenyben - mely a természetes kiválasztódáshoz vezet - legyengültek. Ezek a klimatikus hatások aláhúzzák a természetes kiválasztódás jelentőségét, anélkül azonban, hogy az ökoszisztéma tartós kiegyensúlyozatlanságához vezetnének.

A kutatás során megállapították, hogy a környezeti tényezők közül 20-nak van szerepe a tölgytúlásban. Ezek a következők:

1. a talajnedvesség elégtelensége, vagy túlzott volta,
2. egyes kémiai elemek hiánya, vagy mérgező hatást kiváltó túlsúlya,
3. hirtelen bekövetkezett túlzott fényhatás, vagy a fény elégtelensége,
4. a talaj tömörsége,
5. késői fagy,
6. a vegetációs időszakban bekövetkezett jégeső és hó,
7. túlzott meleg,
8. erős szél,
9. túlzott lehűlés,
10. a *Ceratocystis* genusba tartozó vaszkuláris gombák,

11. levélpusztító rovarok,
12. tölgypenész vagy ragya /Oidium/,
13. az *Armillaria* spp,
14. a *Neematode* spp,
15. baktériumok, chormaszok,
16. mycoplasma,
17. a fákra károsító emberi hatások,
18. levegőszennyezés,
19. legeltetés,

20. valamint az emberi tevékenység legfőbb károsítása, a nagy erdőfoltok megbontása, melynek következtében a sarjak mindig megjelennék.

Az előzőekben említett tényezők és hatások /melyek felsorolása nem teljes/ azok a legfontosabb okok, melyek a fa belsőjében lejátszódó káros folyamatokat indítanak el, melyek a fák legyengüléséhez és idő előtti száradásához vezetnek. Ilyen folyamatok a következők:

1. A funkcionáló xylem /faanyag/ levegővel, nedvességgel, vagy az edényekben, azok áttörése nélkül behatolni képes patogén organizmusokkal való elzáródása.

2. A phloem elzáródása /mycoplasma/.

3. A tápanyagfelvételi mechanizmusok /ásványi anyagoknak a talajból történő felvételét és a növényen belüli cirkulációját, a fotoszintézist, a légzést, a párologtatást, az ásványi anyagok anyagcsoróját és a szerves vegyületek képzését és transzlokációját szabályozó mechanizmusok/ működőképzetlensége; mérgező mechanizmusok, melyeket kórokozók, vagy a talajban bizonyos kóros anyagok túlzott jelenléte /pl. faszén, alumínium, réz és vas, vagy szennyező kóros anyagok/ idézhet elő; végül a genetikai programozást végző mechanizmus működőképzetlensége.

A tölgypusztulást és száradást okozó belső mechanizmusok között nagyon szoros a kapcsolat: az egyik bekövetkezte egy másiknak a működését indíthatja el, egyetlen külső tényező a tölgypusztulást előidéző számos mechanizmust hozhat működésbe, ugyanakkor egyetlen belső mechanizmus több különböző külső tényező hatására is beindulhat. Egyetlen külső tényező kedvezőtlen hatása még veszélyesebb, ha több belső, a tölgypusztulást előidéző mechanizmust hoz működésbe, ha a hatás erősebb és hosszabb ideig tart, ha évről évre, vagy a vegetációs időszakon belül többször is ismétlődik.

Mivel két egymás mellett álló fa száradását is eltérő okok idézhetik elő, minden populációra vonatkozóan, az ökoszisztéma szintjén meg kell határozni a leggyakrabban ható tényezőket és az érintett egyedek számát. Az ilyen okokat a "tulsúlyban levő száradási típusoknak, okozati típusnak" nevezhetjük.

Romániában a károsításnak egy ilyen okozati típusát már meghatározták. Széles körben, főleg vörös tölgy állományokban elterjedt és Baraolt-száradásnak nevezik, a helység után, ahol azonosították és tanulmányozták. Ez a típus az alábbi egyidejűleg, vagy egymást követően ható tényezőkre vezethető vissza: talajnedvesség hiánya a vegetációs időszakban, faszén és aluminium-toxicitással párosult magas talajaciditás /pH-érték 5-nél alacsonyabb/, a talaj nitrogén, foszfor és kalcium hiánya, rovarok által okozott periodikus levélpusztítás, cryptogám károsítók /Ophiostoma, Ceratocystis roboris Georges et Bad/ fertőzése, és a mycoplasma. Jelenleg a tölgyszáradás más okozati típusait is vizsgálják.

A tölgypusztulás okainak feltérzése terén még

számos nyitott kérdés van. Többek között: a betegség elsődleges, vagy másodlagos jellegűre, bizonyos károsítókra, pl. a Ceratocystis genusba tartozó gombafajokra és főleg a mycoplazmára vonatkozólag, melyet a tölgyeknél első ízben 1984-ben fedeztek fel /Plesic és Alexo, 1985/ és melyek a legösszetettebb és legkeményebb növénybetegség okozói /Plesic, 1981/.

A tölgypusztulással kapcsolatban Romániában végzett kutatás rámutatott arra, hogy a komplex jelenség megelőzése és elhárítása során nindenekelőtt az elsődleges okokat, az emberi káros hatásokat, melyek azt előidézték, kell megszüntetni. Ez a betegség mindaddig tapasztalható lesz, amíg a tölgy-ökoszisztémák egyensúlyi állapotát helyre nem állítják. E tekintetben a következő feladatokat kell megoldani:

1. A biocönózis olyan szerkezetét kell létrehozni, mely az ökoszisztéma egyensúlyát meghatározatlan ideig fenn tudja tartani.

2. Biztosítani kell a fáknek olyan felépítését, mely lehetővé teszi az egyes fákban a tápanyag-áramlás normális lefolyását.

A biocönózis optimális szerkezetének egy bizonyos biotópon belüli meghatározása további multidiszciplináris, hosszú ideig tartó, részletes kutatást igényel. Ennek érdekében a kutatásban nagyobb szerepet kell adni az ökofiziológiának, melynek területén az utóbbi évtizedben nem erdei növényfajokkal kapcsolatban már érdekes megállapításokra jutottak.

Irodalomjegyzék

- Alexe, A. 1984.a: Egészséges és pusztuló tölgyeken
végzett biometria, anatómiai, fi-
ziológiai és biokémiai kutatások
eredményei
Revista Pădurilor, Nr.3: 23-27.
- Alexe, A. 1984.b: A tölgypusztulás jelenségének és
okainak rendszerszerű elemzése
Revista Pădurilor, Nr.4/1984:
181-187 és Nr. 1/1985: 16-22.
- Delatour, C. 1983: Les dépérissements des chênes en
Europe
Rev. For. Française, 4: 265-282.
- Gillespie, W.H. 1971: A tölgypusztulás helyzete
Oak symposium. Forest Service,
USASA 124-128.
- Jovanovic, M. 1975: A közönséges és a kocsánytalan
tölgy /Quercus robur L. és
Q. petraea Liebl./ genetikája
Ann. Forestales, 7/2 Zagreb
- Krahl-Urban, J. 1959: A tölgyek. A kocsánytalan és
kocsányos tölgy erdészeti mo-
nografiája
Hamburg és Berlin
- Malcev, V.P. 1936: Rod Quercus L.
Flora SSSR, 5: 322-353.
- Milescu, I. és Alexe, A. 1969: Pădurile pe glob
/A világ erdői/
Editura Ceres, Bucuresti
- Pantic, N. 1960: Paleobotanica
Naučna Kinga, Beograd, pp.155-156.

- Plosie, G.P. 1981: Mycoplazmaszerű organizmusok és növénybetegségek Európában
Plant Diseases and Vectors: Ecology and Epidemiology /Eds. K. Maranerosch and K. Harris/ Acad. Press, New York, pp. 61-104.
- Plosie, G.P. és Alexe, A. 1985: Mycoplazmaszerű organizmusoknál a közönséges és kesénytalan tölgyek /Q. robur L. és Q. sessilis Liebl./ phloemszövetjeiben való jelenlétére vonatkozó elektronmikroszkopiai bizonyítékok
Revista Pădurilor, 1: 12-15.
- Staley, J.M. 1965: A vörös és skarlát-tölgy pusztulása és mortalitása
For. Sci. 11: 2-7.
- Tansley, A.G. 1935: Vegetációs fogalmak és kifejezések helyes és helytelen használata
Ecology 46: 284-307.
- Zimmermann, M.H. 1983: A faanyag szerkezete és a nedvek áramlása
Springer Verlag, Berlin, Heidelberg, New York, Tokyo

Fordította: Halász Aladár

Mexikó erdészete

Interju Dr. Eduardo Pesqueira Oleával, a Mexikói Egyesült Állami mezőgazdasági és vízügyi miniszterével.

Unasylva:

Miniszter Ur, miért volt érdekelt Mexikó abban, hogy vendégül lássa a IX. Erdészeti Világkongresszust?

Dr. Pesqueira Olea:

A világkongresszus önmagában számos előnyt nyújt minden olyan ország számára, amelyik abban a megtiszteltetésben részesül, hogy megtartására színhelyül választják.

Az a tény, hogy Mexikóban gyűlnek össze az erdészet intellektuálisjai az egész világból, továbbá az, hogy így alkalom nyílik saját országunk és más országok valósága közötti kapcsolatok megerősítésére önmagában indokolhatja az eseményt. Az Erdészeti Világkongresszus azonban sokkal többet nyújt ennél: lehetővé teszi számunkra, hogy fokozza cserekapcsolatainkat más országokkal, ami hozzájárulhat a mi fejlődési viszonyainknak megfelelő tudományos és technikai információ bővüléséhez és műszaki, tudományos, valamint kereskedelmi együttműködési egyezmények megkötéséhez más országokkal közös érdekek szem előtt tartásával; és a kongresszus lehetővé teszi, hogy az erdészeti munkákkal foglalkozó országos tudományos közösségünk közvetlenül értesüljön az erdészeti tudomány és technológia terén más országokban és régiókban tett előrehaladásról és irányzatokról. Ez a kongresszus rá fog világítani Mexikó erdészeti potenciáljának hű képére nemzetközi szinten.

Unasylva:

Milyen támogatást fog jelenteni a kongresszus Mexikó számára - erdészeti programja és az ország egésze számára?

Dr. Pasqueira Olea:

Az országos tervezési rendszer keretén belül kidolgoztuk a mérsékelt övi és lomblevelű erdőkre vonatkozó országos programot /PRONABSE/, amely világosan meghatározza az erdészeti tevékenység erősítése érdekében a közeljövőben megvalósítandó célokat, stratégiát, hatáskört és működést. Ilyen szempontból az Erdészeti Világkongresszus szakterecének jelenléte lehetővé fogja tenni programunk felülvizsgálatát, sőt bizonyos szempontból gazdagítását más olyan országok tapasztalatai alapján, amelyek hasonló kihívásokkal néztek szembe munkájuk során és sikeresen győzték le nehézségeiket. A kongresszus az ország számára általában kiváló előrelépési alkalmat nyújt az erdészeti oktatás serkentésére, ami országunk erdészete fejlődéséhez alapvető tényező. Csak az az ország képes maximalizálni fejlődését, amely tudatában van erőforrásai nagyságrendjének és értékeinek.

Unasylva:

Milyen erőfeszítéseket fog tenni a mexikói embereknek a kongresszusról való tájékoztatása és a munkába való bevonása érdekében? Milyen mértékű regionális és nemzetközi figyelmet felkeltését várja a Kongresszustól?

Dr. Pasqueira Olea:

Az első kérdésre válaszként, minden szükséges eszközt fel fogunk használni ahhoz, hogy a kongresszusról a legszélesebb körű képet adjunk valamilyen kommunikációs közeg - sajtó, rádió és televízió - segítségével, hogy tájékoztassuk az embere-

ket a kongresszus előtti, alatti és utáni minden tevékenységről és azért, hogy a valóságnak megfelelő képük legyen az erdei erőforrások jelentőségéről általában és különösképpen Mexikó vonatkozásában.

Ezzel az információs folyamattal kapcsolatosan az embereket be fogjuk vonni a kongresszus munkájába olyan tudományos, kulturális és szakmai programok megtartásával, amelyek a kongresszus témájával, "erdei erőforrások és társadalom integrált fejlesztésében", összhangban levő eseményekből fognak állni. Ez a program az elmúlt márciusban elindult. A gyakorlati és tudományos erdészeti közösség részt vesz a megbeszéléseken, vitákon és javaslatokat tesz Mexikó erdészeti tevékenysége kapcsán felmerülő súlyosabb problémák alternatív megoldásaira.

Ezen kívül a kongresszus előtt és után támogatni fogjuk az erdők művelését előmozdító tevékenységeket, köztük egy az erdészeti kommunikációs rendszer és erdőművelés témakörben tartandó konferenciát, egy poszter és fénykép kiállítást, egy nemzetközi erdészeti filmfesztivált és a fából készült eszközökkel tartandó zenei koncerteket.

Hisszük, hogy a kongresszus már felhívta a világ figyelmét, mivel a má fennálló sajátos körülmények sok ország számára világossá tették az erdei erőforrások jelentőségét környezetünk fejlesztése és megőrzése szempontjából. A FAO tagországai, köztük Mexikó, ezt az érdekeltséget kifejezte azaz, hogy az 1985-ös esztendő az erdők nemzetközi óvóvá deklarálta, aminek csúcspontját a IX. Erdészeti Világkongresszus fogja jelenteni.

Unasylva:

A kongresszus témája "az erdei erőforrások a társadalom integrált fejlesztésében". Miért választották ezt a témát?

Dr. Pasqueira Oleg:

A téma világosan megfogalmazza az erdőszeti tevékenység értékét a világban és minden egyes országban gazdasági, ökológiai és társadalmi szinten, mivel az erdők által ezeken a szinteken nyújtott javak és szolgáltatások közvetve vagy közvetlenül ki-
elégítik a városi és vidéki közösségek szükségleteit úgy, hogy a téren szoros kapcsolat alakult ki, amit fenn kell tartani és tökéletesíteni kell a jövő generációi számára.

Unasylva:

Előre látott, hogy a kongresszus eredménye egy "Mexikói deklaráció" megfogalmazása lesz, sokban hasonlóan a VIII. Erdőszeti Világkongresszus "Djaker-tai deklarációjá"-hoz. Várhatólag mit fog tartalmazni ez a deklaráció? Mit lehet tenni azért, hogy a deklarációban foglaltak gyakorlati végrehajtására a kongresszus befejezését követően hamarosan sor kerüljön?

Dr. Pasqueira Oleg:

A Mexikói Deklaráció fogja összefoglalni a kongresszusi tárgyalások eredményeit és a javaslatokat és reméljük, hogy foglalkozni fog az erdei erőforrások felhasználásával, mint a társadalom integrált fejlesztésének egyik eszközével. A "Mexikói Deklaráció" az egyes országok közös elkötelezettsége kell legyen arra, hogy gondoskodni fognak arról, hogy megtegyék a helyileg szükséges lépéseket egyetemes problémák megoldására szakmai és társadalmi vonatkozásban. Továbbá, úgy véljük, hogy az erdőszeti szakemberek számára vezérfonalul fog szolgálni jövőbeni tevékenységükhöz.

ERDÉSZLET MEXIKÓBAN

Unasylva:

A kongresszus első plenáris ülésének témája "az erdészeti tevékenység és szerepe a fejlődésben a mérsékelt övűi erdőkben, trópusi erdőkben és arid zónákban". Milyen szerepet tölt be az erdészet Mexikó fejlesztésében? Számít arra, hogy az erdészetnek nagyobb lesz a szerepe a jövőben - esetleg részben a kongresszus eredményeként?

Dr. Pasqueira Oleg:

Noha Mexikó jelentős erdészeti szakmai elhivatottsággal rendelkezik, erdészeti gyakorlati tevékenysége ezideig nem volt lényeges tényező fejlődésünk folyamatában. Az ország bruttó nemzeti termékéhez csak 1,2 %-kal járult hozzá, ami azt jelenti, hogy a lehetőségek e téren messze nagyobbak a mostani megvalósítási szintnél. A jelenlegi irányítás világosan látja az erdei erőforrásokkal kapcsolatos lehetőségeket és azokat prioritással vette be a kormányprogramba. Az Erdészeti Világkongresszus nagymértékben hozzá fog járulni az ilyen irányú eszelkvés kiterjesztéséhez és dinamizmusához. Arra törekszünk, hogy kitörjünk az erdészeti termelés utolsó hat év alatti stagnálásából és a jövőben állandósítsuk a folyamatos növekedést.

Unasylva:

Mexikó export bevétele elsősorban a világ olajárainak esése következtében drasztikusan csökkent. Mexikó nagy összegű pénzkülesönöket vett fel és most adósság krízis közepén vagyunk. Ez a tény jól ismert. Ami talán nem eléggé ismert, az az, hogy ez az adósság krízis hogyan befolyásolja Mexikó er-

dészeti programjait. Sor került költség lefaragásokra? Ha így van, mikor lehet a kényszerűségből csökkentett vagy megszüntetett tevékenységek eredeti nagyságrendjét visszaállítani? Lehet az erdészeti tevékenység valamilyen bővítésre számítani a közeljövőben vagy várni kell ezzel, amíg az adósság-válság megoldódik?

Dr. Pasqueira Olea:

Országunk az elmúlt néhány év egyik legnagyobb krízisében megy át és a nemzetgazdaság kétségtelenül súlyos recesszióban szenved. Ez a tény kérelhetetlenül hatással van az erdészeti tevékenységre: az építőipar és bútoripar növekedésének visszaesése, a segédanyagok és a külföldi tőke árainak emelkedése, a finanszírozási lehetőség szűkössége és magas ára - ezek egyes olyan tényezők, amelyek egyrészt csökkentették a keresletet, másrészt az erdei termékek termelését. De azért nem minden negatív hatású ebben a válságban. Az új valutaárfolyam lehetővé tette számunkra, hogy betörjünk a piacra országunk északi határain keresztül és így a nemzetközi piacon 1982. és 1983. között 271 %-kal növeltük erdészeti exportunkat.

1982-ben mindez 0,5 %-kal emelte az elsődleges erdészeti termelés részesedését a bruttó nemzeti termékben. Ez a szám, noha kisértékű, mégis jelentős, mivel a gazdasági tevékenység összességében 4,6 %-kal csökkent.

Unasylva:

Ismertetni tudná röviden most Mexikó erdészeti programjának fő tevékenységi területeit?

Dr. Pasqueira Olea:

Mexikó jelenleg a mérsékelt öögvi és lomblevelű erdőkre vonatkozó országos programját hajtja

végre az országos fejlesztési terv egy részeként. Ennek a programnak premisszáiként a következő tényeket fogadjuk el: nagy szükség van a termelés társadalmi szervezetének segítése; hat év telt el anélkül, hogy a kereskedelmileg értékesített faanyag mennyisége emelkedett volna; növekedett az import, különösen cellulózóban; nem megfelelő és elégtelen a feltáró uthálózat; az ipari integráció hiányzik; a trópusi inputok és fa korlátozott kihasználása; nem megfelelő erdőművelés és erdőtelepítés; és 24 év telt el úgy, hogy erdőtvényünkben bármilyen változtatást hajtottunk volna végre. A program tudomásul veszi azt is, hogy ha csak nem teszünk azonnali lépéseket, 1990-ben 1000 millió US dollár értékben fogunk erdei termékeket importálni, hogy az egyenlőtlenség és a társadalmi nyugtalanság fokozódni, a környezetünk pusztulása pedig folytatódni fog.

A program fő célja a földbirtokosok és tulajdonosok bevonása az erdők védelmébe és az erdészeti termelésbe erdei erőforrásaink belterjes kitermelése, a környezet védelme és a kereskedelmi mérleg deficitjének csökkentése érdekében.

Unasylva:

Mexikó erdei több mint 1,4 millió km² földterületet borítanak. Ebből 48 % az arid zóna vegetációba esik, 19 % a mérsékelt égövi erdőkhez, 9 % a trópusi erdőkhez tartozik és 24 %-ot minősítenek "egyéb"-nek. Ezek közül melyik régiókra fektetik jelenleg a legnagyobb súlyt - vagy valamennyit egyforma súllyal vesszük figyelembe? Lesznek ebben változások a jövőben?

Dr. Pasqueira Oleg:

A mérsékelt égövi erdő-régiókra fektetjük a legnagyobb súlyt, tekintettel a termékekhez és szolgáltatásokhoz történő jelenlegi hozzájárulásukra, infrastruktúrájukra és ki nem termelt potenciáljukra.

Összhangban az országos fejlesztési tervben az erdészeti politika számára biztosított prioritással, a lomblevelű erdőkre és az arid zónákra fordított figyelem fokozódott. Egy kísérleti program végrehajtása van folyamatban a Quintana Roo körzet lomblevelű erdeinek kitermelésére. Egy másik program a Chihvahuá sivatag arid zónájában fekvő erőforrások integrált kitermelésével foglalkozik.

Unasylva:

Mexikó jelenleg háromszor annyi faterméket importál, mint amennyit exportál, és a nem fa erdőtermékek importja meghaladja az export kétszeresét. Elfogadható ez a helyzet vagy erőfeszítéseket fognak tenni arra, hogy növeljék az exportot az import-hoz viszonyítva?

Dr. Pasqueira Olea:

Ez a helyzet semmiképpen sem fogadható el. Én azt mondanám inkább, hogy elérkezett az ezzel való törődés ideje. Paradoxnak tűnik, hogy az előbb említett erdészeti potenciál ellenére nem tudjuk ki-előgíteni a belső keresletet. Fontos rámutatni arra, hogy az erdészeti import 85 %-át a cellulóz, papír, karton hulladék, géppel gyártott papír és karton, a többit pedig faragott fa, rönk, vasuti talpfák és egyes nem fatermeszkedési termékek, mint a gyanta, gumi és kaucsuk teszik ki.

Az ügy érdekében Mexikó import-racionalizálási programot valósít meg az északnyugati határzónában az Erdői Termékek Importját Irányító Bizottság útján, amelyet ebből a célból hoztak létre. Az export ügyeket az Országos Erdőipar Termelői és Minőségellenőrző Bizottsága intézi, amelyet szintén újabban alakítottak meg, és amelyben mind a kormány, mind a magántulajdonban levő ipar részvesz.

Ezenkívül folyamatban van egy cellulóz és papír program - ez jelenleg a legfontosabb - támogatása is. Ennek célja önellátást biztosítani cellulóz terén hat és nyolc olyan modul-üzem létrehozásával, amelyek a mexikói erőforrásoknak és viszonyoknak megfelelően adaptáltak.

Unasylva:

Vannak tervek jelenleg üzemek bővítésére vagy újak építésére a fűrész-, cellulóz- és papíriparban vagy a lapgyártás területén?

Dr. Pasqueira Oleg:

A gazdasági recesszió következtében, amellyel a mexikói gazdaság szembesül, az erdei termékeket igénylő fő ágazatok - építőipar, bútteripar, szállítás, publikáló szektor és grafikus művészetek - az elmúlt néhány éven át csökkenő növekedési ütemben foglódtek. Mindenesetre a kormány által irányított gazdasági umraszervezési program és a foglalkoztatási, valamint a termelőkenységet védő program keretében számos tevékenységet terveztek arra, hogy ösztönözzék és újra megindítsák a beruházásokat az erdőipar területén. Ennek eredményeként várható, hogy három új rétegeltlenoz és lapgyártó üzem fog épülni. Mörlegelés tárgya az újságpapír-ipari kapacitás bővítése és a csomagoló /kraft/ papír gyártásához szükséges kémiai-és mechanikai cellulózt előállító hat üzem létesítése. Nincsenek tervbe véve új beruházások a fűrészipar területén, mivel a jelenlegi kapacitás itt kielégíti az országos felhasználást.

Unasylva:

Milyen az erdei erőforrások jelenlegi állapota Mexikóban? Vannak jelentős problémák a tüzekkel, rovarokkal, betegségekkel, légszennyezéssel, túltermeléssel vagy vándor-földműveléssel kapcsolatban?

Mit tesz Mexikó jelenleg az erdők védelme és rehabilitációja terén? Folyamatban van-e több védett zóna, erdei rezervátum vagy nemzeti park kialakítása? Hogyan van bevonva a vidéki lakosság az erdészeti kóroterek közé?

Dr. Pasqueira Olea:

Hasonlóan más országokhoz, amelyek erdei erőforrásokkal rendelkeznek, súlyos problémáink vannak az erdei tüzek, növényerősségügy és szennyezés területén. Ez utóbbi különösen a Mexikó-völgyben teremt súlyos helyzetet. Tulzott mértékű fakitermelési és a vándor-földműveléssel összefüggő problémák ugyancsak léteznek, különösen a trópusi és szubtrópusi területeken. Az erdészeti miniszterhelyetteshez tartozó új szervezetten belül egy hivatalt állítottak fel az erdei erőforrások védelmére. Az az alábbi ügyekkel fog foglalkozni:

- az ország 206 védett zónája és 19 erdei rezervátuma igazgatása és kezelése,
- az erdőterületeken a talaj integrált hasznosítása, figyelemmel a vízgyűjtő medencék kezelési kritériumaira,
- az erdőterületek helyreállítása és védelme vegetatív és mechanikai eszközökkel,
- az erdőterületek földhasznosítási változtatásának racionalizálása.

A terület rehabilitációtól 12 000 ha nagyságu terület újraerdősítését és 7560 ha degradált terület helyrehozatalát várjuk ebben az évben a Földművelésügyi és Vízügyi Minisztérium /SARH/ programja keretében. Az a szándékunk, hogy évi 50 000 hektárra növeljük a különböző módokon újraerdősítendő terület nagyságát.

Annak érdekében, hogy a vidéki lakosságot be-

vonjuk az erdőszeti munkába, a minisztérium mérlegeli a parasztek megszervezését és kiképzését az erdei nyersanyag termelés minden fázisára egészen az ipari feldolgozásig. Programokat dolgoztunk ki arra is, hogy a vidéki lakosságot bevonzuk a cseretékkel, cseretekertekkel, újraerdősítéssel, védelemmel és erdőtalaj helyrehozattal, valamint az

erdei tüzek elleni küzdelemmel és megelőzésükkel kapcsolatos munkatervvel. Ezeknek a programoknak célja munkaalkalmat teremteni és a paraszti szervezeteket felelőssé tenni a környékkel együtt, a tulajdon megőrzésében, védelmében és fejlesztésében.

Regionális és régiók közötti együttműködés

Unasylva:

Mexikó kulturális szempontjából a közép- és dél-amerikai országokhoz kötődik, erdei erőforrásai azonban az Egyesült Államokéhoz hasonlóak, különösen annak a délnyugati államokban levő erdeihöz. Hogyan van hatással ez a két tényező Mexikó regionális együttműködési erőfeszítéseire? Milyen szervezetek, tevékenységek és programok léteznek jelenleg a regionális együttműködés területén?

Dr. Pasqueira Oleg:

Mexikó rendelkezik fenyőerdőkkel, valamint mérsékelt éghővi és lomblevelű erdőkkel és arid zónákkal is. Mexikó fontos munkákra vállalkozott a három bien vonatkozásában, amelyek során nyert értékes tapasztalatok lehetővé teszik jelentős mértékű részvételünket a közép- és dél-amerikai országokkal folytatandó együttműködési programokban.

Unasylva:

Tudná röviden vázolni Mexikó jelenlegi szere-

pót az erdőszet nemzetközi segítésében és az együttműködési tevékenységben?

Dr. Pasqueira Olea:

A közép- és dél-amerikai országokkal a folyamatban lévő erdőszeti együttműködés az oktatás, a műszaki segítségnyújtás, kutatás, közös beruházások és sajátos kereskedelmi egyezmények területére terjed ki. A segítségnyújtás és együttműködés az oktatásban erdőszeti oktatásban erdőszeti oktatási központok létesítését és támogatását jelenti, valamint kérelmek elfogadását és műszaki segítségnyújtást bilaterális egyezmények keretében.

Unasylva:

Hogyan értékelné a FAO szerepét a nemzetközi erdőszeti munkában? Milyen olyan munkákat kellene elvégezni, amelyekre most nem kerül sor?

Dr. Pasqueira Olea:

A FAO szakmai adottságai jól ismertek világszerte. Ez igen nagyszámu tanulmányból és projektekből áll, amelyek sok országban számos erdőszeti munkát ösztönöznek. A tapasztalatcsere, amelyekre nemzetközi és szakmai üléseken kerül sor, a statisztikai információk, a sajátos projektek vagy oktatási programok azok a főbb aspektusok, amelyek vonatkozásában Mexikó különösképpen sok segítséget kap.

Az együttműködési programok területe és folyamatossága növekedni fog a FAO programok terjesztésével és több ország közötti sajátos együttműködési programok koordinálásával, amelyek célja a szakmai eszközök fejlesztése az erdőszeti erőforrások jobb hasznosítása érdekében.

Unasylva:

Nagyon szépen köszönöm az interjút Miniszter Ur.

Fordította: Cornides György

Noha Mexikó jelentős erdészeti szakmai elhivatottsággal rendelkezik, erdészeti gyakorlati tevékenysége az ideig nem volt lényeges tényező a fejlődés folyamatában. Az ország bruttó nemzeti termékéhez csak 1,2 %-kal járult hozzá, ami azt jelenti, hogy a lehetőségek e téren messze nagyobbak a mostani megvalósítási szintnél.

Mexikó export bevétele elsősorban a világ olajárainak esése következtében drasztikusan csökkent. Mexikó nagy összegű pénzkölcsönöket vett fel és most adósság krízis közepén van.

Ez a tény kérelmelhetetlenül hatással van az erdészeti tevékenységre: az építőipar és bútoripar növekedésének visszaesése, a segédanyagok és a külföldi tőke árainak emelkedése, a finanszírozási lehetőség szűkössége és magas ára, - ezek egyen olyan tényezők, amelyek egyrészt csökkentették a keresletet, másrészt az erdei termékek termelését. De azért nem minden negatív hatásu ebben a válságban. Az új valutaárfolyam lehetővé tette, hogy betörjenek a piacra az ország északi határain keresztül és így a nemzetközi piacon 1982. és 1983. között 271 %-kal növelték erdészeti exportjukat.

1982-ben pedig 0,5 %-kal emelte az elsődleges erdészeti termelés részesedését a bruttó nemzeti termékben. Ez a szám, noha kisértékű, mégis jelentős, mivel a gazdasági tevékenység összességében 4,6 %-kal csökkent.

Mexikó jelenleg a mérsékelt égövi és lombleveles erdőkre vonatkozó országos programját hajtja végre az országos fejlesztési terv egy részeként. Ennek a programnak premisszái a következők: nagy szükség van a termelés társadalmi szervezésének segítésére; hat év telt el anélkül, hogy a kereskedelmileg értékesített faanyag mennyisége emelkedett volna; nö-

vekedett az import, különösképpen céllulózóban; nem megfelelő és elégtelen a feltáró uthálózat; az ipari interakció hiányzik; a trópusi inputok és fa korlátozott kihasználása; nem megfelelő erdőművelés és erdőtelepítés.

A program fő célja a földbirtokok és tulajdonosok bevonása az erdők védelmében és az erdőszeti termelésbe erdei erőforrásaink belterjes kitermelése, a környezet védelme és a kereskedelmi mérleg deficitjének csökkentése érdekében. Mexikó erdei több mint 1,4 millió km² földterületet borítanak. Ebből 48 % az arid zóna vegetációjába esik, 19 % a mérsékelt égövi erdőkhez, 9 % a trópusi erdőkhez tartozik és 24 %-ot minősítettek "egyéb"-nek.

A mérsékelt égövi erdő régiókra fektetik a legnagyobb súlyt, tekintettel a termékekhez és szolgáltatásokhoz történő jelenlegi hozzájárulásukra, infrastruktúrájukra és ki nem termelt potenciáljukra. Összhangban az országos fejlesztési tervben az erdőszeti politika számára biztosított prioritással, a lomblevelű erdőkre és az arid zónákra fordított figyelem fokozódott. Egy kísérleti program végrehajtása van folyamatban a Quintana Roo körzet lomblevelű erdeinek kitermelésére. Egy másik program a Chihvahuai sivatag arid zónájában fekvő erőforrások integrált kitermelésével foglalkozik.

Mexikó jelenleg háromszor annyi faterméket importál, mint amennyit exportál, és a nem fa erdőtermékek importja meghaladja az export kétszeresét.

Erdészeti tevékenységek Mexikó államban

A IX. Erdészeti Világkongresszusi kiadvány, Toluca,
México, 1985. július 1-20. o.

"Az erdők, a talaj és a vizek képezik az állami és a nemzet ökonómiai vagyonát. Ezek megóvása biztosítja a jövő nemzedékek túlélését."

Lic. Alfredo del Mazo
Mexikó állam kormányzója

Bevezetés

Ennek a kiadványnak az a célja, hogy általános tájékoztatást adjon a Mexikó államban folyó erdészeti tevékenységek alakulásáról.

Ez az állam, amely helyileg az ország középső részén, a Szövetségi Központ körül terül el mintegy 25 335 km²-en, az ország fatermesztési rangsorában az ötödik helyet foglalja el.

A kormánynak a többi szövetségi államhoz viszonyítva sikerült magas ipari, kereskedelmi, kulturális, stb. fejlettségi szintet elérnie, amihez hozzájárult földrajzi elhelyezkedése és az a tény, hogy az országnak ez a legsűrűbben lakott területe. Ennek ellenére bizonyos jelenségek, mint például a túlnépesedés, kedvezőtlen hatás gyakoroltak az állam erdőterületére.

Ebből kiindulva, Mexikó állam kormánya, csökkentette a szövetségi kormány normatíváit, és megkezdte az állam erdőgazdálkodásának egészére kiterjedő program végrehajtását.

A program legfontosabb célkitűzései közé tartozik az erdészeti erőforrások összerű hasznosítása-

sa, fenntartása és védelme. A program megvalósításában részt vesz a szövetségi kormány, az állam kormánya, a helyhatóságok, valamint annak az anyagi ráfordításnak a hasznélvezői, amelyét a megújulásra képes erdészeti gazdaságnak a javára és ezáltal az ország gazdasági életének a fejlesztésére igyekeznek felhasználni.

Előzmények

Mexikó államot, a maga 2.250 000 ha területével, országos szinten a köztársaság egyik leggazdagabb államának tekintik, ami az erdővagyonról illoti. A XX. század elején az állam erdőterülete megközelítőleg 1.180 000 ha volt. Az erdők földrajzi elhelyezkedése és azon tény következtében, hogy ezek a területek, mint lakhatásra alkalmas zónák, az országban a legmagasabb fejlettségi fokot mutatták, kénytelenek voltak ezt a természeti vagyont, mint nyersanyagferrást ellenőrzés nélkül kihasználni a lakott központok fejlesztése érdekében.

Ezt követően Mexikó állam kormánya 1947-ben elsőrendű kötelességének tartotta, hogy védelembe részesítse a meglévő erdészeti erőforrásokat, és feladatának megkönnyítése végett a szövetségi kormány határozatot hozott az erdőterületek védelmére.

Tekintettel arra, hogy lassanként felhagytak ezzel a védelmi akcióval, és egyidejűleg a lakosság száma is emelkedni kezdett, ismét megindult az erdők fokozott kitermelése, illetve pusztulása.

Az erdők védelméről szóló korábbi határozatra való hivatkozással 1970-ben létrehozták a PROTINBOS nevű szervezetet /az ország egész területén működő állami intézmény az erdők védelmére és gazdasági-ipari hasznosítására/, amelynek a feladatát abban jelölték meg, hogy kísérje figyelemmel az erdőgazdálkodással kapcsolatos problémakört /még

ha el is ismerjük, hogy ezt az erdők kitermelése szemszögéből végzi/.

Az 1981. évi adatok azt mutatják, hogy ebben az államban az erdők területe megközelítőleg 450 000 ha-ral csökkent, ebből 41 000 ha-on nagyon súlyos eróziós károk jelentkeztek. Ennek következtében az állam erdőterülete visszaesett 734 000 ha-ra, amelyből kitermelni szempontból 269 000 ha hasznosítható. A másik súlyos problémát az erdőt látogató személyek nagy száma jelentette, ami természetes háttérbe szorította az erdők termelési és egyéb célú hasznosításait.

Az így kialakult helyzetben, Mexikó állam kormánya, alapul véve a szövetségi kormányzat országos gazdasági irányvonalait, az 1981-1987. évek közötti időszakban megkezdte az "erdővisszanyerési" program megvalósításához.

"Erdővisszanyerési" program

A tervbe vett programok közül az első "Erdővisszanyerési program"-nak nevezték el, amely a következő célokat tartalmazza:

- 160 000 ha erdészeti rendeltetésű terület erdősitése.
- A meglévő és művelhető erdők védelme.
- Az erdősült zónákban többféle tevékenység előmozdítása az erdők fejlesztésének a támogatása érdekében: ilyenek például a gyümölcsfatermesztés, a halászat, stb.

A tervezett munkákhoz a program a következő intézkedésekre támaszkodik:

1. A lakosság megnyerése

Ez a program pont javasolja a lakosság részvételét és együttműködését magában az erdősités folyamatában és az erdők védelmében. A sikeres végrehajtás eszközét a községi agitációs és erdővédelmi bizott-

ság elnöki tisztét csak a helyi tanács elnöke láthatja el, és a helység övezetében gyakorlatilag minden erdővisszanyerési programmal kapcsolatos akció csak a bizottságon keresztül valósítható meg.

Ilyen szempontból a közösségi agitációs és erdővédelmi bizottságokat saját működési területükön belül az erdőtelepítés tekintetében hivatalos szervnek tekintik, ami egyezik a szövetségi kormány decentralizációs elvével.

A közösségi agitációs és erdővédelmi csoportok valójában a végrehajtó központok, amelyeket a bizottságok arra használnak fel, hogy előírászerűen elvéggezzék a korábban enlitett munkákat. Elvileg minden csoport tíz tagból áll, akik szabadon és önkéntesen résztvesznek "az állampolgárok öntudatra ébresztésére" vonatkozó munkában.

Az 1982-84. évek közötti időszakban, amelyre ebben a tájékoztató füzetben állandóan hivatkozni fogunk, Mexikó államban 1 616 csoport alakult.

Az 1985. évi célkitűzések:

- Erősíteni a meglévő szervezeteket.
- Három ismeretterjesztési kampány megvalósítása.
- 461 új csoport megalakítása.

2. Községi csemetekertek

Az a feladatuk, hogy előállítsák az erdőtelepítéshez és a gyümölcsösök fejlesztéséhez szükséges csemetéket.

Jelenleg 121 csemetekert működik, amelyek területileg a Mexikó államot képező közösségekben vannak. Mindenképp csemetekert éves kapacitása mintegy 1 millió csemete előállítása, vagyis ebben az időszakban 142 millió csemetét termesztenek.

1985-ben 74 millió darab csemete előállításával számolunk.

3. Területvisszanyerés

Ez a program elsősorban az erózió által sújtott erdőterületek visszanyerésére irányul.

Jelenleg 11 800 ha erdőált terület talajelőkészítési munkálatai fejeződtek be, amelyeket erdőszítésre és gyönyölösűsük lótesítésére használtak fel.

Folyamatban van újabb 11 800 ha erdőált terület előkészítése.

4. Községi erdőtelepítések

Ezen alprogram alapvető célja mintegy 160 000 ha erdőszeti rendeltetésű terület erdőszítése.

Az alprogram akciói közül a következőket kell megemlíteni:

- 72,5 millió esemete elültetése 44 343 ha területen.

- 1 477 km uthálózat melletti fásítás és 279 000 fa elültetése a városi zónákban.

A községnek, amely a politikai és területi szervezés alapja, amint azt már említettük, az a feladata, hogy ellenőrizze a vegetációt és felügyeljen az erdőszített területekre, valamint kezdenőnyezze a földbirtokosokkal /községi birtokosokkal/ és a kisbirtokosokkal az "erdőszítési és talajelőkészítési egyezmények" megkötését, és felhívja őket szerződéses kötelezettségeik teljesítésére.

Az alprogram keretében ebben az évben javasoljuk:

- 31 250 ha erdőtelepítését 500 millió esemetével.

5. Többcélú fejlesztés

Ez az alprogram arra irányul, hogy elősegítse az erdőzónák integrált fejlesztését, a következő akciók jelentőségét külön ki kell emelnünk:

- Nyolc csoport működése a gyönyöllestermesztés fejlesztésére, ezek ingyenes műszaki segítséget nyújtanak a termelő számára, valamint esemetőket és eszközöket bocsátanak rendelkezésre ellenőrzött árak

mellett. Ily módon megkönnyébbítik a gyűnölösösök lótesítését, jelenleg 1 800 ha-on folyik gyűnölöstermesztés.

- Négy halkeltető állomás lótesítése.

6. Erdővédelem

Célkitűzései a következők: megóvni az erdőt a tüzkároktól, ellenőrizni az engedély nélküli, tiltott fakitermelést és megvédeni az erdőt a betegségek ellen.

Ezek az alprogramok összhangban vannak az államszövetség és a községek elképzeléseivel.

Feltétlenül meg kell említeni ezen állandó tevékenységek eredményét azok ellen a veszélyes elemekkel vívott küzdelemben, amelyek erdeink pusztulásának legfőbb okozói. Jelenleg számot adhatunk arról, hogy a mintegy 50 erdészeti brigád hathatós munkája révén az engedély nélküli fakitermelést 50, az erdőtüzek számát pedig 70 %-kal sikerült csökkenteni.

1985-ben a következő néhány feladat megvalósítását tervezzük:

- Újabb operatív erdészeti brigádok lótesítése.
- A tiltott fakitermelések és az erdőtüzek számának 65, illetve 75 %-kal való csökkentése, stb.

Erdőművelési és fakitermelési program

A második program az "Erdők nevelése és kitermelése" címet viseli, célkitűzései a következők:

- Ésszerűen és teljeskörűen kitermelni az erdészeti erőforrásokat a szövetségi előírások szerint.

- Közelni az állami erdőket annak érdekében, hogy az állományok jövőbeni tulajdonságait feljavítsuk.

- Javítani az erdő hasznélvezőinek a szociális-gazdasági helyzetét.

1. Fakitermelés

1984-ben 1981-hez viszonyítva a következő fejlődést értük el:

- 1984-ben 451 000 m³-re növeltük Mexikó állam fakitermelését, ebből a mennyiségből 369 000 m³ a PROTINBOS részesedése. 1981-hez viszonyítva ezek az adatok 71, ill. 167 %-os növekedést mutatnak.

- A közvetítő kereskedőket teljes egészében sikerült kiiktatni a fakitermelésből.

- A fakitermelési és felkészítési munkákban az erdőtulajdonosok részvétele elérte a 80 %-ot, és a faellátásban az állam fakitermelése a 40 %-ot.

- A beteg fák 70 %-át a haszon növelése és az erdőfelújítás elősegítése érdekében felhasználtuk.

Az 1985. évben megvalósításra váró feladatok a következők:

- A fakitermelést 589 000 m³-re növelni, ami az állam fakitermelési lehetőségeinek, vagyis az erdő potenciálja 83 %-ának felel meg.

- Növelni az erdő hasznélvezőjének a közvetlen részvételét a fakitermelésben.

- Fokozni a vágástakarítási és az "egészségessé tételi" munkákat az erdőkben.

- Növelni az állami papiripari üzemek alapanyag-ellátását.

2. Faipari fejlesztés

1981-ben az állam részesedésével 4 fafeldolgozó egység működött. Ezek száma 1984-ben már 11 egység, továbbá két újonnan létesült egység.

Az új egységek közé tartozik: 4 fűrészüzem, 1 szerszámgépeket gyártó üzem, 1 butorgyár és 1 ládagyár.

Ebben az osztályban előreláthatólag 10 új fafeldolgozó egység létesül, nevezetesen 1 faházakat gyártó üzem, 1 agglomerált lemezeket gyártó üzem, 1

fatelítő üzem, 2 fűrésszüzem, 1 lédagyár, 1 gyantatermelő üzem és 1 parkettagyár.

Meg kell jegyezni, hogy ez a faipari együttes a közösségi jellegű szervezési séma egy részét képezi. Ezekben a termelő egységekben részt vesz Mexikó állam kormánya, a gazdasági élet társadalmi szektora, a nagánosok és döntő súllyal a közösségek. Ezeknek a vállalkozásoknak a céljai a következők:

- Javítani a közösségek gazdasági helyzetét.
- Teljeskörűen hasznot huzni a régió természeti erőforrásaiból.
- Növelni a község lakóinak az életszínvonalát, s ezáltal arra "kényszeríteni" őket, hogy maradjanak eredeti lakóhelyükön, mert csak ezáltal kerülhető el a városi zónák túlnópesedése.

3. Kereskedelmi forgalmazás

Az említett alprogram által elért eredmények a következők:

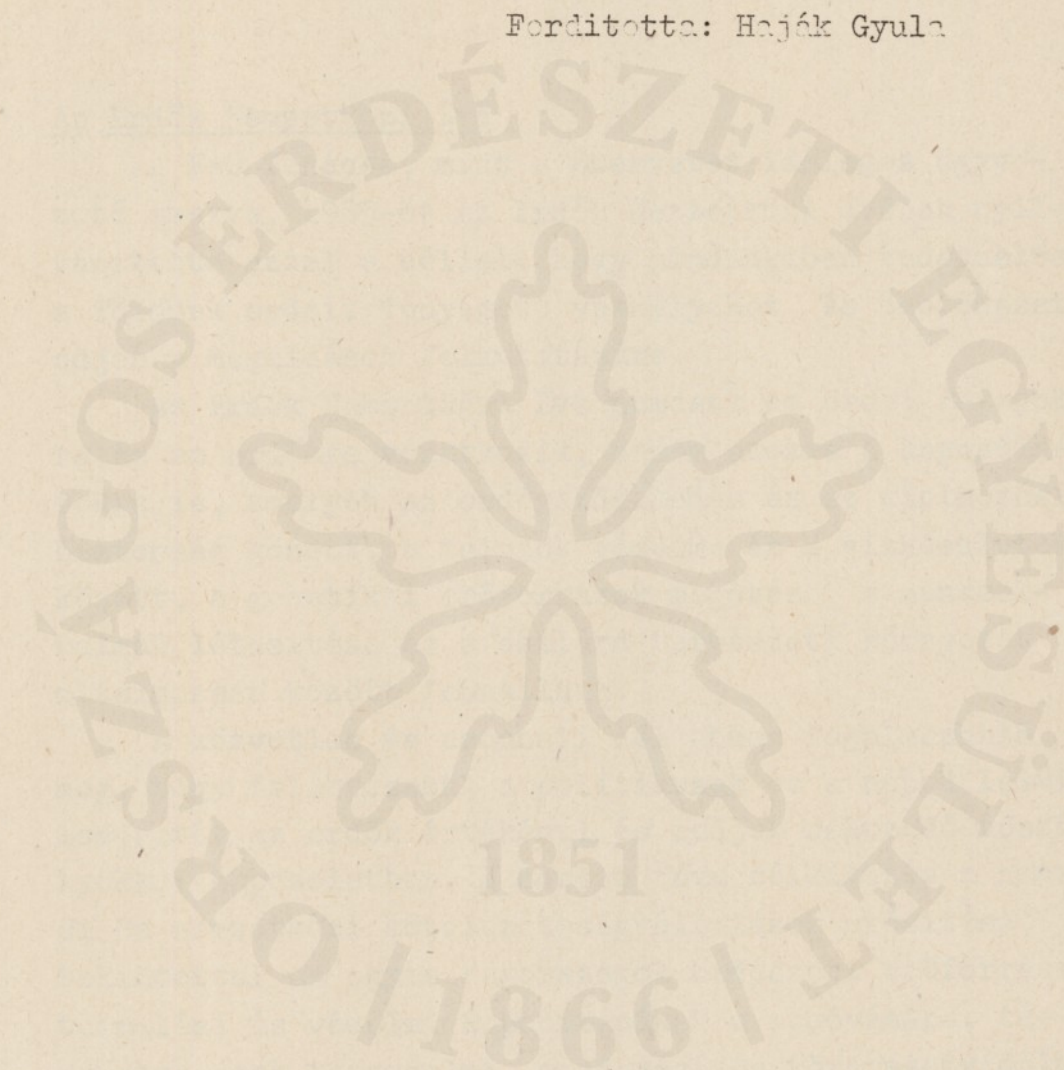
- 1981-ben az értékesítés 300 millió pezót tett ki, míg 1984-ben ennek értéke 1 606 pezóra emelkedett.
- Összesen 7 eladási központot és 10 előrusító helyet létesítettek, utóbbiakat kizárólag a tűzifa értékesítése céljából. Ezek együttes kereskedelmi forgalma 1984-ben 600 millió pezó volt. Létesítésüktől azt várják, hogy ezáltal csökkenni fog az engedély nélküli fakitermelések száma.

4. Összefoglalás

Az ismertetett programok, az országos fejlesztési tervvel összhangban, az erdőszeti tevékenység megerősítésére irányulnak, törekedve arra, hogy a gazdasági növekedést összekapcsolják a társadalmi fejlődéssel és a környezet védelmével az erőforrások integrált hasznosítása érdekében, az erdőterületen megtermelt nyersanyagokért a lehető legnagyobb értékű bevételhez jus-

sanak, továbbá biztosítsák a megfelelő faellátást és a meglévő faipari üzemek alapanyag-szükségletét, végül az állam műszaki, pénzügyi, szervezési és forgalmazási segítségével fokozzák a faanyag felhasználására épülő ipari tevékenységet.

Fordította: Haják Gyula

Emlékfák ültetése a IX. Erdészeti Világkongresszus
és az Erdők Nemzetközi Éve alkalmával 1985. július
4-én Lomas de San Juan, Chapingo-i Autonóm Egyetem
kísérleti telepén

Az Erdők Nemzetközi Éve

A FAO Tanácsa, mint a Szervezet időleges ügyvezető szerve, 1985-öt az Erdők Nemzetközi Évének nyilvánította azzal a céllal, hogy mindenki tudatosítsa a Földünk erdeit fenyegető veszélyeket, és ösztönzést adjon a megoldások felkutatására.

Az Erdők Nemzetközi Éve nemcsak az erdei fafajokra és az erdőkre vonatkozik, hanem azokra a kapcsolatokra is, amelyek az erdőgazdálkodás és az élelmzési biztonság között, a talajok védelme és a vízkészletek között, a genetikai erőforrások megóvása, a munkalkalmak létesítése és a szilárd természeti környezet oltalmazása között fennállnak.

A közvetlen és azonnali cél abban fogalmazható meg, hogy felébredszük a politikusok és a népek lelkiismeretét az erdők értékével és rájuk nehezedő veszélyekkel kapcsolatban. A hosszú távu célkitűzés a nemzeti és nemzetközi kötelezettségvállalások erősítése, tekintettel az egyes tagországok erdészeti erőforrásai termelési és védelmi kapacitásának a megóvására, támogatva azok társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi célkitűzéseit.

Dr. Teobaldo Eguiluz Piedra, az Erdészeti Tudományok Főosztályának igazgatója ismertető előadása a "Maximino Martinez" pinétumról:

A fenyők körülbelül 150 millió évvel ezelőtt tűntek fel a központi Eurázsia egyes vidékein, amikor

a mai kontinensek még összetartoztak, és egy világrészt alkottak. 15 millió évvel később, amikor a kontinensek széválása megkezdődött, a fenyők vándorlása is megindult a lakott helyek felé. Országunkba megközelítőleg 50 millió évvel ezelőtt jutottak el.

Az elmúlt 50 millió esztendő folyamán Mexikót rendkívül sok tektonikus és vulkanikus mozgás érte, melyek folyamatosan módosították fizikai arculatát, s ez a folyamat nagyon jótékony hatással volt a fenyőfélékhez tartozó fafajokra.

A fenyők általában könnyen terjeszkednek, s ez a képességük lehetővé tették számukra, hogy Mexikóban a legfontosabb fenyőfajokból változatos központ alakuljon ki. Hazánkban jelenleg 50 faj és 30 változat található, amelyek felét teszik ki a világ többi részén fellelhető fenyőknek, figyelembe véve azt a tényt, hogy természetes előfordulásuk a földgömb északi felére korlátozódik.

A mexikói fenyők nagyobb részét Maximino Martinez, kiváló botanikus írta le, akiről megemlékezésül ezt a pinétumot elneveztük, tanúsítva elismerésünket a mexikói erdőgazdálkodás érdekében kifejtett tevékenységéért.

Ez alkalommal a hagyományos arborétum, amely 1954 óta emlékezetbe idéz mindenegybes Erdészeti Világkongresszust, átalakul a hazai fenyőfélék élő gyűjteményévé abból a megfontolásból, hogy ezek a fafajok szolgáltatják az országunkban működő fafeldolgozó üzemek alapanyag-szükségletének 3/4 részét. A Mexikóban található fenyőfélék fele ipari célokra feldolgozható, és a fennmaradó részt a diszfák vagy a gyantászás céljára termesztett fák, valamint a tüzelőanyagot szolgáltató fenyőfélék teszik ki. Az ország majdnem minden részén megtalálható a fenyő, kezdve a legmagasabb hegységek csucsától a trópusi síkságokig, mindazonáltal a legtöbb fát adó fenyőállományok a hegyvidékeken vannak.

Mexikó erdeinek a gazdagságát lehetővé tette hazánk számára, hogy fenyő-szaporítóanyagot adományozó ország legyen, főként a déli féltekén lévő országok számára, amelyek ezeknek a fafajoknak nem természetes előfordulási helyei.

Ez a fenyőültetés a világkongresszus résztvevői számára olyan mintaterületet jelent, amely bemutatja a hazánkból származó fenyőfafajok és változatok sokrétűségét és gazdagságát. Itt összesen ötven fajt és változatot mutatunk be. Minden országnak jut egy parcella, amelyen 5 darab azonos fajú fa áll. A fenyőket alfabetikus sorrend szerint osztályozták éppugy, mint az országokat.

A résztvevő országok parcellái után következnek a nemzeti és a nemzetközi szervezetek parcellái.

A "Maximino Martinez pinétum" valamivel többet jelent, mint a IX. Erdészeti Világkongresszusról való megemlékezés. Ezen a területen van a világ legnagyobb élő fenyőgyűjteménye, és a következő évek folyamán itt ültetjük el a külföldről érkező fafajokat. Ez a pinétum jelképezi majd a jelen kongresszuson résztvevő valamennyi nemzet nemzetközi együttműködési készségét. Az erdei környezetben emelt emlékműként megmarad mindazon résztvevő számára oly módon, hogy amikor Önök közül valaki visszatér ide, megtalálja saját erdészeti történelmének egy töredékét. Ezen túlmenően a pinétum szolgálja majd a gyakorlati oktatás célját, és megőrzi az emberiség részére az egyre korlátozottabb mértékben forgalmazott fafajokat.

Dr. Flores Rodas, a FAO főigazgató-helyettese üdvözlő szavai:

Igaz az a mondás, hogy egy gyermek nevelése, egy könyv megírása és egy fa ültetése megtölt egy egész életet. Az első két eset egy teljes gondolati és cselekvési folyamatot jelent, amely sohasem fejeződik be,

mivel a mi feladatunk táplálni, felnevelni egy gyermeket, illetve kiadni és terjeszteni egy könyvet, tehát azt, amit létrehoztunk. Ugyanez a dolog áll fenn, amikor egy fát elültetünk. Egyébként mindenütt ez az Erdők Nemzetközi Évének az alapvető célja.

Egy élő fa vagy az egymáshoz tartozó fák összessége önmagukban nem jelentenek semmit. Az a fa, amely az emberért él, az a fa, amely táplálékot és élelmet nyújt, az a fa, amely hasznat hajt és egyéb társadalmi előnyök forrása, az rendkívül fontos az ember számára. Ez a fa a miénk, ez hozzátartozik a történelmünkhöz és az otthonunkhoz, ez a fa ott volt a születésünknel, és amely elkísér minket a halálunkig, és amely rövid életünk alatt melegíti az otthonunkat.

Ma jelen vagyunk ennek a pinétumnak a születésénél, amely emléket állít az Erdők Nemzetközi Évének és a IX. Erdészeti Világkongresszusnak, és amely a jövőbe vetett reményünk jelképe, az erdészet és egyuttal egy emberibb jövő jelképe.

Leon Jorge Castanos erdészeti főtitkár-helyettes beszéde:

A IX. Erdészeti Világkongresszus és az Erdők Nemzetközi Éve ezen emlékfésítésének különleges jelentősége van: kifejleszteni honfitársaink gondolkodásmódjában azt a tudatot, hogy erdővagyonunk gazdasági, társadalmi és ökológiai téren egyaránt hozzájárul a társadalom jólétéhez.

Egyuttal ismeretferrást jelent a kísérletek, a tanulmányok, a kutatás és az oktatás számára, ugyanakkor a csiraplazma /germoplazma/ védelmének a helye.

A tapasztalatcsere, különösképpen a tudományos és műszaki fejlődés számára, kiemelkedően fontos helyet foglal el az erdei erőferrások ésszerű felhasználásában.

Nem véletlen, hogy erre az ültetésre a Chapingo-i Autonóm Egyetem keretében és környezetében kerül sor, chonnan számos erdészeti szakember - a mexikói erdészek

többsége - került ki a gyakorlatba, és ahol jelentős munkák folynak az erdőszeti tudomány és az erdőgazdálkodás technikai fejlesztése érdekében.

Ezuten fejezzük ki köszönetünket a Chapingo-i Autonóm Egyetemenk a részünkre adományozott területért és azért a sok segítségért, amelyben részesítettek minket, különösképpen köszönjük Teobaldo Equiluz Piedra ur támogatását.

Ezen túlmenően ezzel az ültetéssel az egész országban hivatalosan megnyitjuk az erdőítési időszakot és az "Erdők hónapja" ünnepségeit, amit elnöki rendelettel minden évben megrendezünk, és amely részét képezi azoknak az erdőfeszítéseknek, amelyeket az erdők, a trópusok és a száraz zónák erdei vegetációjának a védelmét, kezelését és kitermelését, azaz ésszerű hasznosítását célzó erdőgazdálkodás fejlesztése és annak az állampolgári elismertetése érdekében kifejtünk.

Ez az ültetés mindenkor tanúsítja majd a IX. Erdőszeti Világkongresszuson és az Erdők Nemzetközi Éve ünnepségein résztvevő országok képviselőinek a jelenlétét.

A pinétum, belső jellegéből és jövő fejlődéséből adódóan, sok-sok éven át megmarad a nemzetközi szolidaritás szimbóluma az erdők jelentőségének jobb megértésére, mégpedig a városi és falusi erdőkultura fejlődése révén annak érdekében, hogy ezek az erdők valóban a társadalni haladás döntő tényezőjévé váljanak.

Megköszönjük a Küldött Uraknak, hogy szíveskednek elültetni egy fát ebben a "fenyő-arborétumban", amely mindenkor szimbolizálja az országok és az erdők sorsával törődő emberek közötti barátságot.

Alberto Hajar Serrano előadás: "A muralizmus, mint kulturális forradalom":

A gyarmatosítás-ellenes ellenállás fogalma kiérződik a mexikói festőiskola minden tevékenységéből. Fel-

bukkan, mint az 1910-es mexikói forradalom kulturális kisugárzása, azé a főként vidéki forradalomé, amely a demokráciáért vívott harcában közel egy millió emberáldozatot követelt, elsősorban a földért küzdő parasztsok soraiból.

1911 után a művészeti egyetemi hallgatók mozgalmat kezdeményeztek az akadémikus festészeti oktatási programok ellen. Ezt követően iskolai küzdelmüket egyesítették a forradalmi harccal, és követelték a vasut államosítását. A két követelés között szükségességi kapcsolat áll fenn. Valójában arról volt szó, hogy lehetőséget kapjanak az egész országban történő utazásra, mivel szakítani akartak az európai modelleket utánzó, állítólag szépségről tanuskodó művészettel. A forradalmi seregekben szolgálatot teljesítő művészek magukba szívták a mexikói népre és parasztságra vonatkozó ismereteket.

Az 1910-es forradalomhoz szorosan hozzátartozó és nélkülözhetetlen kulturális forradalom keretében Gerardo Murillo agitációs tevékenységének számos hatása volt. Az Európából érkezett, az anarchizmusért lelkesedő dr. Vicent Huidobro Atl költő Murillo-t szólította fel, hogy tájékoztassa az ujjászülető állami művészetről, valamint az építészettel integrálódott festészet és szobrászat monumentális jellegéről kezdeményezett viták és tanácskozások során nyerje meg a művészeti egyetem hallgatóit. Ellentmondásnak tűnik, hogy Victoriano Huerta diktátor, aki megölte Francisco I. Madero forradalmi vezetőjét, nevezte ki Alfredo Ramos Martinezet, a késői impresszionistát a Plasztikus Művészeti Főiskola igazgatójává. Azt akarta, hogy ez a művész - akit gúnyosan "Barbizon Mexicain"-nek /mexikói Barbizon-nak/ hívott a párizsi Bois de Boulogne emlékére, ahol a festők a szabad környezetet és a mindennapi életet választották művészeti modellként - fogjon hozzá a mű-

vészeti oktatás reformjához. Itt Mexikóban, a fiatal egyetemi hallgatók Santa Anita községben kerültek kapcsolatba a mexikói néppel, akkor még a főváros környékén élő falusi lakossággal. Amikor az alkotmányos kormányzat győzedelmeskedett Huerta diktátor felett, dr. Atl vette át a Plasztikus Művészeti Főiskola irányítását, és itt helyezték el azt a "titokzatos" feliratot, ami így szól: "A téglák is művészetet csinálnak". Az új igazgató talán így akarta kifejezésre juttatni többek között azt a meggyőződését, hogy a művészek és az értelmiségiek munkáját be kell illeszteni a kétféle dolgozók munkájába, hogy így együttesen építsék az országot.

Kutatni kellett a hagyományok között, hogy felfedjék a kulturális lázadás előzményeit. José Clemente Orozco, az alkotmányos kormányzati újságok munkatársa, dr. Atl oldalán állva, a La Maniqua c. napilapban leírta azt a hatást, amit Antonio Vanegas Arroyo népi "kommunikátor" és különösképpen annak a híres ötvösnek, José Guadalupe Posada-nak a műhelye gyakorolt órá és társaira, aki rézbe vészte a napi eseményeket a Plasztikai Művészetek Főiskolája számára. Ezért Posada grafikáját méltán magasztalták, mint annak a művészeti teljesítménynek egyik alapvető módszerét, amely merőben különbözik a kolonizált és elüzletiesedett akadémiai művészettől. Dr. Atl kutató munkája kiterjedt a gyermati művészetre is annak érdekében, hogy értékeit megőrizze és átmentse, különösen azokat, amelyek a népművészetre és a prehiszpániai művészetre vonatkoztak. Erőfeszítéseket tettek - és ez sikerrel is járt - azoknak a mexikói hagyományoknak a felkutatására, amelyek lehetővé tették a nemzeti kultúra kialakulását. Számos művész járult hozzá ehhez a munkához, nemcsak az említettek, hanem Rivera, Adolfo Best is, aki a népi díszítéseket rendszerezte, továbbá Roberto Montenegro,

Francisco Diaz de Leon és Gabriel Fernandez Ledesma, anélkül, hogy megfélekedoznánk a külföldi ujságírókról, mint például Anna Brenner, akik szintén kutattak a forradalmi ujdonságok után, és akik résztvettek a munka nagyrészt és a terjesztést magára vállaló Mexikói Festőiskola tevékenységében.

A mexikói állam megszilárdulása, vagyis Alvaro Obregon hatalomra jutása maga után vonta mindenekelőtt José Vasconcelos rektori kinevezését az egyetemen, majd a Közoktatásügyi Minisztérium felállítását. Ez az értelmiségi férfit, aki részt vett a forradalomban, két esztendő alatt felélesztette az integrációs olveken alapuló kulturát: Quetzalcoatl felsorakozott az Olympus és a hindu vallás istenei mellé annak érdekében, hogy megmutassa annak a potenciális lehetőségét, amit "kozmosz faj"-nak nevezett. 1922-ben szabaddá tette a középületek falait, lehetővé téve ezáltal a festőknek, hogy megvalósítsák az új kulturális terv egyfajta "nyitott könyvét".

Xavier Guerrero, Roberto Montenegro és dr. Atl, miután elkészítették a falfestményeket a régi Szent Péter és Szent Pál templomban, elhatározták, hogy felhagynak az olyan témákkal, mint Montenegro "Az élet fája", Guerrero "Zodiak jelzei" és Atl "A táj", és átkalandoznak a forradalmi témák területére. Rivéra elszigetelten és zárt ajtók mögött fest, hogy megőrizze technikai titkait, egy pozitivista allegória Bolivar amfiteátrumában, ami megrázta a dekadens érzékenységeket abból kifolyólag, hogy mexikói bennszülött modelleket használt fel. A legfiatalabbak, az első freskófestők, megfestették a "Guadalupe-i Szüz"-t, az aláíráson Fermin Revueltas mellett egy kalapács és sarló látható, "Chalma ünnepé"-t /Fernando Leal/ és a Mexikóban lakó francia Jean Charlot a "Hódítás" című freskót. Orozco "célba talál" egy agresszív módon lemezteleni-

tett madonna festésével. Az árkádot kalapácsokkal, sarlókkal, ökölbe szorított kezekkel és egyház ellenes támadásokkal borítja be. Felhasználta az expresszionizmust is a burzsoázia korrupciójának és a hódítás pátoszának kleplezésére, valamint a munkások és a parasztok egységének az ösztönzésére. Siqueiros nagy ügyetlenséggel mutatkozott be, hogy azután feljusszon a csúcsra "A munkás temetése" festményével, amely elindította a valós események és a modern eljárások mozgalmát: hegesztőpisztolyt alkalmazott, hogy újabb erőforrásokat tárjon fel. Az "Egyetemi Tanulmányokra Előkészítő Főiskola" jelenti a Mexikói Festőiskola nagy kísérletét, tele kezdeti ellentmondásokkal, és kitéve a maradi professzorok és egyetemi hallgatók által irányított reakció támadásainak.

A Közoktatási Minisztérium beszámol a Rivera-féle moderosság kialakulásáról a freskó alkalmazásában, valamint nézeteltéréseiről a Festők és Szobrászok Szakszervezetével kapcsolatban, amelyet azért hoztak létre, hogy a művészek jogait megvédje az állammal szemben. Siqueiros eltávolíttatta Charlot-ot és Alva-t a Minisztériumból a Szakszervezet és sajtóterméke, az El Machete védelme ellenére, amiről Siqueiros kijelentette, hogy ez egy nagy, grafikai kifejezősmódu és mozgatható fali kép. Ami Riverát illeti, csak a Minisztériumban hagyta abba a freskók festését, a Chapingo-i Mezőgazdasági Főiskolában azonban folytatta munkáját, híven az intézmény jelszavához, amely 1926 óta azt hirdeti: "Használjuk ki a földet, ne pedig az embert". A "Capilla de Chapingo" /Chapingoi kápolna/ egy nagyszerű első kísérletet jelent a Guadalajara-i "Hospicio Cabanas de Orozco" és a Guadalajara-i Egyetem volt könyvtára mellett, ahonnan Siqueiros-nak szakszervezeti munkássága miatt el kellett jönnie Julio Antonio Mella-val együtt azért, hogy az építészetet beillesse a festészetbe.

Az 1930-as éveket Lazaro Cardenas elnök személye által megtestesített nacionalizmus fellendülése jellemezte. Az elnök olyan mexikói államot szervezett, amely a tömegszervezetekre támaszkodott a caudilloizmussal szembenálló és az alkotmányosságot előnybe részesítő többségi párt vezetésével. A fasizmus és a szovjet vonal elleni küzdelem, amely széles fronton érvényesült, Mexikóban ideális területet talált ahhoz, hogy a különböző szervezeteken keresztül "meghozza a maga bő termését". Ezek közül a legfontosabb a LEAR /Ferradalmi Írók és Művészek Ligája/ volt, amelynek a legnevesebb muralistái /falfestmények készítői/ annak a Második Nemzedéknek a művészei voltak, akik szembehelyezkedtek a Három Nagy-nak nevezett művészekkel, akik valójában négyen voltak, mert hozzájuk tartozott a New Yorkban tanult Rufino Tamayo is. Olyan szervezetet alapítottak, mint a Kulturális Misszió, a Professzorok Szakszervezete és a Művészeti Felvilágosító Iskolák, továbbá napilapokat adtak ki, és freskókat festettek. Az olyan ujságok, mint a Frente és az olyan falfestmények, mint Maximo Pacheco-nak a funkcionális építészettel összehangolt freskói, és az olyan festők, mint Juan O'Gorman, Rivera tanítványa, hűen kifejezik a Mexikói Festőiskola intézményesített arculatát.

Az 1940-es évek folyamán a Népi Grafikai Műterem kivált a LEAR-ból. Ez a műhely képezi ki az olyan nemzetközi művészeket, mint Kathie Kollwitz és Hannes Meyer építész mellett a fasizmus elleni és a népi mozgalmakért küzdő grafikusokat. A TGP /Népi Grafikai Műterem/ kollektív munkacsoportokat szervezett, és a linóleumban megtalálta azt a megfelelő anyagot, amely a gyors metszetek készítéséhez szükséges, s ezek ráadásul olyan stílust képviseltek, amely hatékonyságával meglepte a világot. Leopoldo nemzetközi hírnévre tett szert, és olyan tanárokat nevelt ki, mint Alberto Beltrán,

Pablo O'Higgins, Arturo Garcia Bustos, Adolfo Mexiac, Fanny Rabel, Andrea Gomez, Mariana Yamposki, Adolfo Quinteros, Sarah Jiménez, Francisco Mora, Elisabeth Cattlet.

Az 1950-es években a Mexikói Festőiskola intézményesített munkája válságba jutott. A "desarrollismo" vele végeztette el a Közlekedésügyi Minisztérium kömezaik-burkolatát az Egyetemi Városban és a Lerma-folyó mellett. Jesé és Tomas Chávez Morado itt, Alfredo Zalce Moreliá-ban és Guadalajara-ban, és még sokan mások az egész országban terjesztették a Mexikói Festőiskola és az iskolai intézmények tanait. Ezen idő alatt a mozgalom hivatalos jellegének és elernyodésének a mítosza, amit annak idején Siqueiros elárult, megnőtt. Az 1959-es kubai forradalom győzelme mindenféle nacionalista érzelemtől mentes kulturális stratégiát kényszerített rá az imperializmusra, és ugyanakkor hitelét veszítő kampányt indított a Mexikói Festőiskola ellen, amelynek mostanáig ellonáll az intimizmus és az egzisztencialista szerengás, mint a késői expresszionizmus jellemző megkülönböztető jelci.

Az 1950-es évek végén a "desarrollismo", vagyis a fejlődési elmélet válsága ösztönzőleg hat a népi mozgalomra, és a küzdelemben bevonja a művészeket is. Siqueiros-t hatalmába keríti a "társadalmi elkülönülés", amit a nép "társadalmi kiábrándulás"-sal azonosít. Az Orozco-i gyökerekből táplálkozó expresszionizmust egy Új Humanizmus szerzi vissza, amelynek eszmei vezetője Arnold Belkin és Francisco Icaza, akik az olyan népi muralisták /freskófestők/ mellett, mint Hernandez Delgadillo, egy új nemzedék megjelenéséről tanuskodnak.

1968-ban a népi mozgalom harcra szólítja fel a művészeket. Az 1960-as évek az olyan csoportok megszervezésének az esztendoi, amelyek ujra felhasználták

és visszaszerezték a Mexikói Festőiskola hagyományait. Azok a csoportok maradtak fenn, amelyek már nem igényelték a piaci művészet kritikáját, sem grafikáik, festményeik vagy műtermeik másfajta forgalmazási módjait, csak azokat, amelyeket a nép szervezett meg.

A Plasztikai Kutató Műterem, amelyet José Luis Soto és Isabel Campos vezetett a 60-as években, és jelenleg a Monumentális Grafikai Műterem, amelyet Mauricio Gomez irányít, több alapossággal és pontossággal újra visszatértek Siqueiros tanításához azon a híres konferencián, amit Los Angelesben szerveztek, és amit még 1932-ben úgy fogalmaztak meg, mint a "felforgató dialektikus festészet hordozói". Ami ezután következik, azt a népi szervezetek felemelkedése és egyidejűleg a jelenlegi válság határozzák meg. Az előbbieket mindenkor számíthatnak a dolgozók oldalán álló művészekre, és csak ez jelenthet végleges megoldást minden bajunkra.

1851

/1866/

A "Maximino Martinez" pinetum fenyő fafajai az
emlékfásítást végző országok szerint

Ország	Fafaj
Ausztria	<i>Pinus attenuata</i> Lem..
Albánia	<i>Pinus arizonica</i> Engelm.
Argentína	<i>Pinus arizonica</i> Engelm.
Ausztrália	<i>Pinus durangensis</i> f. <i>quinquefoliata</i> Mart.
Afganisztán	<i>Pinus durangensis</i> Mart.
Angola	<i>Pinus durangensis</i> Mart.
Algéria	<i>Pinus douglasiana</i> Mart.
Burma	<i>Pinus pringlei</i> Shaw.
Butswana	<i>Pinus chiapensis</i> Andr.
Felső Volta	<i>Pinus greggii</i> Engelm.
Burundi	<i>Pinus lambertiana</i> Douglas
Bhutan	<i>Pinus engelmannii</i> var. <i>blancoi</i> Mart.
Barbados	<i>Pinus lumholtzii</i> Rob. y Fern.
Bulgária	<i>Pinus leiophylla</i> Schi. y Deppe
Belgium	<i>Pinus engelmannii</i> Carr.
Brazília	<i>Pinus oocarpa</i> var. <i>trifoliata</i> Mart.
Bolivia	<i>Pinus teocote</i> schi y Deppe
Canada	<i>Pinus rzedowsizii</i> Madr. y Cab.
Elefántesontpart	<i>Pinus chihushuana</i> Engelm.
Colombia	<i>Pinus oocarpa</i> Schi.
Costa Rica	<i>Pinus pringlei</i> Shaw.
Kuba	<i>Pinus nerrerae</i> Mart.
Dél-Korea	<i>Pinus engelmannii</i> Carr.
Csehszlovákia	<i>Pinus contorta</i> subsp. <i>murrayana</i> Engelm.
Hollandia	<i>Pinus michauxiana</i> Mart.
Dánia	<i>Pinus discolor</i> Bail. y Hawk.
Salvador	<i>Pinus jeffreyi</i> Grev. y Balf.
USA	<i>Pinus cembroides</i> Zucc.
Spanyolország	<i>Pinus cembroides</i> Zucc.

Etiopia	<i>Pinus cooperi</i> Blanco
Equador	<i>Pinus pincea</i> Gordon
Fidzsi-szigetek	<i>Pinus chihuahuana</i> Engelm.
Finnország	<i>Pinus greggii</i> Engelm.
Franciaország	<i>Pinus culminicola</i> Andr. y Beam.
Fülöp-szigetek	<i>Pinus engelmannii</i> Carr.
Gambia	<i>Pinus cooperi</i> Blanco
Mauritania	<i>Pinus patula</i> Schi. y Deppe
Gabon	<i>Pinus montezumae</i> Lamb.
Guatemala	<i>Pinus pseudostrobus</i> Lindl.
Guinea	<i>Pinus pseudostrobus</i> Lindl.
Ghána	<i>Pinus montezumae</i> Lamb.
Guinea Bissau	<i>Pinus contorta</i> subsp. <i>murrayana</i> Engelm.
Guam	<i>Pinus coulteri</i> D. Don
Görögország	<i>Pinus radiata</i> var. <i>binata</i> Lamm.
Honduras	<i>Pinus teocote</i> Schi. y Deppe
Haiti	<i>Pinus pseudostrobus</i> Lindl.
Magyarország	<i>Pinus michoacana</i> Mart.
Italia	<i>Pinus culminicola</i> Andr. y Beam.
India	<i>Pinus montezumae</i> Lamb.
Irország	<i>Pinus greggii</i> Engelm.
Indonézia	<i>Pinus ponderosa</i> Laws.
Izrael	<i>Pinus lambertiana</i> Douglas
Irán	<i>Pinus nelsonii</i> Shaw.
Salomon-szigetek	<i>Pinus cembroides</i> Zucc.
Japán	<i>Pinus cembroides</i>
Jordánia	<i>Pinus quadrifolia</i>
Jamaica	<i>Pinus jaliscana</i> Perez
Kenya	<i>Pinus hartwegii</i> Lindl.
Libéria	<i>Pinus herrerae</i> Mart.
Libia	<i>Pinus ponderosa</i> Laws.
Mozambik	<i>Pinus caxacana</i> Mirov
Mauritánia	<i>Pinus montezumae</i> Lamb.
Malézia	<i>Pinus rudis</i> Endl.
Mali	<i>Pinus reflexa</i> Engelm.
Madagaszkár	<i>Pinus cembroides</i> Zucc.

Malawi	<i>Pinus catarinae</i> Rob.-Pas.
Marokkó	<i>Pinus maximartinezii</i> Rzed.
Mauritius	<i>Pinus hartwegii</i> Lindl.
Mexiko	<i>Pinus maximartinezii</i> Rzed.
Norvégia	<i>Pinus rudis</i> Endl.
Uj-Zéland	<i>Pinus arizonica</i> Engelm.
Namibia	<i>Pinus maximinoi</i> Moore
Nigéria	<i>Pinus patula</i> Schi. y Deppe
Nicaragua	<i>Pinus patula</i> Schi. y Deppe
Nepál	<i>Pinus edulis</i> Engelm.
Uj-Kaledónia	<i>Pinus combroides</i> Zucc.
Pakisztán	<i>Pinus ponderosa</i> Laws.
Longyelország	<i>Pinus michoacana</i> Mart.
Puerto Rico	<i>Pinus radiata</i> var. <i>binata</i> Lemm.
Panama	<i>Pinus arizonica</i> Engelm.
Paraguay	<i>Pinus pseudostrobus</i> Lindl.
Peru	<i>Pinus engelmannii</i> Carr.
Portugália	<i>Pinus lambertiana</i> Douglas
Németalföld	<i>Pinus oaxacana</i> Mirov
Pápua Uj-Guinea	<i>Pinus culminicola</i> Andr. y Beem.
Kina	<i>Pinus combroides</i> var. <i>lagunae</i> Rob.-Pas.
NDK	<i>Pinus herrerae</i> Mart.
NSZK	<i>Pinus combroides</i> Zucc.
Egyesült Királyság	<i>Pinus montezumae</i> Lamb.
Románia	<i>Pinus rudis</i> Endl.
Kongói NK	<i>Pinus pseudostrobus</i> Lindl.
Középfrikai Köztársaság	<i>Pinus contorta</i> subsp. <i>murrayana</i> Engelm.
Dominikai Köz- társaság	<i>Pinus leiophylla</i> Schi. y Deppe
Jemeni Arab Köztársaság	<i>Pinus maximartinezii</i> Rzed.
Szíria	<i>Pinus monophylla</i> Torr. y From.
Szudán	<i>Pinus discolor</i> Bai. y Hawk.
Szomália	<i>Pinus patula</i> Schi. y Deppe
Szenegál	<i>Pinus ayacahuite</i> var. <i>veitchii</i> Shaw.

Santa Lucia	<i>Pinus durangensis</i> Mart.
Sierra Leona	<i>Pinus cooperi</i> Blanco
Mozambik	<i>Pinus coulteri</i> D.Don.
Sao Tomé és Principe	<i>Pinus attenuata</i> Lamm.
Svédország	<i>Pinus rudis</i> Endl.
Sri Lanka	<i>Pinus greggii</i> Engelm.
Szváziföld	<i>Pinus combroides</i> Zucc.
Svájc	<i>Pinus johannis</i> Robert
Tailandia	<i>Pinus culminicola</i> Andr. y Beam.
Norvégia	<i>Pinus maximartinezii</i> Rzcd.
Törökország	<i>Pinus ayacahuite</i> Ehr.
Tunézia	<i>Pinus ayacahuite</i> var. <i>voitchii</i> Shaw.
Tanzánia	<i>Pinus ayacahuite</i> var. <i>brachyptera</i> Shaw.
Uruguay	<i>Pinus ayacahuite</i> var. <i>voitchii</i> Shaw.
Uganda	<i>Pinus ayacahuite</i> Ehr.
Szovjetunió	<i>Pinus ayacahuite</i> Ehr.
Venezuela	<i>Pinus occarpa</i> var. <i>echoterense</i> Mart.
Jugoszlávia	<i>Pinus chiapensis</i> Andr.
Zaire	<i>Pinus felxilis</i> James
Zimbabwe	<i>Pinus occarpa</i> Schiede
Zambia	<i>Pinus greggii</i> Engelm.

1851

1866

Az ábrák feliratainak magyar fordítása

1. ábra:

Étoile = Csillag; Nuage / Felhő; Le vent = A szél;
Jour = Nap; /Soleil/ = /Napfény/; Pene de pin =
Fenyőtoboz; Conduits cellulaires = "Sejtvezetők";
Aiguilles de pin = Fenyőtűk; L'homme ≠ Az ember;
Graine = Mag; Bois = Fa; Racines = Gyökerek.

2. ábra:

Arbre national = Nemzeti fa; Cône masculin = Him-
nenü kup; Allégorie forestière II. = II. erdészeti
allegória; Racines = Gyökerek.

3. ábra:

Zone tempérée = Mérsékelt égövű erdőzóna; Cône
féminin = Nőnemü kup; Allégorie forestière II. =
II. erdészeti allegória; Bractée = Fedőlevél;
Coupe du tronc = A törzs metszete; Anneaux = Év-
gyűrűk; Racine = Gyökér.

4. ábra:

Zone aride = Száraz égöv; Cône masculin = Himne-
nű kup; Cône féminin = Nőnemü kup; Allégorie
Forestière II. = II. erdészeti allegória; Cac-
tacées = Kaktuszfélék; Racines = Gyökerek.

5. ábra:

Zone tropicale = Trópusi égöv; Cône féminin = Nő-
nemü kup; Feuille large = Széles levél; Allégorie
Forestière II. = II. erdészeti allegória; Sapo-
tier = Szapotilfa; Racines de contrefort = Tá-
masztó gyökerek; Racines de mangrove = Mangrove
gyökerek; Racines = Gyökerek.

Fordította: Hajók Gyula

COOPERATIVA
DE ESCULTORES
NAHUI OLLIN
TIEMPO CUARTO

1. ábra

ESTRELLA • STAR • ÉTOILE

NUBE • CLOUD • NUAGE

DIA • DAY • JOUR
(SOL) (SUN) (SOLEIL)

EL VIENTO
• THE WIND
• LE VENT

CONDUCTOS • CELLULAR
CELULARES TUBES

• CONDUITS
CELLULAIRES

• PINE
CONE
• POME DE PIN

CONO
DEL PINO

• PINE
NEEDLES
• AIGUILLES DE PIN

HOJAS
DEL PINO

EL HOMBRE • THE MAN

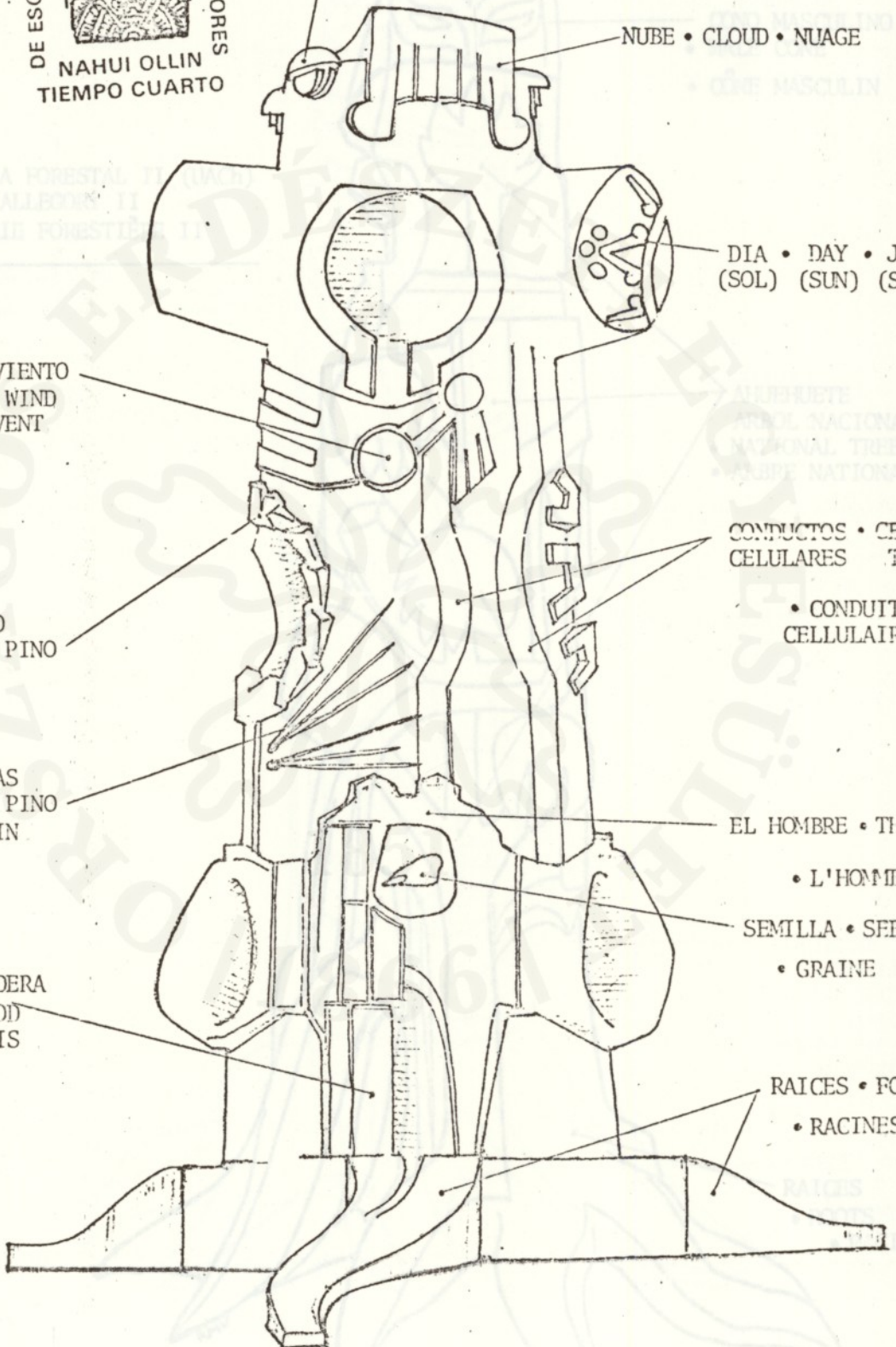
• L'HOMME

SEMILLA • SEED

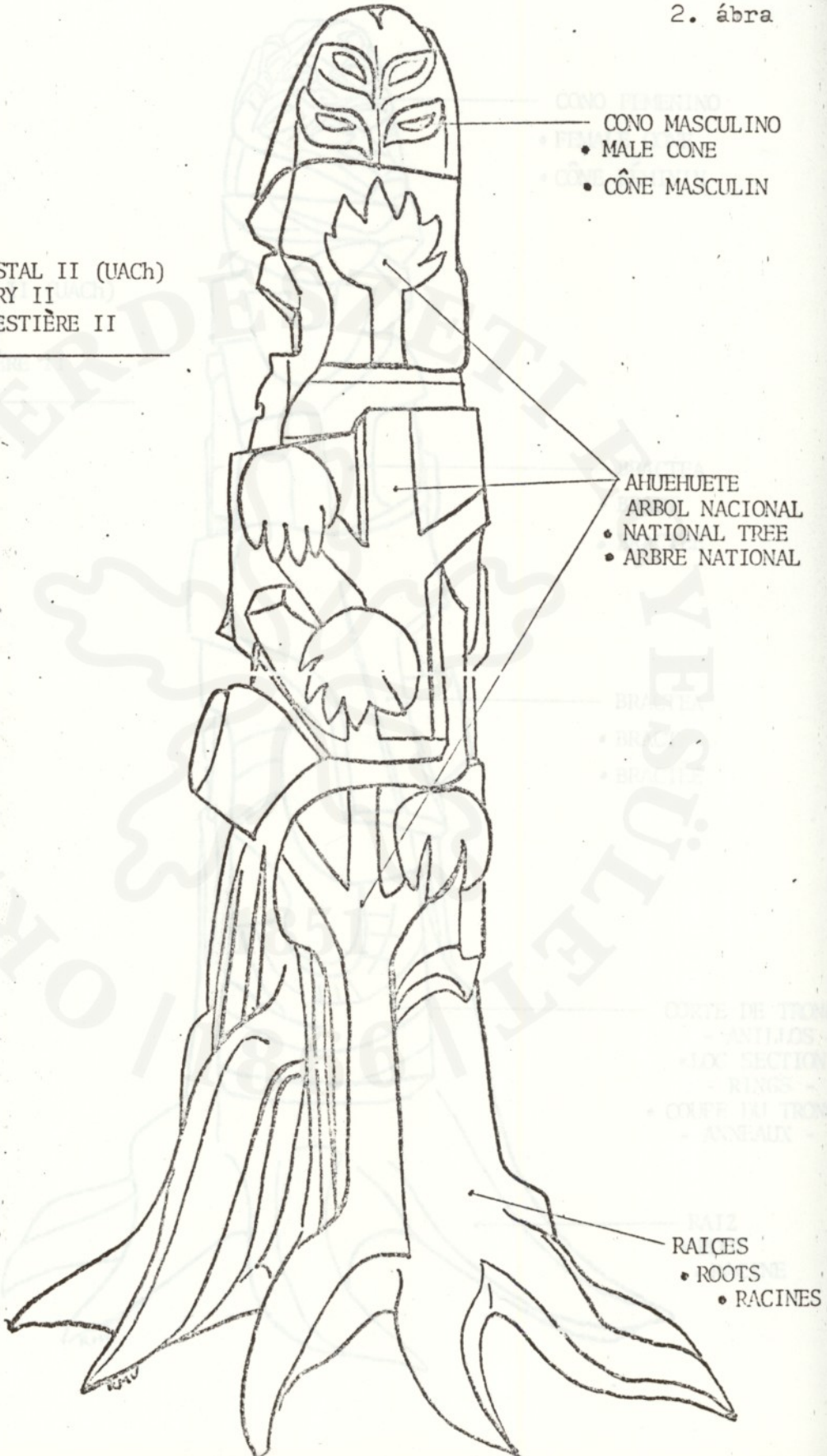
• GRAINE

MADERA
• WOOD
• BOIS

RAICES • FOOTS
• RACINES

ALEGORIA FORESTAL II (UCh)
• FOREST ALLEGORY II
• ALLÉGORIE FORESTIÈRE II

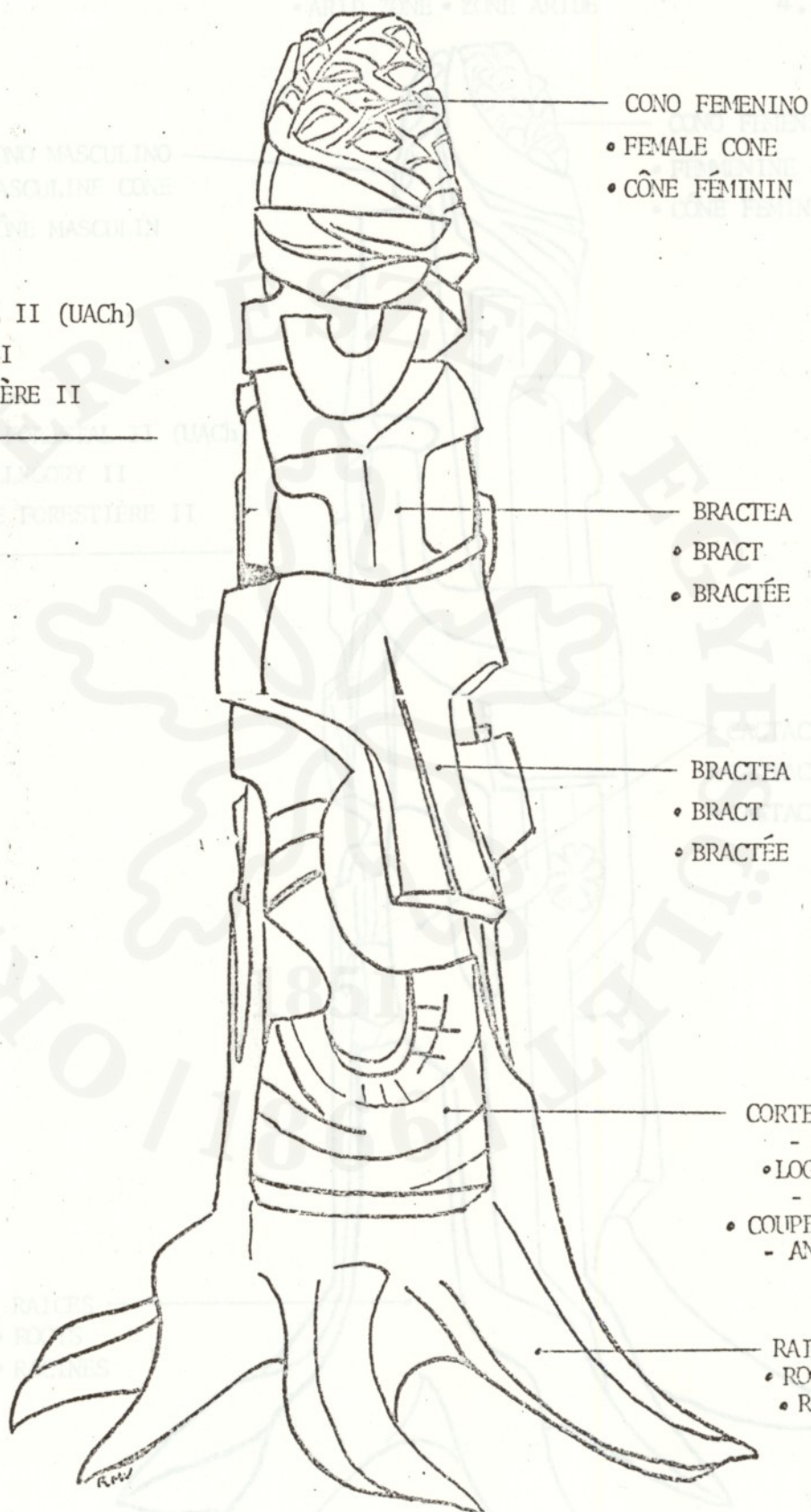
VISTA ZONA TEMPLADA

• TEMPERATE FORESTS ZONE • ZONE TEMPÉRÉ

3. ábra

ALEGORIA FORESTAL II (UACH)

- FOREST ALLEGORY II
- ALLÉGORIE FORESTIÈRE II

VISTA ZONA ARIDA
• ARID ZONE • ZONE ARIDE

4. ábra

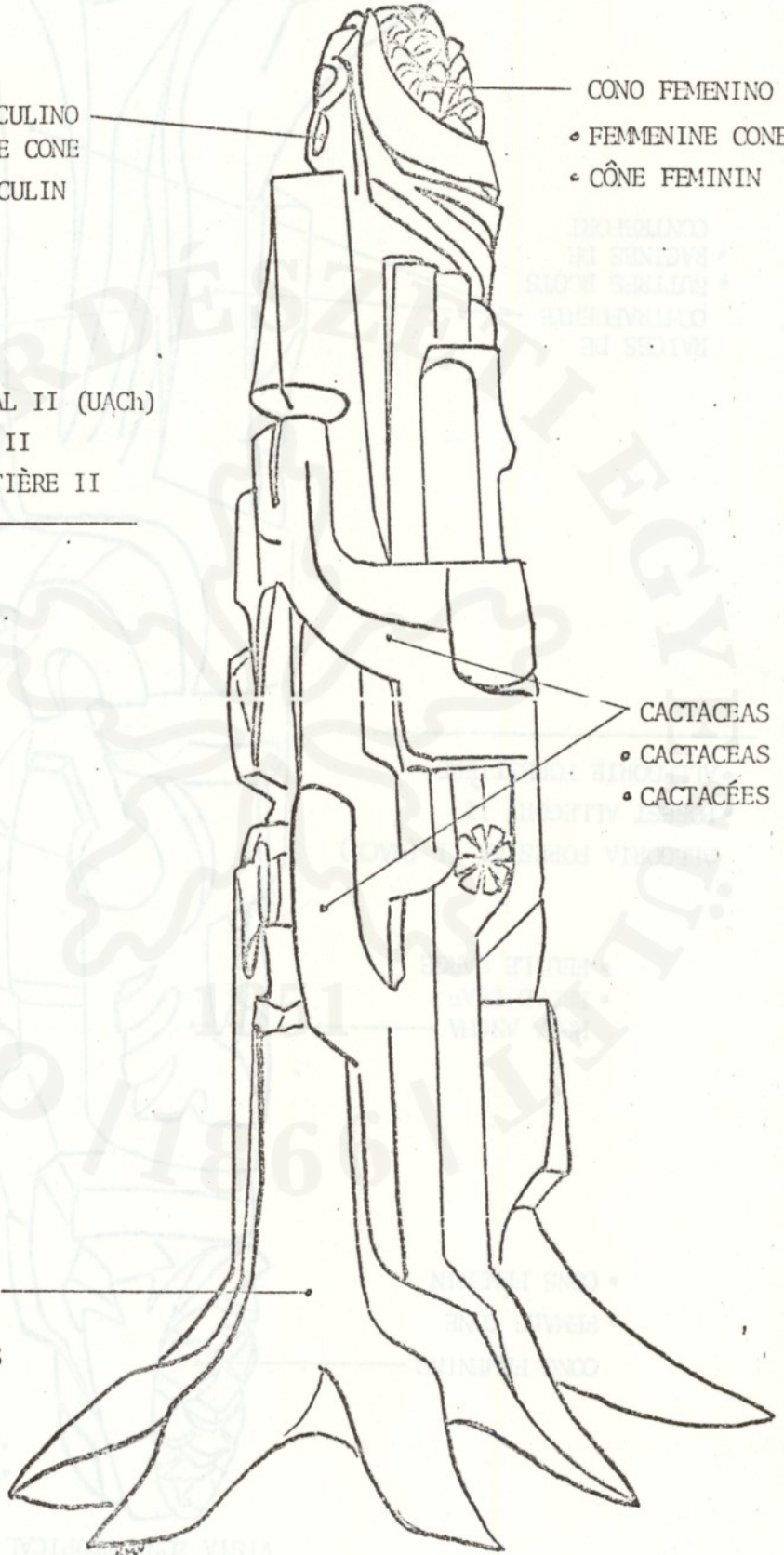
CONO MASCULINO
• MASCULINE CONE
• CÔNE MASCULIN

CONO FEMENINO
• FEMENINE CONE
• CÔNE FEMININ

ALEGORIA FORESTAL II (UACH)
• FOREST ALLEGORY II
• ALLÉGORIE FORESTIÈRE II

CACTACEAS
• CACTACEAS
• CACTACÉES

RAICES
• ROOTS
• RACINES

- TROPICAL ZONE
- ZONE TROPICALE

CONO FEMENINO

- FEMALE CONE
- CONE FÉMININ

HOJA ANCHA

- BROAD LEAF
- FEUILLE LARGE

ALEGORIA FORESTAL II (UACH)

- FOREST ALLEGORY II
- ALLÉGORIE FORESTIÈRE

ZAPOTE

- ZAPOTE TREE
- SAPOTIER

RAICES DE CONTRAFUERTE

- BUTTRES ROOTS
- RACINES DE CONTREFORT

RAICES DE MANGLAR

- MANGROVE ROOTS
- RACINES DE MANGROVE

RAICES

- ROOTS
- RACINES

A világhonfresszus általános következtetése
és ajánlása

I. Technikai Bizottság

Az I. Technikai Bizottság a IX. Erdészeti Világhonfresszus keretében az "Irányvonalak és innovációk az erdőkészletek kezelésében" című témában dolgozott.

A 4 napos intenzív munka során a következő 7 témát értékeltek és vitatták:

1. Az erdőkészletek és vadállomány kezelése, rendezése, fenntartása és védelme.
2. Az erdészeti tevékenység szerepe az elsivatósodás elleni harcban.
3. Erdőtelepítés.
4. Erdészeti génkészletek.
5. Az erdészeti erőforrások védelmi funkciója és ökológiai szerepe.
6. A fejlődés hatása az erdőre.
7. Az erdőkészletek értékelése és folyamatos ellenőrzése.

Ezen témák elonzására, 27 altémában 7 alap és 51 speciális dokumentumot terjesztettek be.

A font említett témák általános ajánlása:

1. A nemzetközi együttműködést és dokumentációs csereét szükséges növelni a következő kérdésekben: a gazdálkodási rendszerekben, az erdőtűz elleni védelemben, a gazdasági értékkel rendelkező fák és cserejők alkalmazásában arid zónákban, valamint az új erdőbecslési technológiák átvételében és az erdőkészletek állandó ellenőrzésében.

2. Szükségszerű növelni a kutatást és technológiai ismeretek átadását, mint a mezőgazdasági fejlődés egyik értékes lehetőségét, különösen az erdőgaz-

dálkodás terén, az agrárrendészeti rendszerekben, az erdőpusztulásokban és az erdőbetegségekben, továbbá a genetikai fejlődésben és a vizgyűjtő területek gazdálkodási modelljeiben.

3. Általánosan elismert a szükségsszerűsége a technikuskok és munkások képzésének, minden szinten, különösen az erdők és ültetvények kezelésében, valamint az erdőtűzek megelőzésében és leküzdésében.

4. Világos, hogy az anyagi támogatás hiánya elmaradást eredményez a jövedelmezőbb és a mezőgazdasági környezetre nagyobb hatással levő művelési és gazdálkodási megoldások bevezetésében.

5. Elsősorban a politikai és a határozathozói szintek hatóságainak érdeklődését kell felkelteni, ill. növelni a megfelelő erdőkezelési technikák kialakításában és alkalmazásában, rá kell irányítani figyelmüket az erdőirtások és a környezetszennyezés negatív hatásaira, valamint az erdők fontos szerepére a fejlődésben.

6. Az erdei erőforrások fenntartásában létfontosságú az erdősítések nemzeti programjainak a növelése, valamint a lakosság aktív részvétele a fakitermelésben, az erdővédelemben, valamint a vadállomány és a nemzeti parkok kezelésében.

7. Tudottá vált, hogy az erdőszettet többé nem lehet már elszigetelten szemlőlni, csak a sokoldalú hasznosítás összefüggésében és a mezőgazdasági és állattartási tevékenységgel kapcsolatban.

A hét munkacsoport által meghatározott néhány alapszempont és ajánlás a következő volt.

1. Téma: Az erdőközvetek és a vadállomány kezelése, rendezése, fenntartása és védelme

Az erdőművelésben és az erdőgazdálkodásban mindentől előnyben kell részesíteni a gazdasági hasznosságot, az ökológiai stabilitást és társadalmi igények kielégítését, valamint az erdőszeti beruházások megfe-

lelő egyensúly felő terelését, továbbá a természetes felújítás alkalmazását, végül bátorítani kell a mezőgazdasági népesség aktív közreműködését. Az erdővédelmi programokkal kapcsolatosan, szélesíteni kell az interdiszciplináris technikai támogatást csakugy, mint a technológiai biológiai kontrollt. A kárak és betegségek fakereskedelem útján való elterjesztésének megakadályozására rendszabályokat kell hozni, és növelni kell a védelemben a mezőgazdasági részvételt. A vadon élő állatvilág és a nemzeti parkok fenntartásával kapcsolatban nagyon fontos, hogy megismerjük valódi társadalmi-gazdasági hasznukat, ökológiai egyensúlyukat, valamint a környezettel való kapcsolatukat.

2. Téma: Erdészeti tevékenység szerepe az elsivatagosodás elleni harcban

Az elsivatagosodás elleni harcban az erdészetnek figyelembe kell venni a kombinált termelési rendszerekkel kapcsolatos elenzéseket és tapasztalatokat, csakugy, mint olyan fajok szelektálását és nemesítését, melyek az arid területeken nagyobb hozamot adnak, és amelyek elviselik az aszályt. Az alkalmazott gazdaságpolitika és a társadalmi-gazdasági intézkedések épüljenek integrált és multidiszciplináris irányításra, beleértve a mezőgazdasági közösségek bevonását is.

3. Téma: Erdőtelepítés

A széles körű javak és szolgáltatások, melyeket az erdőtelepítésekkel el lehet érni, és az a tény, hogy a kiirtott és újra betelepített területek közötti egyensúly helyreállítása az erdészeti erőforrások növelése érdekében a világtól nagy erőfeszítést követel, feltétlenül növelni kell az ipari, a mező-, erdő- és legelőgazdasági, valamint védelmi célú erdőtelepítéseket. Létesítésük során új technikai, tudományos és tervezési mechanizmusokat kell alkalmazni, ésszerű és megvalósítható célokra törekedni, amelyek figyelembe

veszik a megfelelő fajok szelekcióját és az elviselhető költségeket. Az erdőtelepítési tevékenységgel párhuzamosan a természetes ökoszisztémák fenntartását is szem előtt kell tartani.

4. Téma: Erdészeti génkészletek

Az erdészeti génkészletek a világ számos részén erősen megzavarták, szegényebbé tették. Számos tanulmány készült a fenyegetett és veszélyeztetett fajokról. A bizottság javasolja a különböző országoknak: indítsanak a természetes előfordulási helyeken /in situ/ és azokon kívül dinamikus génmegőrzési programokat; az üzentervek írják elő a genetikai készletek fenntartását is; végezzenek bioszisztématicai és populáció genetikai vizsgálatokat; tegyenek ezenfelül nagy erőfeszítéseket azért, hogy a közvélemény ébredjen tudatára a génkészletek jelen és jövőbeni fontosságának.

5. Téma: Az erdészeti erőforrások védelmi funkciója és ökológiai szerepe

A vizgyűjtő területeken folyó gazdálkodásban javasolja a bizottság matematikai modellek kialakítását és alkalmazását, ami különösen a trópusi területeken lehetővé teszi, hogy megfelelő információkhoz jussanak, továbbá az optimális és interdiszciplináris megközelítést, valamint a hagyományos technológiákkal kapcsolatos ismeretanyag bővítését.

A számos előnyre való tekintettel, amelyet a fák nyújtanak a városoknak, bátorítani kell az olyan városfásítási kutatásokat, melyek számításba veszik a természetes környezetet és a levegőszennyezés mértékét, és előnyben részesítik az őshonos fafajokat.

6. Téma: A fejlődés hatása az erdőkre.

Tekintettel az erdőirtás folyamatára, különös hangsúlyt helyeztek az erdők gyors degradálódására a világon. Az erdőirtás hosszú- és rövidtávú negatív hatásait az elsivatagosodással kapcsolatban tudatossá

kell tenni a politikai szinteken és ezt a folyamatot, különösen a trópusekon szükséges mennyiségileg kimutatni.

A levegőszennyezés hatásaival kapcsolatosan kihangsúlyozták, hogy azonnali cselekvés szükséges, függetlenül az e témákban folytatott kutatás helyzetétől. Alapvetően fontos nemzetközi egyezmények kötése, különösen Európában, hogy határozott időn belül fokozatosan csökkentsék a szennyezést.

7. Téma: az erdőkészletek értékelése és folyamatos ellenőrzése

Kihangsúlyozták, hogy integrált, hatékony és pontos leltározás szükséges elérhető áron. Felhívták a figyelmet arra is, hogy szükséges - a tervezés és döntéshozatal érdekében - az erőforrások folyamatos ellenőrzése /monitoring/. Nemzeti és nemzetközi erőfeszítést javasoltak az új technológiák átvételének a támogatására, az ismeretanyag és tapasztalatok cseréjének megkönnyítésére. Ajánlották, hogy a nemzeti kormányok az erdészeti tervek végrehajtására hatékony szervezeteket hozzanak létre a szükséges alaptőkével.

II. Technikai Bizottság: Irányvonalak és innovációk a termelésben és termelékenységben

A/ A II. Technikai Bizottság hat témával foglalkozott:

1. Infrastruktúra és nyersanyagellátás
2. A termelés szintjei, a megfelelő technológia és az erdészeti ipar integrációja
3. Fa-energia: energia termelés erdei biomasszából
4. A szükséglet növekedése, az erdészeti termékek kereskedelme
5. A termelés szervezése
6. Az erdészeti ágazat fejlesztésének finanszírozása

Az ülészak során két alapokmányt és negyven speciális előadást mutattak be.

B/ Általános ajánlások

A fő ajánlások aláhúzták a szakmai képzés és a kutatás fontosságát a különböző területeken, és a kutatási eredmények terjesztését a párhuzamos munkák elkerülése végett. Az ilyen információkat a nemzetközi szervezeteknek kell összegyűjteni és elterjeszteni.

Ezenfelül kihangsúlyozták, hogy a termelésben alkalmazott technológiákat a helyi körülmények függvényében kell átvenni, és kiválasztásukkor figyelni kell venni az adott gazdasági és társadalmi helyzetet.

Erősen kiemelték, hogy az erdős övezetekben élő lakosságot vonják be az ipari tervezésbe, hogy az ipari tevékenységből maximálisan hasznot húzhasson.

Ugyanakkor figyelmeztettek arra, hogy ha csak az ipar érdekeit veszik számításba, az erdészeti vállalatok kizsákmányolják a mezőgazdasági népességet.

Az erdőkészletek hasznosítására alapozott ipar-
nak nemcsak a fatermőket kell figyelni, hanem minden egyéb terméket, amiből számottevő jövedelem nyerhető még akkor is, ha kis mennyiségben fordul elő, de értékesíthető.

C/ Speciális ajánlások

Kiemelték a szoros kölcsönös kapcsolat fontosságát az erdőgazdálkodás, a tervezés és az ipar nyersanyag ellátása között, ami az erdőgazdaság, a fakitermelés és az ipar integrációjához vezethet. Egy faipari terv értékelésében aláhúzták, hogy minden olyan vonatkozásban, amely a terv életképességére kihatással lehet, alaposan tanulmányozni kell a helyi adottságokat finansiális, társadalmi és politikai szempontból egyaránt, azok kapcsolatát az infrastruktúra fejlődésével, alaposan felbecsülni az ügztönzök szük-

ségességét és alkalmazhatóságukat. Továbbá kiemelték jó metodika kiválasztásának a fontosságát az erdőipar típusa meghatározásához és eldöntéséhez, szánításba véve a különböző helyi viszonyokat, amelyek hatással lehetnek megfelelő típus kiválasztásában.

A faalapu energiával kapcsolatban felhívták a figyelmet az energiatermelésben az állami és magánszektor közötti együttműködés szükségességére, ezáltal a faalapu energia az állami energiapolitika részévé válik. Továbbá, kiemelték a rendelkezésre álló tűzifa és faszén, mint házi tüzelőanyag hatékonyabb felhasználását, például az egyszerű kályhák jobb konstrukciójával. Hangsúlyozták a faipari hulladékok elektronos energianyerési felhasználásának lehetőségét is. A többlet energiát, amelyet a fűrészüzeni hulladékokból nyerhetnek, szétoszthatják a mezőgazdasági közösségekben, vagy integrált üzemekben az enyvezett lemez gyártásban.

Hangsúlyozták a versenyképesebb és hatékonyabb termelési rendszerek fontosságát a fejlődő országok számára, valamint a rugalmasabb alkalmazkodást a változó kereslethez és kínálatához mind a hazai, mind a külkereskedelemben. A védővámrendszert nem vették számításba, mivel az rendszerint az ipari működés gazdasági eredménytelenségéhez vezet. Állami bürokratikus adókvetések nélkülözendők a faipari vállalatok versenyképességének ösztönzése céljából, ami szélesebb perspektívát kíván, amely nemcsak a technikai és biológiai szempontokat veszi figyelembe, hanem a társadalmi, gazdasági, politikai és intézményes vonatkozásokat is. Javasolták a mezőgazdasági szervezetek képviselőinek meghívását az erdőszeti konferenciákra, hogy megkönnyítsék a párbeszédet az erdészekkel.

Végezetül a termelés anyagi támogatásával kapcsolatban kiemelték az erdőtelepítési tervek vissza-

fizetési ideje kinyújtásának a szükségességét, noha felismerték az ebben rejlő problémákat is.

Azt is kiemelték, hogy célszerű a beruházások előtt a terveket értékelni és megállapítani elsőbbségüket, annak érdekében, hogy elkerüljék a tervek elsőbbségének jogi vizsgálatát a pénzügyi szervek által, valamint a pénzügyi források pazarló felhasználását.

III. Technikai Bizottság: Új irányvonalak és innovációk az intézményekben és a mezőgazdasági fejlődésben

A bizottság két csoportot foglalt magába: erdészeti intézmények, ill. társadalmi részvétel az erdészeti termelésben.

Az első csoport a következő témákat vitatta meg:

- Erdészeti tudomány, technológia és kutatás.
- Erdészeti oktatás.
- Erdészeti adminisztráció és
- Erdészetpolitika és törvényhozás.

A második csoport a következő témákat elemezte:

- A mezőgazdasági lakosság részvétele az erdészeti tevékenységben.
- Az erdészeti termelésben való részvétel modelljei /esettanulmányok, stb./
- A mezőgazdasági fejlődés diagnosztikája és irányai

Összesen 9 alapidokumentumot és 53 speciális anyagot nyújtottak be a FAO ill. 35 ország szakemberei és küldöttei.

1. Téma: Erdészeti politika és törvényhozás

Elismerték a különböző országok által az utóbbi években tett erőfeszítéseket új erdészetpolitika felvázolásában, a hagyományos célok módosításában és kiszélesítésében, különösképpen azokat, melyek az erdő-

vagyonok társadalom integrált fejlődéséhez való fokozottabb hozzájárulását eredményezték. Habár ezt a koncepciót napról napra egyre inkább elfogadják, mégis szükséges állandóan napirenden tartani nemcsak a tervezetkészítés szintjén, hanem az új erdészetpolitika végrehajtására és ellenőrzésére szolgáló eszközök és erőforrások szintjén is.

Ebben az értelemben, hogy elősegítsék a javasolt változásokat, a következőket ajánlották:

1. Az erdészeti politikának irányvonalként kell szolgálnia nemcsak az általános erdészeti irányítás számára, hanem az erdészeti szektorhoz kapcsolódó valamennyi országos, táji és helyi intézmény számára is.

2. Az erdészeti politikának különös figyelmet kell szentelnie az erdészeti erőforrások szerepére, melyek a mezőgazdaság és állattenyésztés fejlődésében, a mezőgazdasági közösségek napi szükségleteinek kielégítésében, valamint a társadalmi jólét növelésében és a környezet jobbá tételében játszanak szerepet.

3. Az erdészeti politikának hatni kell az erdészeti ismeretek oktatására és a kultúra fejlődésére.

4. Az erdészeti törvényhozásnak az erdészetpolitika eszközévé kell válnia, rugalmas keretként működve a különféle területek és társadalmi-gazdasági feltételek közötti alkalmazás során, összhangban más törvényekkel és szabályozókkal.

5. Javasolták a nemzetközi erdészeti jog témában multilaterális konferencia összehívását, hogy értékelje az időszerűségét és lehetőségét egy nemzetközi erdészeti egyezmény aláírásának.

2. Téma: Erdészeti irányítás

Az erdészeti szektor változó igényei nagy és új felelősséget helyeztek az állami erdészeti irányításra. Az állami erdészeti irányításnak folytatnia kell a vezetés gyakorlatát és felelősnek kell lennie az erdészeti szektoron belüli tervezésért és szabályozásért.

zásért. Ennek érdekében olyan irányítási struktúrákat kell létrehozni, melyek jobban alkalmazhatók a stratégiai kidolgozása, megvalósítása során, a végrehajtásban pedig a társadalmi és ökológiai célokat a termelési célokhoz kapcsolva érvényesítik.

Az irányítási struktúra és a tervezési rendszer változását kívánja az erdészeti szektor irányításában a felelősség decentralizálásának és szétszórtságának széles körben kialakult folyamata is. Az erdészeti irányításnak manapság gyakran foglalkoznia kell az állami erdészeti szektor szervezetein túl, olyan rokon szektorok intézményeivel, államközi, magán és alapítványi szervezetekkel, melyek erdészeti tevékenységet folytatnak.

Változó kötelezettségei szerint az erdészeti irányításnak ehhez is biztosítani kell a megfelelő személyi és szakmai ellátást. Az erdészeti irányításban ezért a multidiszciplináris megközelítés érdekében új diszciplinákat kell felvenni. A meglévő szakemberállomány számára biztosítani kell a szakmai szintentartás és továbbképzés lehetőségét. Szoros kapcsolatot kell kialakítani az erdészeti oktatással és a vidéki továbbképző intézetekkel, biztosítva őket arról, hogy munkájuk hozzájárul az emberi erőforrások fejlődéséhez.

3. Téma: Erdészeti tudomány, technológia és kutatás

A fejlődés támogatása és előmozdítása érdekében azokon a területeken, ahol új ismeretanyag szükséges, előtérbe kell helyezni az erdészetre és az erdészeti termékekre vonatkozó kutatásokat. A kutatási eredmények szélesebb körű terjesztését fejleszteni kell.

A kutatásra különösen nagy szükség van a fejlődő országokban. Az egyes országok és a nemzetközi segítyt nyújtó szervek az olyan kutatásoknak biztosítanak prioritást, melyek kielégítik kutatási igényeiket

és megoldják ezen országok szociális, ökológiai és ökonómiai problémáit.

A kevés kutatási erőforrás és felszerelés hatékonyabb felhasználása érdekében a különböző országokban a kutatások egységes hálózatát kell kialakítani. Kutatók és műszaki szakemberek továbbképzése útján bővíteni kell a kulcsintézetek kapacitását. Az erdészeti kutatásokkal foglalkozókat megfelelően kell díjazni és perspektívát kell biztosítani számukra, hogy az intézetek meg tudják tartani a kutatómunkára alkalmas szakembereket.

Javasolták, hogy globális rendszert alakítsanak ki az erdészeti kutatás és az erdei termékek kutatása prioritásaira, valamint az eredmények ellenőrzésére és értékelésére, annak érdekében, hogy a kutatási erőket a legfontosabb kérdésekre összpontosítsák és meggyorsítsák az eredmények elterjesztését.

Az erdészeti kutatásoknak jobban ki kell aknáznia az ismeretanyagban, technológiában és felszerelésekben elért új eredményeket, mint ahogy például tapasztalható a computer-technológia területén.

4. Téma: Erdészeti oktatás

Moha az erdészeti szakmában az utóbbi időkben a különböző szakképzettség egyensúlyának szükségessége egyre nyilvánvalóbb, kevesek tettek ez idáig annak érdekében, hogy az erdészeti oktatást és képzést a megváltozott igényekhez igazítsák. Az erdészek többsége nem rendelkezik annak feltételeivel, hogy az erdő- és mezőgazdaság kölcsönhatásaival foglalkozzék, vagy a vidéki lakosságot az erdészet hasznaihoz hozzásegítse.

Sürgősen szükséges, különösen a fejlődő országokban, hogy átdolgozzák és korszerűsítsék az erdészeti tananyagot, annak érdekében, hogy az erdészetek ellássák a meglévő és folyamatosan felmerülő új kötelezettségek ellátásához szükséges ismeretanyaggal.

Nyilvánvaló a különböző oktatási szintek és az erdészeti gyakorlat közötti egyensúlyhiány növekedése, nem fordítanak elegendő figyelmet a közép- és alacsonyabb szintű oktatás erősítésére, és még kevesebbet az erdei munkásképzésre.

A technikai és szakmai képzés lehetőségeit és minőségét számottevő mértékben ki kell terjeszteni és javítani. Az erdészek megfigyelhető urbanizálódási trendjének megfékezése érdekében több hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatásra, a terepi munkára, az iskolai képzésre.

Az erdészeti oktatás nem korlátozódhat csupán az erdészképzésre. Több figyelmet kell fordítani arra, hogy az erdészeti ismeretanyag a mezőgazdaság és más kapcsolódó diszciplinák számára is hozzáférhető legyen. Mindenek felett elérhetővé kell tenni az erdészeti oktatást a vidéki emberek számára.

Elsősorban az igényeiknek és vágyaiknak megfelelő ismeretanyag elsajátításához kell lehetőséget teremteni. Ebben a törekvésben az iskolák erdészeti kurzusai játszanak fontos szerepet.

5. Téma: A mezőgazdasági fejlesztés diagnosztikája és irányai

Sok ország, köztük Mexikó is, a modernizációval és társadalmi igazságossággal egyesített, ésszerű változtatásokat kíván. Ez a változási folyamat időt igényel, valamint az erőforrások és a társadalmi erők összefogását követeli, hogy leküzdje a tehetetlenséget, szétbontja a régi sémák szerkezetét, melyek a vagyont és az ismeretanyagot csak kevesek kezébe összpontosították. Az erdészeti alszektorban az a tény, hogy az erdei erőforrásokat kizárólag a faipari nyersanyagforrásnak tartották, a regionális fejlődés korlátozásához, az erdőövezetek lakosságának csökkenéséhez és a környezet romlásához vezetett.

Ez a kongresszus különös hangsúlyt helyezett a vidéki lakosságra, mint az integrált mezőgazdaság-fejlesztés alanyaira és haszonélvezőire; bár ahogy azt sok küldött is kiemelte, nem elegendő a politikai akarat, még kevésbé az önkormányzati paraszti szervezetek létrehozására kiadott határozatok. A regionális szinteken - az állami szektor szerepét és befolyását a "területi hatások" - a politikai és stratégiai irányítás helye és módja határozza meg.

Egy példa Mexikóban található a "Quintana Roo erdészeti kísérleti terv" esetében. A paraszt trópusi erdők kitermelésében, az erőforrások regionális tervezésében való közvetlen részvétele révén nagyobb gazdasági előnyhöz jut, csakugy, mint több irányítási és önkormányzati lehetőséghez, ugyanakkor valódi szövöként szerepel az állami és magánszektorok között, amelyeknek ehhez igazodva módosítani kellett működésüket.

6. Téma: Mezőgazdasági lakosság részvétele az erdészeti tevékenységben és

7. Téma: Az erdészeti termelésben való részvétel modelljei

Nyilvánvaló, hogy az erdőirtással az erdőfelújítás nem tud lépést tartani, az erdők a tervezettnél nagyobb mértékben degradálódnak, és az elszigetelt vezetés erőfeszítései ezen folyamatot nem képesek megfékezni ill. jóra fordítani. Ugyanakkor az is elfogadott, hogy annak érdekében, hogy szembenézzünk ezzel a helyzettel, még több és valódi lakossági közreműködés szükséges.

Ilyenformán meg kell teremteni a feltételeket a mezőgazdasági népességben rejlő rendkívüli lehetőségek kiaknázására, ennek érdekében integrált erdészeti fejlesztési stratégiát dolgozzanak ki és valósítsanak meg. Néhány ország számottevő erőfeszítéseket tett ezen a téren, biztató eredményeket ért el.

Annak érdekében, hogy elhárítsák a civil társadalom - különösen a mezőgazdasági szektor közreműködésének az akadályait - ill. megszilárdítsák és tovább fokozzák az eddig elért eredményeket, a következőket javasolták:

1. Tegyük ténylegessé az erdészeti tevékenységben a paraszti közösségek határozathozói gyakorlatát a következők révén:

- A közösségi és nemzeti szervezetek létrehozásával és támogatásával.
- Teljes kormánytámogatással, politikai és jogi eszközökkel.
- Az erdészeti technikai szolgálat átszervezésével, hogy a parasztok segítségével és támogatásával megvalósítsák a mezőgazdasági közösségek és az erdészeti technikai személyzet integrációját.
- Az ismeretanyag, a felelősség és az erőforrások valódi átadásával a mezőgazdasági-erdészeti szektor számára, a fejlődés feltételeinek megteremtése mellett.
- Pénzügyi és hiteltámogatás nyújtásával egyszerű, gyorsított és célszerű formában.

2. Az asszonyok, földnélküli parasztok, munkanélküli fiatalok, stb. számára lehetőséget és kedvezményes belépést kell biztosítani a szektorba.

Szaktanácsadói és koordinációs mechanizmust kell létrehozni, állandó jelleggel a közösségi és lakossági erdészeti szervezetek, valamint az állami és nem állami intézmények között.

A változtatások végrehajtása nem könnyű, néha kellemetlen és bizonytalansággal tölt el bennünket, és ezért szükségszerűvé válik, hogy mindannyiunk segítőkészségét a változtatások igénylésében speciális intézkedésekké formáljuk át.

A tervezett változások folyamatában valamennyi ország, valamennyi szektor és minden szakember eltérő

rő érdekelttséggel, nézőponttal, tervekkel, eredményekkel és erőikkel rendelkezik. Új elképzelésekhez jutotunk, új távlatok nyíltak, ilyenformán úgy érezzük, integrálni tudjuk erőforrásainkat társadalmunk fejlesztése érdekében.

Végezetül javasoljuk, hogy a IX. Erdészeti Világkongresszus céljai és ajánlásai megvalósításához a béke védelmét, a népek önrendelkezésének szuverenitásának elismerését, a nemzetek közötti vitás kérdések rendezését, az Egyesült Nemzetek Szövetsége nemzetközi testületeinek támogatását, valamint az országok közötti együttműködést tekintve az egyetlen lehetséges utnak. A IX. Erdészeti Világkongresszus fő célját jelnondat tükrözi: "Az erdővagyon fokozódó szerepe a társadalom integrált fejlesztésében".

Fordította: Jereb Katalin

1851

1866

A Mexikói Nyilatkozat

Emlékeztetve arra, hogy az 1978-ban Indonéziában, Dzsakartában rendezett VIII. Erdészeti Világkongresszus felismerte, hogy az erdőnek a társadalom szolgálatában kell állnia és ráébresztett szerepére az élet minőségének javításában, különösen a Föld légszegényebb vidékein.

Emlékeztetve arra, hogy később az egész világra kiterjedő stratégiákat hagytak jóvá az agrárreformra, a mezőgazdaság fejlesztésére, valamint a természet és az energiaforrások megőrzésére vonatkozóan. Ezek lehetővé tették a társadalmi igényeknek, valamint az ember és az erdészeti erőforrások közötti kölcsönös összefüggéseknek a jobb megértését, valamint integrált megoldások alkalmazását a fejlődés érdekében.

Elismerve a FAO Tanácsának 86. ülésén jóváhagyott egyezményt, ajánlották, hogy a IX. Erdészeti Világkongresszus megkülönböztetett figyelmet fordítson az erdészeti erőforrások megfelelő megőrzésére és hasznosítására.

Figyelenbe véve, hogy a FAO Tanácsa által az erdők nemzetközi évének nyilvánította 1985. esztendő kivételes alkalom arra, hogy megvizsgáljuk a világ erdőgazdálkodásának legfontosabb kérdéseit.

Számon tartva a FAO VII. Bizottsága /a trópusi őserdők hasznosítása/ által jóváhagyott akcióprogramban foglaltakat.

Emlékeztetve arra, hogy az erdészeti szervezetek hozzájárulása a társadalom életéhez olyan különböző javakban és szolgáltatásokban jelenik meg, melyek hozzájárulnak a mezőgazdasági és az ipari fejlődéshez, valamint a környezet védelméhez és élelmezés biztonságához.

Figyelembe véve, hogy az emberiség jövője veszélyben van az erdei ökoszisztémák visszaszorulása és leromlása, genetikai elszegényedése és fajok eltűnése, valamint az éghajlat és a vízgazdálkodás romlása, a talajok kimerülése, a termőképesség csökkenése, továbbá az erőforrások rossz kihasználása és megújításának elmulasztása miatt.

Figyelembe véve a társadalmi nyomor és az ökológiai egyensúly felbomlása közötti szoros kapcsolatot, ami azt eredményezi, hogy a vidék lakosságának elmaradottsága, a megfelelő infrastruktúra hiánya, a technológiai elmaradás, az erdőgazdasági tevékenység alacsony termelékenységű és versenyképessége egyidőben oka és következménye az erdők elpusztulásának.

Elfogadva, hogy az erdészeti erőforrások degradálódásának meghatározó okai elsősorban a nem megfelelő intézményi, ipari és kereskedelmi struktúrák, melyek súlyosbítják a társadalmi-gazdasági helyzetet az erőforrások kárára.

Figyelembe véve, hogy a fejlődő országok nagy része függ az erdészeti erőforrástól, mint létfenntartásuk fő energiaforrásától, és hogy bizonyos országokban a népesség növekedése következtében a tüzfahiány minden nappal égetőbbé válik, amiből gazdasági, társadalmi és környezeti ellentmondások születnek.

Figyelembe véve az erdőirtás súlyos következményeit a szárazság és elsivatagosodás sújtotta vidékeken, melyek főként Afrikában érintik a lakosság élelmezési helyzetét és túlélését is.

Figyelembe véve azt a tényt, hogy bizonyos országokban - melyek száma egyre nő - az erdőket egyre inkább sújtják az erdei tüzek, a természeti csapások és a betegségek, valamint a légköri szennyeződések által okozott károk, melyek újabb csapások ri-

zikóját jelentik az élet minőségére és az emberi tevékenység bizonyos területeire, a mezőgazdálkodás, a táplálék és a víz minőségének a megőrzésére, a vadállomány és a halászati erőforrások védelmére.

Figyelembe véve, hogy a jelenlegi nemzetközi válság nyilvánvalóvá tette a különböző nemzetek közötti kölcsönös függést és nagy egyenlőtlenségeket, valamint a gazdasági és politikai tényezők hatását a természeti erőforrások megőrzésére és kihasználására.

Figyelembe véve, hogy az erdőgazdasági szektor az egyes országokban az adottságok és megoldások eltérő volta miatt gazdasági és társadalmi fejlődésük, erőforrásaik és szükségleteik prioritása függvényében különböző lehetőségeket kínál.

Elismerve, hogy amíg az iparosodott országok legnagyobb részében az erdészeti erőforrások a gazdasági növekedés és az életminőség javításának forrásai, addig sok fejlődő országban csupán rosszul kihasznált lehetőségek, bár olyan rendkívüli adottságok lehetnének, melyek alkalmasak a vidéki területek szociális-ökonómiai jólétének a javítására.

Bizonyos, hogy az erdőgazdálkodási tevékenység dinamizációját hozzájárulhat a vidéki közösségek fejlődéséhez olyan előnyökkel, melyek a közösségek összességére nézve is számottevőek.

Számolva a fára alapezott üzenek fejlődésének nagy perspektíváival, melyek kezdve a kicsi, családi vállalkozásoktól a nagy ipari komplexumokig sok a társadalom számára szükséges terméket állítanak elő.

Elismerve, hogy sokszor az erdészeti szektort eléggé "szektoriálisan" kezelik megosztva a döntéseket és stratégiákat, ami nehezíti az integrált tervezést.

Számolva a meg nem újítható természeti erőforrások gyorsuló ütemű kimerülésével és megújítható, különösen erdészeti erőforrásokkal történő helyettesi-

tésüknek lehetőségével.

Az elmúlt évek kedvezőtlen nemzetközi gazdasági helyzetét figyelembe véve, nem elégségesek az erdészeti erőforrások fejlesztésére és védelmére szánt eszközök.

Figyelembe véve, hogy a kutatásnak juttatott erőforrások elégtelenek ahhoz, hogy megfeleljenek azoknak a technológiai és tudományos kihívásoknak, melyek a szektor új dimenzióiból és felelősségéből származnak.

Mindezeket szem előtt tartva a kongresszus kinyilatkoztatja,

hogy új erdészeti politika és stratégia alkalmazása érdekében a következő direktívákat és alapelveket kell elfogadni:

A világbéke, a gazdasági növekedés, a szociális jólét, a környezet minőségének a megőrzése és az országok közötti jó kapcsolatok váljanak az igazságos, helyes és ésszerű fejlődés alapjává.

Az erdőgazdasági szektornak részt kell vennie a nemzetek integrált fejlődésében, és elő kell segítenie a vidéki és városi közösségek jólétét valorizálva ennek érdekében minden lehetőségét a termelés, a védelem és a szociális kérdések vonatkozásában.

Olyan politikát kell meghatározni és stratégiát alkalmazni, mely a társadalom minden tagjának felelősségén és együttes részvételén alapszik.

A fejlődés főszereplője és kedvezményezettje az emberi lét legyen, különös tekintettel az erdőszült területek lakosságának a fejlődésére.

A világ fejlődése olyan új megközelítést igényel az erdészeti erőforrások és a társadalom közötti viszonyokra vonatkozóan, mely az új erdészeti

stratégia kiváltotta technikai, társadalmi, gazdasági és politikai változások világosabb értelmezése segítségével összhangot teremt az emberi lét és természeti környezete között.

Intézkedni kell, hogy sürgősen javítsanak a kapcsolatok rendszerén egyrészt az erdészeti szektor, másrészt a politikai fórumok, hatóságok, pénzügyi intézmények, más szektorok és általában a társadalom között.

Bizalmat és kezdeményezési lehetőséget kell adni a lakosságnak, hogy együttműködésre mozgósítsuk és fejlesszük a helyi humán erőforrásokat. Azért, hogy biztosítani tudjuk a vezetés központi és regionális fórumai, valamint a magánintézmények és a társadalmi szervezetek között a munkák megfelelő koordinációját, szükség szerint tökéletesíteni kell, vagy átalakítani a törvényes és intézményi kereteket.

Elengedhetetlenül szükséges - különösen a fejlődő országokban - hogy az erdészeti erőforrások jövedelmező, s a vidék lakosságának megtérülő opciót alkossanak és megfeleljenek a szükségleteknek. E célból fel kell lendíteni a már meglévő szervezetek munkáját, megtartva eredeti irányításukat, beléjük olvasztva mint tényleges tényezőt az erdészeti tevékenységet, s ezek úgy tevékenykedjenek, mint a társadalom, a kormányzat és az ipar által elismert tárgyaló partnerek. Ezekben a szervezetekben helyet kell kapniuk a föld nélküli parasztok, a nők és a fiatalok.

A vezetők, technikusok, szakemberek és erdészeti dolgozók új generációinak a képzését javítani és bővíteni kell, hogy hatékonyan tudjanak megfelelni az erdészeti szektor új elvárásainak.

Mindaz csak integrált vidék-fejlesztés keretében válik lehetővé, mely magában foglalja az erdőgazdálkodást, s a mezőgazdasági tevékenységet és legeltetést, valamint az ökológiai szempontokat, tár-

sadalni haladással és a természeti erőforrások megőrzésével.

Fejlesztetni és támogatni kell a vízgyűjtő területek leromlásának megfékezésére és - különösen Afrikában - az elsivatagosodás elleni küzdelemre irányuló tevékenységeket, melyek ugyanakkor az ökológiai egyensúly visszaállítását és fenntartását is célozzák, továbbá beállítják a fent említett területeket a nemzeti termelés folyamatába és gondoskodnak az arid és szemi-arid területek lakossága szükségleteinek a kielégítéséről.

Bővíteni és reorientálni kell az iparosításra, valamint a környezetvédelemre és megőrzésére irányuló akciókra szánt pénzügyi forrásokat; azokat az erőforrásokat, melyek egyrészt a jobb termelőkenységből, másrészt az országos és nemzetközi pénzügyi intézményektől, valamint nem kormányzati szervektől származnak.

A kongresszus alázza a trópusi erdőkre vonatkozó akcióterv fontosságát és szükségességét, melyet a FAO VII. Bizottsága /a trópusi erdők hasznosítása/ fogadott el. Erősen támogat minden olyan kezdeményezést, mely gyorsítja a következő öt, elsőbbséget élvező területen a tevékenység megindítását: az erdészet szerepe a földhasznosításban, tűzifa az energiatermelésben, a trópusi őserdők ökoszisztémáinak a megőrzése, az erdőgazdasági ipar és intézmények fejlesztése.

A kongresszus javasolja világalap létrehozását az erdei környezet védelmére és fejlesztésére, különös tekintettel a fejlődő országok megsegítésére.

Az NSZK úgy véli, hogy mielőtt támogatnák ezt az alapot, alaposan meg kell vizsgálni az elveket és rendelkezéseket.

A kongresszus ösztönzi a kormányokat, hogy támogassák az erdők nemzetközi évét, melynek eredmé-

nyessége lényegében az országos és helyi kezdeményezésektől függ.

Szükséges az erdészeti ipar fejlesztésének tervezése, mely alkalmazkodik az erdők adottságaihoz és az integrált és tartamos gazdálkodás keretében nyersanyag-termesztés rendszereihez, és figyelembe veszi, hogy az erdészet iparosítása lényeges eleme a mezőgazdaság fejlesztésének, fontos jövedelemforrás és foglalkoztatási lehetőség és ugyanakkor a vagyon megőrzésének a biztosítója.

Az erdészeti vállalatok beruházásai gyakorta viszonylag szerény jövedelmezőséget biztosítanak, szükséges ezért új technológiák bevezetése, melyek több kedvezményezett számára nagyobb jövedelmezőséget nyújtanak a korábbinál.

Nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani az erdészeti erőforrások megőrzésére és kiaknázására alkalmas olyan megoldások és technológiák alkalmazásának, melyek a vidéki és különösen az erdőszűlt zónák lakosságának hagyományos ismereteire támaszkodnak.

A jelenlegi gazdasági rendszereket célszerű terelni a megújítható energiaforrások olyan eredményesebb kiaknázása felé, mely lehetővé teszi az erdészeti erőforrások sokoldalúbb felhasználását nem csupán mint tüzelőanyagot, de éppen úgy iparinyersanyagot, továbbá segíti a vidék elektrifikálását, öntözőrendszerek létesítését.

Konkrét országos és nemzetközi intézkedéseket kell elfogadni az ipari emissziók csökkentésére, melyek csaknem minden iparosodott vidéken komoly károkat okoznak az erdőkben és az emberek életében.

Fokozni kell a harcot az erdők pusztulását okozó tényezők, különösen az erdőtüzek, a természeti csapások és a betegségek ellen, s ennek elősegítésére erőteljesebb intézkedéseket kell kezdeményezni, továbbá országos és nemzetközi szintű együttműködést létrehozni.

Elsőbbséget, nagyobb támogatást kell adni az erdészeti kutatásnak, a tudományos eredmények és új technológiák elterjesztésének különösen az olyan kritikus övezetekben, mint a trópusi erdők, az arid, vagy erősen erodált földek, valamint a mező-, erdő-, legelőgazdálkodás alatt álló zónák és végül az ipari szennyezésektől erősen érintett területek.

A világ társadalmi-, gazdasági fejlődése és ökológiai egyensúlyának a megőrzése olyan nemzetközi együttműködést igényel, mely az egyes nemzetek erőfeszítésein és a jövő nemzedékek iránt érzett felelősségen alapszik.

Az erdészeti szakmának, mint a gazdasági fejlődés fontos tényezőjének érzékeltetni kell, és el kell fogadni azt a felelősséget, ami rá hárul, hogy adaptálja azokat az újonnan jelentkező igényeket, melyek nagyszámu olyan változás eredményei, melyeken az emberiség keresztülment. Ezért az egész világ erdészeinek minden erejükkel azon kell lenniük, hogy megújítsák elméleti és gyakorlati ismereteiket, fejlesszék a nemzetközi együttműködést, és így segítsék elő a békét és a barátságot a világ népei között.

Fel kell ismerni a nők részvételének reális lehetőségeit az erdészeti tevékenységben, és elő kell segíteni beilleszkedésüket.

Szükséges hangsúlyozni a fejlődő országokban az erdészeti erőforrások valós és növekvő értékét éppúgy, mint pozitív hatását a környezetre, és pozitív hozzájárulását ipari termeléshez.

A IX. Erdészeti Világkongresszus

ujra megerősíti azt a meggyőződést, hogy lehetséges legyőzni a Földünk kiterjedt területein tapasztalható szegénységet, és megszüntetni az erdőgazdasági és faipari termékek hiányát, továbbá tartamos erdőhasz-

nálat, az erdők feltárása és szakszerű fenntartása segítségével megállítani az erdészeti erőforrások romlási folyamatát. A kongresszus kinyilvánítja, hogy:

Mindenre kiterjedő társadalmi részvétellel az erdők ökonómiai potenciáljának ésszerű kihasználásával fel kell gyorsítani a népgazdaságok fejlődését, mely végül az életminőség javulásához, az emberiség boldogulásához vezet és következésképp

arra buzdít minderről az emberiséget szerető népet és kormányt, hogy szuverenitásuk keretei között ébredjenek rá az erdészeti erőforrások fontosságára a bioszféra védelmében, az emberiség túlélésében, és arra ösztönzi őket, hogy lépjenek harcba ezen erőforrások védelméért és felhasználásáért, melyek ellátják az emberiséget élelmiszerrel, nyersanyagokkal, elősegítik a jólétet, az ökológiai egyensúlyt és az élet minőségének a jobbá tételét.

Fordította: Sárvári János

1851

1866

Ajánlott kiegészítés a Mexikói Előzetes Kiáltványhoz

a "Nők részvétele az erdészetben" alcsoporttól

A NŐK ÉS AZ ERDÉSZET

1. A Kongresszus kinyilvánítja határozott ígéretét minden csoport és különösen a nők széleskörű és társadalmi részvételére, minden erdészeti tevékenységben valamennyi szinten. A Kongresszus elismeri, hogy a nők helyzete minden országban különböző és ezért javasolja olyan stratégiák elfogadását, melyek ezekhez az egyéni és társadalmi feszültségekhez idomulnak a nők részvételi lehetőségeinek segítése érdekében.
2. Annak érdekében, hogy a nőknek - mint hivatásos erdészeti dolgozóknak - a részvétele az irányítás, a kutatás, az oktatás és az ipar területén kiszélesedjék, a Kongresszus konkrét erőfeszítéseket javasol az erdészet minden posztján és szintjén a nők utánpótlásának, képzésének, oktatásának és foglalkoztatottságának növelése érdekében és javasolja kiemelt képviselőiket a magasabb szintű politikai és erdészeti pozíciókba. A nőknek meg kell kapniuk az őket megillető helyet az oktatás és foglalkoztatottság területén tekintettel a lakáshelyzetre, az ösztöndíjra, az utazási támogatásra, a kutatásokra és programokra szánt alapokra, a szakmai fejlődésre, a szemináriumokon és konferenciákon való részvételre, a szakmai cikkek publikálására, a technológiák, berendezések és munkaprogramok támogatására.
3. A Kongresszus kinyilvánítja, hogy az erdőgazdálkodás és annak tervezése jelentős társadalmi csoportok /társadalmi bázis/ felé kell irányuljon. A Kongresszus elismeri, hogy az erdők és fák /által nyújtott/ szolgáltatások és termékek széles körének jelentős /használói és/ vásárlói a nők. Fel kell ismerni a

nők potenciális szerepét az erdészeti erőforrások előállításában és feltárásában. Elismerve a népek társadalmi felelősségét erdészeti erőforrásaik feltárásáért és jogaikat a javak igazságos elosztására, a Kongresszus javasolja - a nők részvételének kiszélesítése és fokozása érdekében - a határozott kötelezettségvállalást.

A Kongresszus javasolja, hogy a nők egyenlő részvételi jogát - a méltányosság alapján - biztosítani kell a fákra, az erdőkre, az "animációs" szolgáltatásokra, az együttműködésre, a társadalmi megbecsülésre, a pénzügyi szolgáltatásokra, a vidéki, a nem kormányzati és önkéntes szervezetekre és a kutatási, fejlesztési és erdőgazdasági programokra vonatkozóan. Az erdészeti politikát, törvényeket és az erdőgazdálkodás stratégiáit úgy kell módosítani, hogy azokban bővüljön a nők részvétele.

5. A Kongresszus konkrét erőfeszítéseket javasol, a jövőben megrendezésre kerülő erdészeti világkongresszusokon, a nők hivatalos részvételi arányának emelésére; bizottságok, nemzeti delegációk tagjaiként, meghívott előadóként, nem kötelező jellegű dokumentumok szerzőiként és minden egyéb szerepkörben. Gondoskodni kell olyan pénzügyi alapról, melynek célja a nők kiutazásának és a kongresszusokon való részvételének megkönnyítése.

Fordította: Sárvári János

Az erdők jövője az emberiség jövőjének
központi kérdése

A címnek választott mondat Eouard Saouma, a FAO vezérigazgatója ünnepélyes nyilatkozatának volt a végkövetkeztetése a IX. Erdészeti Világkongresszuson. A következőkben elsősorban ennek a nyilatkozatnak az alapján próbálom a lap olvasói számára összegezni a kongresszus fő mondanivalóit.

Az erdő a fejlődés motorja és ugyanakkor áldozata is. Az emberiség történetében az erdő sohasem nyújtott annyi és olyan sokféle hasznot, mint napjainkban: energiát, nyersanyagot, üdülési lehetőséget és munkaalkalmat. De pusztá fennmaradását sem fenyegette soha olyan hatalmas területeken olyan nagy veszély, mint jelenleg. Az ember és erdővagyon közötti kapcsolatok mind szorosabbá és ugyanakkor mind labilisabbá válnak. Új egyensúly keresése volt az igazi témája ennek a világkongresszusnak.

A fenyegető válság készítette a FAO Tanácsát, hogy az elmúlt év novemberében az 1985-ös esztendőt az erdők nemzetközi évévé nyilvánítsa. A Tanács határozata azon a meggyőződésen alapszik, "hogy az erdők megőrzése vált a környezetvédelem egyik legfontosabb problémájává és hogy a társadalom már nem engedheti meg a világ erdővagyonának további károsítását és pusztítását". A Tanács mindenekelőtt azt ajánlotta a kongresszusnak, hogy "szenteljen különleges figyelmet az erdővagyon megőrzésének, fenntartásának és megfelelő hasznosításának".

Azok a problémák, melyek veszélyeztetik a világ erdeinek a jövőjét, az erdőkre és az erdészetre kívülről ható nyomások - a fejlődő országokban a szegénység, a fejlett ipari országokban pedig a környezet-szennyezés - következményei. Soha annyi ember nem

éhezett a Földön, mint mostanában. Nyugtalanítóan alakul a növényi és az állati termékek előállítása, az élelmiszer világpiacon zűrzavar uralkodik.

A szegénységnek az erdészetben a legdrámaibb megnyilvánulása a tűzifahiány. Mintegy két milliárd ember függ a tűzifától, mint alapvető energia-forrástól. Sokhelyütt a főzéshez szükséges fa többre kerül, mint ami a fazékban fő. A két milliárdnak több mint fele "kibányászta" a fát az erdőből nem gondoskodva az ugratermelésről. A tűzifa források így elkerülhetetlenül fogynak, mindig messzebbre kell menni a fáért és eljön a nap, amikor a "bányák" kimerülnek. A fejlődő világ tűzifahiánya évről évre nagyobb lesz. A jelenlegi trendekre alapozott előrejelzések szerint az évszázad végére meghaladja az évi 900 millió m^3 -t, ami napi négy millió hordó olajjal egyenértékű. A megoldás háromféle módon lehetséges: növelni kell a fatermelést a kitermelt erdők egy részének újraerdősítésével; jobban kell hasznosítani a kitermelt fát, felhasználni a fahulladékokat; és fokozatosan áttérni más típusu tüzelőanyagokra.

A szegénység másik kihatása az erdők irtása élelemtermelés céljából. Évente több mint 11 millió ha trópusi erdőt semmisítenek így meg. A trópusi erdők fogyása tehát elsősorban nem az export célú fakitermeléseknek tulajdonítható, hiszen a kitermelt fának mindössze 15 %-át használják fel faipari nyersanyagként. A fejlődő világ erdőségeinek ilyen mértékű fogyása hosszú távon kedvezőtlen, visszafordíthatatlan hatásokat fejtethet ki Földünk éghajlatára is, s az egész világot érintő üggyé válhat. Különösen drámai hatások jelentkeznek a félszáraz és hegyvidéki övezetekben. Az erdőtakaró eltávolítása szabad utat nyit az eróziónak, melyet gyorsan követhet az elsivatagosodás. Ez az egyik okozója a tragikus etiópiai éhínségnek. De az erdők irtása Afrika Sahel-övezetének nagy

résznél és a Himalája lejtőin is romboló hatással van a mezőgazdasági földekre.

A fejlődő országokban ezeket az erdészeti problémákat akkor lehet a legjobban megoldani, ha szélesebb körű fejlesztési programokba illesztik őket. A legkézenfekvőbb a mezőgazdaság-fejlesztési programokhoz kapcsolás. Hiszen az erdő megőrzi a növénytermesztés alapfeltételeit, a talajt és a vizet. Ez különösen fontos a hegyvidéki vízgyűjtő medencékben, az arid övezetekben és a trópusokon, ahol a talajok törékenyek. Az erdővagyon gondozóinak az általános mezőgazdaság-fejlesztési teamok tagjaivá kell lenniük. Meg kell tanulniuk falu szinten dolgozni, támogatniuk kell az erdőnkivüli fásításokat. Röviden megfogalmazva, ki kell lépniük elefántcsont tornyukból a közösségbe. Sok fejlődő ország erdészeti szolgálata például viszonylag gyorsan javíthatná a tűzifaellátást a fakitermelés és a feldolgozás során keletkező nagytömegű hulladéknak ilyen célú felhasználásával.

Az iparosodott világ nagy részén is mély az aggodalom az erdők sorsát illetően. Az általánosan felismert veszély a savas esők. De ez a roppant nagy problémának csak egy része. Ahogy a trópusi erdők a szegénység kihatásaitól szenvednek, úgy sugtják a mérsékelt ögövieket a féktelen fejlődés mellékhatásai. A viharok, a rovarok és a betegségek miatt már hosszú ideje okozott hagyományos károkhöz most hozzájárulnak a környezetszennyezés és erdei tüzek kiváltotta pusztítások. Ha így megy tovább, bekövetkezhet az erdészet világméretű válsága.

Az elmúlt év szeptemberében a FLO Európai Regionális Konferenciája az erdővagyon pusztításának és károsításának csökkentése, az erdészet világméretű válságának megelőzése érdekében egész sör intézkedés megtételét ajánlotta. Együttal felkért minden országot, hogy "tudatosítsa közvéleményben az erdők rendkívül

nagy szerepét az élet minőségében és a természeti környezet védelmében". Ennek az erdészeti világkongresszusnak meg kellett adnia a választ a társadalomnak az erdővagyon és az erdészet jövőjével kapcsolatos félelmére. Igaz ugyanakkor, hogy az ismertetett gondokat és károkat olyan tényezők okozzák, melyek felett az erdőszeknek nincsen hatalmuk. Az összeomlás passzív bevárására helyett a jövőt kovácsolni kell! A felelősséget meg kell osztani: az erdőszek, a tervezők, a politikusok és mások között. Kezdeményezőknek az erdőszeknek kell lenniük. Nekik kell fölvetni a problémákat és nyomást gyakorolni a kormányokra döntéshozatal céljából. Saját programjaikat át kell dolgozni a jelen és a jövő legfontosabb problémáinak mielőbbi megoldása érdekében.

A IX. Erdészeti Világkongresszust a FIO nemzetközi folyóiratának négy száma készítette elő. Ezeknek fő témái a következők voltak: a kevésbé ismert trópusi fafajok; nők az erdészetben; a IX. Erdészeti Világkongresszus; az erdészet a FIO-ban. Az elsőben cikket közöltek a magyar erdészet fejlesztéséről a második világháború utáni időszakban, példaként állítva más országok elé hazánkat abban, hogy szüntetheti meg egy kis ország a fahiányt, és egyidejűleg hogyan képes megjavítani a mezőgazdaság ökológiai adottságait.

A világkongresszus rendezvényei közül a tolucai csemetetermelési, erdőtelepítési és fásítási bemutatón, valamint a chapingo-i emlékfásításon vettünk részt.

Toluca Mexikó-állam fővárosa. A Mexikói Egyesült Államok 31 szövetségi államból és egy önálló szövetségi körzetből áll /Mexikóváros/. Mexikó-állam az ország középső részén a 18 millió lakosu főváros körül terül el. Erdészetét tekintve a szövetségi államok rangsorában az ötödik helyen van. Az állam területe 2,25 millió ha, melyből a XX. század elején 1,18 millió ha volt erdő, 1981-ben viszont már csak 0,73

millió ha. Ezt figyelembe véve az állam kormánya erdőgazdaság fejlesztési programot dolgozott ki, mely két részből áll, az egyik az újraerdősítési, a másik pedig az erdőművelési és fakitermelési, faipari és kereskedelmi alprogram.

Az újraerdősítési alprogram célkitűzései: 160 ezer ha súlyos erózióknak kitett mezőgazdasági terület beerdősítése; a meglévő gazdasági erdők védelme; többcélú erdőhasznosítás /gyümölcsstermesztés, haltenyésztes, stb./.

Az erdőművelési, fakitermelési, faipari és kereskedelmi alprogram célkitűzései: művelni az erdőket feljavításuk érdekében; összerüen kitermelni a vágásérett erdőket, komplexen hasznosítani fájukat; az erdőtulajdonosokat jobban bevonni a fakitermelésbe és felkészítésbe; javítani a faipari üzemek nyersanyag ellátást; az elvándorlás megszüntetése érdekében javítani a közösségek gazdasági helyzetét, emelni a lakosság életszínvonalát.

Ezek az alprogramok, az országos fejlesztési tervvel összhangban, az erdészeti tevékenység megerősítésére irányulnak, törekedve arra, hogy a gazdasági növekedést összekapcsolják a társadalmi fejlődéssel és a környezet védelmével az erőforrások integrált hasznosítása érdekében, az erdőterületen megtermelt nyersanyagokért a lehető legmagasabb értékű bevételhez jussanak, továbbá biztosítsák a megfelelő faellátást és a meglévő faipari üzemek nyersanyag szükségletét, végül az állam műszaki, pénzügyi, szervezési és forgalmazási segítségével fokozzák a fa-nyersanyag felhasználására épülő ipari tevékenységet.

A világkongresszus emlékére egy fenyőgyűteményt /pinetumot/ létesítettek a Chapingo Egyetem kísérleti gazdaságában. Ez az egyetem bocsátotta ki a mexikói erdőszetben dolgozó szakemberek többségét. Ez az emlékfásítás volt az erdősítési időszak nyitánya, az erdők hónapjai faültetéseinek az elindítója. Mexikó-

ban 50 fenyőfaj és 30 változat található, ami a felét teszi ki az egész világon előforduló fenyőknek. A mexikói fenyőket nagyobb részt a kiváló botanikus Maximino Martinez írta le. Ezért róla nevezték el a világkongresszus alkalmával létesített pinetumot. A fenyők adják az országban működő faipari üzemek nyersanyag szükségletének a $3/4$ részét. A fenyők az országugyszólván minden táján megtalálhatók, a legtöbb fát adó fenyvesek azonban a hegyvidéken vannak. Minden résztvevő ország 1 fenyőfajból 5 csemetét ültetett, mi magyarok 5 *Pinus michoacana* Mart. csemetét. Ez az emlékfásítás a világ legnagyobb élő fenyőgyűjteménye.

Keresztési Béla - Királyi Ernő

1851

/1866/

A IX. Erdészeti Világkongresszus

A fejlődő országokban gyorsan csökken az erdők területe: a trópusokon élelelmenteléshez földek nyerése, az arid övezetekben a fűzéshez tűzifa biztosítás céljából évente Magyarország teljes területénél nagyobb területen megsemmisítik az erdőket. Az iparilag fejlett országok erdeiben szinte feltartóztathatatlanul terjed az erdőfelhalás /Waldsterben/, melyet káriláncolat /több éven keresztül ismétlődő aszály, hőszezon, telemek, szélöntés és hótörés, valamint ipari ill. közlekedési levegőszennyezés, továbbá lombfogyasztó rovarok, kártékony gombák, baktériumok és vírusok, meg a tulszaporított vadállomány/ vált ki. Az erdőfelhalás Csehszlovákiában az összes erdő 60 %-át, az NSZK-ban a felét, az NDK-ban 25 %-át, Ausztriában 30 %-át érinti. Nyugodtan mondhatjuk ezért, hogy az erdők a Föld hatalmas kiterjedésű övezeteiben drámai fenyegetésnek, nagy veszélynek van kitéve.

Mindaz hosszútávon már kedvezőtlen és visszafordíthatatlan hatásokat fejt ki az éghajlatra, valamint a talajok vízháztartására és termőképességére, és végeredményben válságba guthat a Föld ökológiai egyensúlya, veszélybe kerülhet az emberiség jövője. Ezért az erdők megőrzése a környezetvédelem legfontosabb problémájává vált. Ennek tudatosítása érdekében nyilvánította a F.O Tanácsa 1985-öt az erdők nemzetközi évének, a mexikói Erdészeti Világkongresszus pedig világalap létrehozását kezdeményezte az erdőszet fejlesztése és környezetformáló szerepének fokozása céljából a F.O keretében elsősorban a fejlődő országok megsegítésére. Ebből kellene a rászorultaknak támogatást és kamatmentes, hosszulejáratu hiteleket nyújtani elsősorban erdővédelemre, erdőfelújításra és új erdőtelepítésre.

Az erdész-szaktmának nyitni kell a népgazdaság és a társadalom felé. Ma már nem lehet elszigetelten erdőgazdálkodni. Csak többcélú, jóléti erdőgazdálkodás lehetséges szorosan összekapcsolva a mezőgazdasággal, környezetvédelemmel és vízgazdálkodással. Az erdővagyonnak osztársadalmi igényeket kell kielégíteni tövedelmezően és az ökológiai stabilitás fenntartása mellett. Az erdővagon hasznosítására épített iparoknak számításba kell venni nemcsak a fanyersanyagot, hanem erdei termőket, amiből számottevő jövedelem nyerhető.

Az erdészeti szektorban vögbemenő változások új feladatokat és felelősséget rónak az erdészeti igazgatásra is. Új igazgatási struktúrákat kell létrehozni, melyek az új társadalmi és ökológiai célokat képesek érvényesíteni a termelési feladatokhoz kapcsolva. Az ilyen multidiszciplináris megközelítés, az integrált fejlesztés érdekében az erdészeti igazgatásban új diszciplinákat kell meghonosítani. Cölszerű áttérni a többcélú, integrált erdőrendezésre és érdemivé kell tenni az erdővagon folyamatos ellenőrzését / erdőfelügyelet/. Az erdészeti iparok olyan fejlesztése eredményes, amely alkalmazkodik az erdőadottságokhoz, az élőfa-termesztés tartamos rendszereihez. Szükséges új technológiák bevezetése. A fából, erdei biomasszából nyerhető az állami energia-politika részévé kell tenni.

A vaden élő növény- és állatvilággal kapcsolatban nagyon fontos, hogy megismerjük tényleges gazdasági és társadalmi hasznukat, valamint a természeti környezettel való kapcsolataikat. A génkészleteket a világ számos részén erősen megzavarták, szegényebbé tették. Elodázhatatlanul szükséges ezért, hogy a megőrzendő génkészleteket az erdőrendezés vegye számba és irga elő a fenntartásukat.

Mind több ország tüzi napirendre az erdővagon-

nak a társadalom integrált fejlődéshez való fokozottabb hozzájárulása érdekében új erdőszetpolitika kialakítását, a hagyományos célokat módosítják, kiszélesítik. Ezt figyelembe véve javasolták a világkongresszuson nemzetközi Konferencia összehívását, mely megvizsgálja az időszerűségét és a lehetőségét egy megjelölt nemzetközi erdőszeti egyezmény megkötésének.

Az erdőszet előtt álló új helyzet és új feladatok szerte a világon előtérbe hozták a kutatás gyors fejlesztését. Ehhez azonban a gazdasági válság miatt nincsenek meg a szükséges előfeltételek. Ezért a kutatási erőforrások és felszerelések hatékonyabb felhasználása érdekében ajánlották a különböző országok kutatóintézeteiből egy egységes hálózat kialakítását. Ennek keretében elsősorban a kulcsintézetek kapacitását kellene növelni. Javasolták a kutatási prioritásokat közösen meghatározni és az eredményeket közösen értékelni.

A mexikói világkongresszus tárta fel először az erdőszet világméretű válságát. Ma kritikus világhelyzetben élünk, 2000-ig további 1,5 milliárd fővel nő a lakosság, s így előtérbe kerül a Föld eltartóképessége. Ahogy rámutattunk a szárazföldi ökoszisztémákon belül az erdők helyzete igen lehangelő, pedig rájuk az embernek a jövőben sokkal inkább szüksége lesz, mint volt a múltban. Mint azonban a kifejtett gondolatokból kitetszik, ez az erdőszeti világkongresszus a jelenkor nagy erdőszeti problémáinak a megoldásában minden bizonnyal fordulópontot jelent.

Meghatóan szép a világkongresszus következtetéseinek és ajánlásainak a záró mondata: "Javasoljuk, hogy a IX. Erdőszeti Világkongresszus céljai és ajánlái megvalósításához a béke védelmét, a nemzetek önrendelkezésének és szuverenitásának az elismerését, az országok közötti vitás kérdések békés rendezését,

az ENSZ nemzetközi szervezeteinek a támogatását, az országok közötti őszinte együttműködést tekintse az egyetlen lehetséges utnak. Csak így lehet megvalósítani a fő cél, amit a jelmondat tükröz: "Az erdő-vagyon fokozódó szerepe a társadalom integrált fejlesztésében."

Keresztési Béla

1851

/1866/

